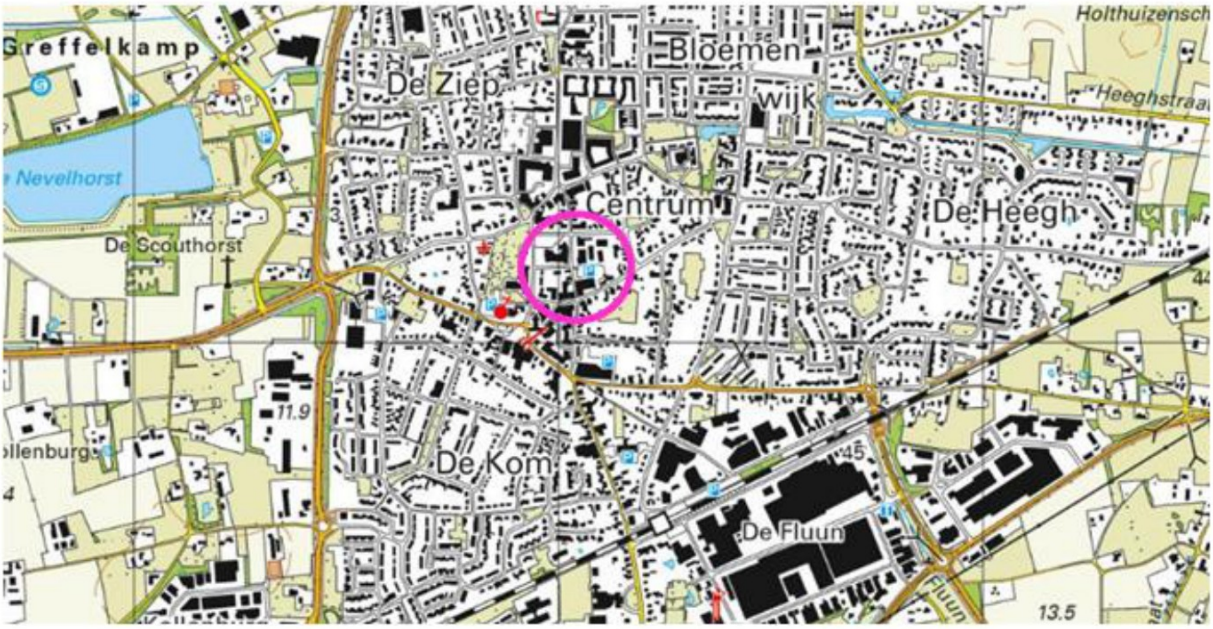
Plan van Aanpak gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en gierzwaluw
Centrumplan Didam

Plan van Aanpak gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en gierzwaluw
Centrumplan Didam

Opdrachtgever:	Bruil Groenstaete projectontwikkeling [redacted] [redacted]
Datum:	24 april 2026
Status:	**Definitief**
Uitvoering:	Foreest Groen Consult B.V. [redacted] [redacted] [redacted] E-mai [redacted] foreestgroenconsult.nl Http://www.foreestgroenconsult.com
Rapportage:	[redacted]
Controle:	[redacted]

Inhoudsopgave

Pagina

1. Toelichting op de aanvraag 5

2. Inleiding algemeen 6

3. Algemene informatie 7
   - 3.1 Ligging plangebied 7
   - 3.2 Locatie 8
   - 3.3 Naam aanvrager 8

4. Werkzaamheden en planning 9

5. Verbodsbepalingen 11
   - 5.1 Gewone dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis 11
   - 5.2 Gierzwaluw 12

6. Ecologische inventarisatie, achtergrond 13
   - 6.1 Resultaten Nader Onderzoek Laneco 13
   - 6.2 Samenvatting tussentijdse resultaten 15

7. Effecten 16
   - 7.1 Effect werkzaamheden: kwaliteit en kwantiteit 16
   - 7.1.1 Gewone dwergvleermuis 16
   - 7.1.2 Gewone grootoorvleermuis 16
   - 7.1.3 Gierzwaluw 16
   - 7.2 Effect werkzaamheden: monitoren 17

8. Maatregelen en tijdelijke voorzieningen 18
   - 8.1 Gewone dwergvleermuis 18
   - 8.1.1 Planning werkzaamheden 18
   - 8.1.2 Tijdelijke voorzieningen 18
   - 8.2 Gewone grootoorvleermuis 20
   - 8.2.1 Planning werkzaamheden 20
   - 8.2.2 Tijdelijke voorzieningen 20
   - 8.3 Gierzwaluw 21
   - 8.3.1 Planning werkzaamheden 21
   - 8.3.2 Tijdelijke voorzieningen 21
   - 8.4 Locaties tijdelijke kasten 22

9. Permante voorzieningen 24
   - 9.1 Algemeen 24
   - 9.1.1 Permanent geschikt maken spouwmuur: gewone dwergvleermuis 24
   - 9.1.2 Permanent geschikt maken muurbanden en dak ruimtes: gewone grootoorvleermuis 24
   - 9.1.3 Permanente nestlocaties gierzwaluw: 24
   - 9.1.4 Gewone dwergvleermuis 25
   - 9.1.5 Gewone grootoorvleermuis 27
   - 9.1.6 Gierzwaluw 28
   - 9.2 Locaties permanente verblijven 28
   - 9.3 Eigenschappen permanente verblijven 31

9.4 Effectiviteit 32
9.5 Uitvoering maatregelen: monitoren 32

10. Alternatieven 33
10.1 Alternatieve locatie 33
10.2 Alternatieve inrichting 33
10.3 Alternatieve werkwijze 33
10.4 Alternatieve planning 33

11. Gunstige staat van instandhouding 34
11.1 Gewone dwergvleermuis 34
11.2 Gewone grootoorvleermuis 36
11.3 Gierzwaluw 36
11.4 Zorgvuldig handelen 38

12. Literatuur 39

13. Werk protocol 41

14. Begeleiding en communicatie 42

15. Advies 43
15.1 Intrinsieke waarde 43
15.2 Invloed weer 43
15.3 Broedvogels 43

Bijlage 1: Artikel 4.144 Besluit bouwwerken leefomgeving 44

Bijlage 2: Quickscan natuuronderzoek 45

Bijlage 3: Nader onderzoek 46

Bijlage 4: Voorgaand besluit 47

1. Toelichting op de aanvraag

De nieuwe invulling van het centrum Didam heeft al lange tijd op zich laten wachten. De initiatiefnemer heeft een vergunning van de Wet natuurbescherming gekregen op 11 maart 2020 met Zaaknummer 2019-011824. Inmiddels is deze vergunning niet meer geldig. De initiatiefnemers hebben de wens om in het najaar van 2026 de werkzaamheden te starten. Onder reguliere omstandigheden is dit niet haalbaar in verband met de benodigde gewenningstijden en het feit dat het soortenonderzoek moet worden geactualiseerd.

In het voorjaar van 2026 is daarom contact gezocht met het versnellingsteam Woningbouw. Hieruit is geconcludeerd dat de werkzaamheden onder voorwaarden kunnen starten in het najaar van 2026 zonder dat op moment van aanvragen de onderzoeken zijn afgerond. Het volgende is afgesproken:

1) Voorafgaand aan de start van de soortenonderzoeken worden voor de gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en gierzwaluw tijdelijke kasten ophangen (plaatsen in april 2026);
2) Voorjaar onderzoek uitvoeren voor huismus (*reeds uitgevoerd*);
3) **Direct na het huismus onderzoek** wordt een vergunning aangevraagd gebaseerd op de resultaten van de verlopen vergunning **2019-011824.**
    a. Indien huismus aanwezig is, dan ook meteen tijdelijke kasten ophangen en dit meenemen in vergunning (*niet van toepassing, de soort is tijdens het onderzoek in 2026 niet aanwezig)*.
    b. Gierzwaluw was tijdens voorgaand onderzoek niet aanwezig, maar wordt in deze aanvraag wel meegenomen.
    c. Kraamverblijf gewone dwergvleermuis was tijdens voorgaand onderzoek niet aanwezig, maar wordt in deze aanvraag wel meegenomen.
4) Na het voorjaar vleermuis onderzoek direct tussentijdse rapportage delen met de Provincie en eventueel extra mitigatie aanbrengen;
5) De vergunning wordt voorwaardelijk opgesteld op basis van het voorjaarsonderzoek vleermuis en huismus onderzoek;
6) Begin september 2026: Op het moment dat de gierzwaluw en najaar vleermuis onderzoeken zijn afgerond, wordt direct het onderzoek opgestuurd en getoetst of de vooruitlopende mitigatie voldoende is. Zo ja, dan kan de vergunning worden verleend.

Met deze planning is er nog eind september – eind oktober de tijd om de gebouwen te ontmoedigen voor vleermuizen en zouden de werkzaamheden kunnen beginnen. De afgesproken voorwaarden zijn als volgt:

- Indien bijzondere soorten of functies aangetroffen worden, waarvoor een langere gewenningsperiode of maatwerkvoorziening nodig is, kan het project niet in 2026 starten;
- Als er geen zekerheid is dat er voldoende tijdelijke mitigatie is gerealiseerd om tijdig een vergunning te kunnen verlenen, zou het een optie kunnen zijn dat de werkzaamheden gefaseerd uitgevoerd worden.

2. Inleiding algemeen

Het oorspronkelijke zaaknummer **2019-011824** is een verleende vergunning voor het verstoren en vernielen van:

- 2 zomer en paarverblijven van de gewone dwergvleermuis;
- 1 zomerverblijf van de gewone grootoorvleermuis;

Voor de risicobeheersing is in deze aanvraag het volgende hieraan toegevoegd:

- 1 nest van de gierzwaluw;
- 1 kraamverblijf van de gewone dwergvleermuis.

Hiernaast is in april 2026 nader onderzoek naar de huismus uitgevoerd:

- Tussentijdse resultaten nader onderzoek Centrumplan Didam: huismus, 20 april 2026, Foreest Groen Consult.

Tijdens dit onderzoek zijn geen huismussen in het plangebied aangetroffen. Aanvullende maatregelen voor deze soort zijn niet noodzakelijk. Voor de huismus is geen vergunningsaanvraag benodigd.

De aanvraag is dus gebaseerd op de verlopen verleende vergunning en de mogelijke aanwezige fauna risico's op dit moment. Het nader onderzoek zal moeten uitwijzen of de gestelde mitigatie voldoende is.

Deze aanvraag wordt in opdracht van Bruil Groenstaete ingediend om de verblijfsmogelijkheden van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*) en gierzwaluw (*Apus apus)* in het centrum van Didam (omgeving Raadhuisstraat) te waarborgen. De opdrachtgever heeft het voornemen om de huidige gebouwen te slopen om hier nieuwbouw woningen en twee supermarkten te realiseren.

De basis van dit plan van aanpak wordt gevormd door de volgende onderzoeken:

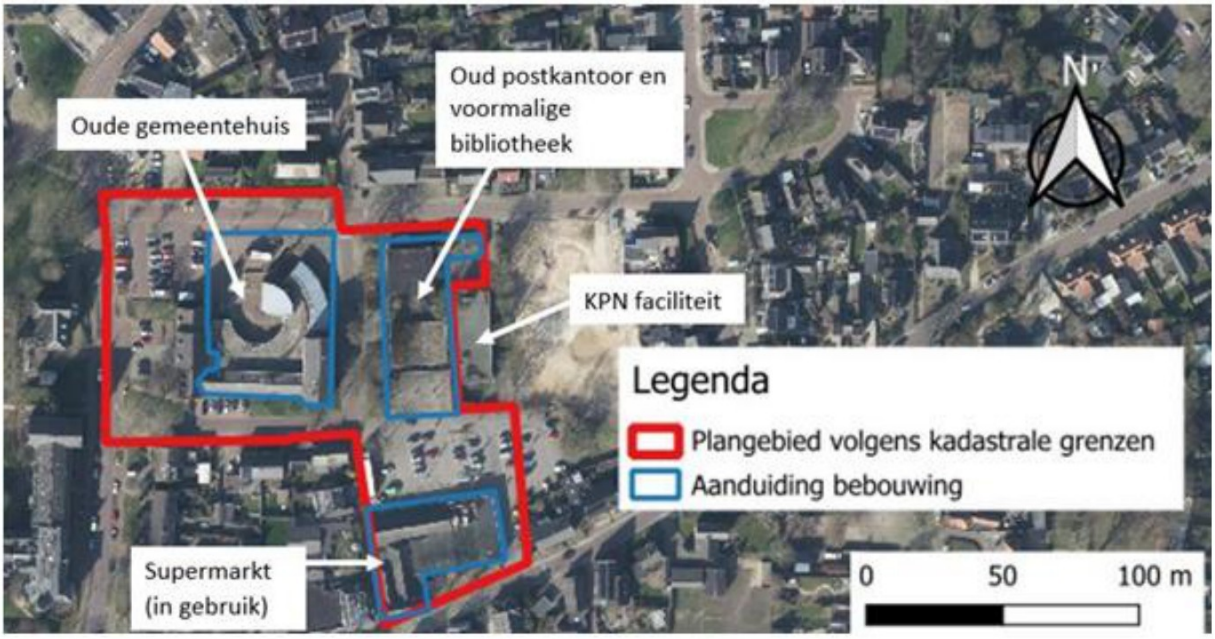
- Actualisatie Quickscan Centrumplan Didam, 3 februari 2026, Foreest Groen Consult B.V;
- Masterplan centrum Didam – Raadhuisplein, Laneco landschaps & Ecologisch Advies, 31 oktober 2017;
- Ontheffing Wet natuurbescherming met Zaaknummer 2019-011824.

De sloop, verbouwing en nieuwbouw staat gepland voor de periode eind september – begin oktober 2026.

3. Algemene informatie

3.1 Ligging plangebied

De te slopen bebouwing is gelegen in het centrum van Didam. Het plangebied is grotendeels bebouwd en verhard. De bebouwing bestaat uit het voormalige gemeentehuis en bibliotheek met oude postkantoor, en een supermarkt met bijbehorende parkeergelegenheid.
Aan de oostkant van de oude bibliotheek staat een facilitair gebouw van KPN (buiten plangebied), dit gebouw blijft behouden. Het perceel ten oosten van het plangebied is op het moment van schrijven voorbereid voor bouw.
Het gemeentehuis en de supermarkt zijn gedeeltelijk voorzien van hellende daken met dakpannen, de overige bebouwing is voorzien van platte daken afgewerkt met bitumen. Onverharde delen liggen verspreid over het plangebied en bestaan uit gazons, (solitaire) bomen, hagen en heestervakken met hoofdzakelijk gecultiveerde soorten.
In verband met de centrumligging bestaat de directe omgeving uit verharding en woningen met plaatselijk openbaar groen.

Afbeelding 1. Weergave onderdelen plangebied.

3.2 Locatie

Straat:	Raadhuisstraat, Burg. Kronenburglaan, Schoolstraat en Hoofdstraat
Postcode	6942 AJ
Plaats:	Didam
Gemeente:	Gemeente Montferland
Provincie:	Gelderland
Coördinaten:	51.56193N 6.07460E
Kadestraal bekend:	DDM00-K-5046; DDM00-K-5564, DDM00-K-4889, DDM00-K-5366, DDM00-K-5367, DDM00-K-5567, DDM00-K-5566

Afbeelding 2. Kadastrale percelen behorende bij het plangebied (blauw omlijnd).

3.3 Naam aanvrager

Bruil Groenstaete Projectontwikkeling
T.a.v. [redacted]
[redacted]

4. Werkzaamheden en planning

Ontmoedigen vleermuizen

Alle werkzaamheden die van invloed zijn op de gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en gierzwaluw worden pas gestart nadat een vergunning van de Omgevingswet is verkregen. Voordat de gebouwen in het najaar (vanaf eind september tot eind oktober 2026) worden ontmoedigd voor vleermuizen, zullen tijdelijke verblijven al aanwezig zijn waarbij de gewenningsperiode in acht is genomen. Het ontmoedigen gebeurt op de minst verstorende wijze waarbij exlusion flaps op openingen worden geplaatst zodat vleermuizen de gebouwen kunnen verlaten, maar niet meer kunnen betreden. Andere spleetvormige openingen worden afgedicht met schuimrubber vulling en wordt elke 2,5 meter een exclusion flap geplaatst. Voor het ontmoedigen wordt afgezien van klevende en expanderende materialen. De mogelijk aanwezige vleermuizen hebben 3 nachten met gunstige weersomstandigheden (maximaal miezer, 10 graden Celsius en minder dan 5 Bft windkracht) om de gebouwen te verlaten. Na deze 3 nachten controleert een ecoloog met een avondcontrole vanaf zonsondergang of er geen vleermuizen zijn die nog in-of uit de gebouwen vliegen. Bij afwezigheid van vleermuizen wordt de locatie vrijgegeven met een ondertekende natuurvrijverklaring. Vanaf dit moment mag de sloop van start gaan. Hieronder een stapsgewijze samenvatting:

Vanaf september 2026 – eind oktober 2026

- Ontmoedigen door het dichten van openingen met een schuimband, elke 2 meter in die opening komt een exclusion flap. Individuele openingen krijgen altijd een exclusion flap;
- Controle op aanwezigheid van vleermuizen door een ecoloog minimaal 3 dagen na het ongeschikt maken;
- Afgeven natuurvrijverklaring door ecoloog bij afwezigheid van in- of uitvliegende vleermuizen;
- Start sloop.

Groenoverzicht huidige situatie

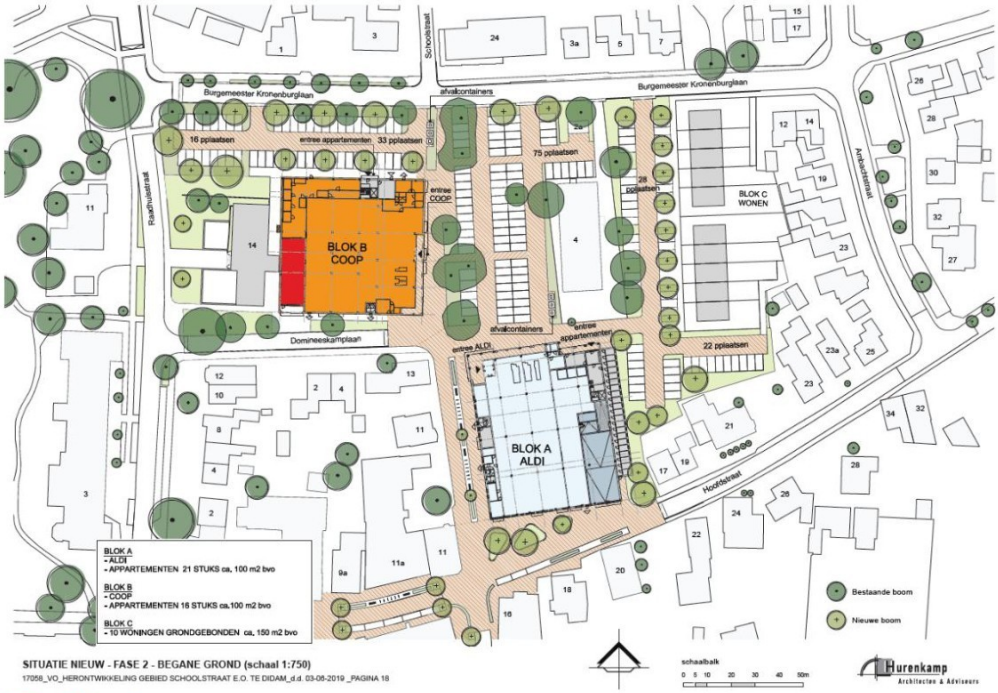
Onderstaande afbeelding geeft een weergave van het huidige centrum van Didam.

Afbeelding 3. Huidige situatie centrum Didam.

Toekomstige situatie

Onderstaande afbeelding geeft een weergave van het toekomstige centrum van Didam met een overzicht van de te behouden bomen en nieuwe aanplant.

Afbeelding 4. Toekomstige centrum Didam.

Tijdens de werkzaamheden worden twee nieuwe supermarkten, 47 nieuwbouwwoningen en parkeergelegenheden gerealiseerd. Op de supermarkten worden elk twee bouwlagen toegevoegd waarin appartementen worden gerealiseerd. In de gebouwen worden permanente vleermuisvoorzieningen gerealiseerd.

Tabel 1. Tijdlijn van de maatregelen met de meest gunstige planning en welke werkzaamheden gestart kunnen worden zonder vergunning.

Fase	Start zonder vergunning?	Datum	Onderdeel
Plaatsen tijdelijke voorzieningen	Ja	Gevelkasten plaatsing op 21 april 2026 en boomkasten uiterlijk 15 mei 2026	12 kraamkasten voor gewone dwergvleermuis 4 boomkasten voor gewone grootoorvleermuis 6 kasten voor gierzwaluw
Ontmoedigen van de bestaande bebouwing	Nee	september – eind oktober 2026	Ontmoedigen bestaande bebouwing
		3 dagen na ongeschikt maken	Controle op ongeschikt maken door ecoloog, bij afwezigheid in- of uitvliegende vleermuizen afgifte natuurvrijverklaring
		Na ontvangst natuurvrijverklaring	Start sloop en nieuwbouw
Nieuwbouw	Nee	Tijdens werkzaamheden	• Realiseren 13 permanente verblijven voor de gewone dwergvleermuis: 8 zomer- en paar verblijven, 4 kraamverblijven en 1 massa winterverblijf. • Realiseren 5 permanente verblijven voor de gierzwaluw. • Realiseren 4 permanente verblijven voor de gewone grootoorvleermuis.

5. Verbodsbepalingen

De onderstaande tabel geeft de soort en verbodsbepalingen weer die mogelijk worden overtreden en waarvoor een vergunning wordt aangevraagd.

Tabel 2. Verbodsbepalingen en wettelijke grondslag.

Soort		Verboden		Belang
Gewone dwergvleermuis	(*Pipistrellus pipistrellus*)	11.46 lid 1b	Het opzettelijk verstoren van dieren als bedoeld onder a	8.74k 1b 3°in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten
Gewone dwergvleermuis	(*Pipistrellus pipistrellus*)	11.46 lid 1d	Het beschadigen of vernielen van de voortplantings- plaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld onder a	
Gewone grootoorvleermuis	(*Plecotus auritus*)	11.46 lid 1b	Het opzettelijk verstoren van dieren als bedoeld onder a	
Gewone grootoorvleermuis	(*Plecotus auritus*)	11.46 lid 1d	Het beschadigen of vernielen van de voortplantings- plaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld onder a	
Gierzwaluw	(*Apus apus*)	11.37 lid 1b	Het opzettelijk vernielen of opzettelijk beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld onder a, of het opzettelijk wegnemen van nesten van die vogels;	8.74j 1b 1°in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid

5.1 Gewone dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis

Artikel 11.46 lid 1b

De werkzaamheden hebben nooit tot doel vleermuizen te verstoren. Het ontmoedigen van de gebouwen gebeurt op een wijze die de vleermuizen zo min mogelijk verstoord en de minste risico's met zich meebrengt.

Artikel 11.46 lid 1d

Van het aantasten of vernietigen van één of meer voortplantingsplaatsen is sprake indien het gebouw niet meer toegankelijk is. Bij de sloop van de gebouwen is het onvermijdelijk dat 2 zomer/paar verblijfplaatsen en 1 zomerverblijf van de gewone grootoorvleermuis verloren gaan. Uit voorzorg wordt een kraamverblijf van de gewone dwergvleermuis meegenomen in vergunningsaanvraag. Hierdoor ontstaat een overtreding van verbodsartikel 11.46 lid 1d.

8.74k 1b 3°in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten

In de huidige situatie is sprake van leegstand en een gebrek aan een toekomstbestendige invulling van het centrumgebied. Dit heeft een negatieve invloed op de ruimtelijke kwaliteit, leefbaarheid en economische vitaliteit. Het centrumplan doorbreekt deze situatie door een nieuwe, duurzame invulling te geven aan het gebied. Met de komst van nieuwe supermarkten en woningen krijgt het centrum een duidelijke sociaal-economische impuls. Het voorzieningenniveau wordt versterkt, leegstand wordt

teruggedrongen en er ontstaat een combinatie van wonen en voorzieningen die bijdragen aan de openbare veiligheid. Daarnaast is sprake van een belang voor de volksgezondheid.
Uit de eerdere vergunning (kenmerk 2019-011824) blijkt dat de bestaande bebouwing asbesthoudend is. Door de voorgenomen sloop en herontwikkeling kan deze situatie worden gesaneerd en wordt een veilige leefomgeving gerealiseerd. Tot slot kan het belang van huisvesting hier ook worden aangesproken, dit recht is verankerd in de grondwet. In de gemeente Montferland is een groot woningtekort, zowel in de (sociale)huursector als in de koopsector.

De herontwikkeling is daarmee noodzakelijk om het centrum weer goed te laten functioneren en om belangrijke maatschappelijke doelen te realiseren op het gebied van leefbaarheid, economie, veiligheid en gezondheid. Daarmee is sprake van diverse dwingende redenen van groot openbaar belang.

5.2 Gierzwaluw

Artikel 11.37 lid 1d
Uit voorzorg wordt in de vergunning het wegnemen van een gierzwaluw nest meegenomen. Hierdoor ontstaat mogelijk een overtreding van verbodsartikel 11.46 lid 1d. Voor de gierzwaluw worden 5 permanente nestkasten gerealiseerd. Hierdoor zijn voldoende voorzieningen aanwezig voor, tijdens en na de werkzaamheden.

Wettelijke grondslag 8.74k 1b 1° In het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid
Binnen het plangebied is sprake van langdurige leegstand en sterk verouderde bebouwing, wat heeft geleid tot een duidelijke verslechtering van de veiligheid en leefbaarheid. De leegstaande panden trekken ongewenst gebruik aan, waaronder rondhangende jeugd en vandalisme. Hierbij zijn concrete zorgen over vernielingen en het risico op brandstichting. Het feit dat meerdere panden zijn dichtgezet met afgetimmerde ramen onderstreept dat sprake is van een structureel onveilige situatie. Uit de eerdere vergunning (kenmerk 2019-011824) blijkt dat de bestaande bebouwing asbesthoudend is. In combinatie met de slechte staat van onderhoud en het verhoogde risico op beschadiging als gevolg van vandalisme of brand, kan dit leiden tot het vrijkomen van schadelijke stoffen. Dit vormt een direct risico voor zowel de volksgezondheid als de omgeving.

De voorgenomen sloop en herontwikkeling zijn noodzakelijk om deze onveilige en ongezonde situatie structureel te beëindigen. Door het verwijderen van de bestaande bebouwing en het realiseren van een nieuwe, veilige inrichting van het centrumgebied worden de risico's voor de volksgezondheid en de openbare veiligheid weggenomen.

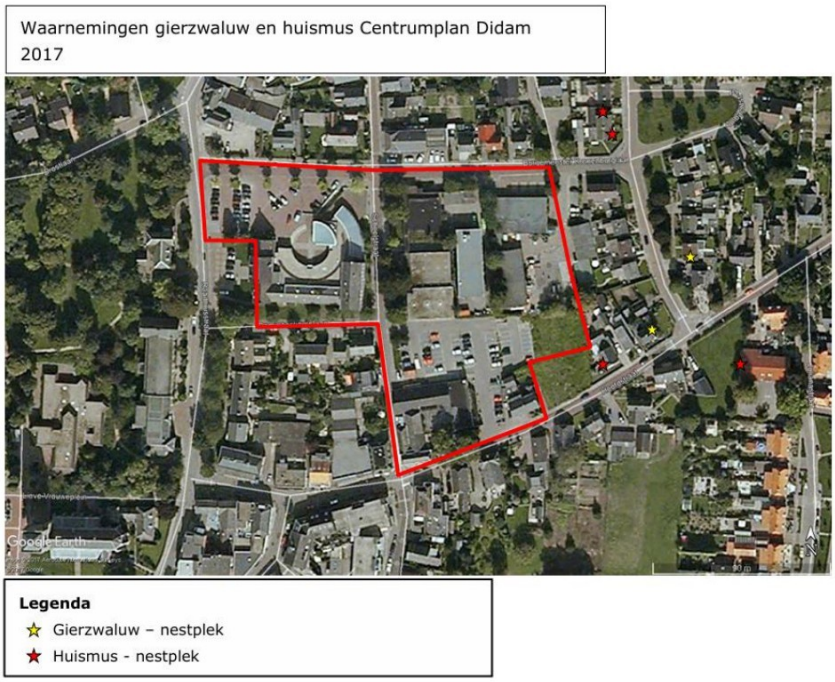
6. Ecologische inventarisatie, achtergrond

In 2026 is gestart met een quickscan natuur onderzoek voor locatie Centrumplan Didam. Op basis van de resultaten van de quickscan is het nader onderzoek voorgeschreven, deze worden in de periode april-september 2026 uitgevoerd. Voor de huidige vergunningsaanvraag wordt het nader onderzoek van Laneco gebruikt van 31 oktober 2017 als uitgangsbasis. Voor de risicobeheersing is hieraan toegevoegd: 1 kraamverblijf van de gewone dwergvleermuis en 1 nest van de gierzwaluw. Wanneer het nader onderzoek, uitgevoerd door Foreest Groen Consult in 2026, is afgerond zal de vergunningsaanvraag worden aangevuld met de bevindingen van de huidige status. De tussentijdse resultaten bevatten alleen het onderzoek naar de huismus, een samenvatting van deze resultaten is in dit hoofdstuk gegeven.

De resultaten van het nader onderzoek zijn gerapporteerd in: Ecologisch veldonderzoek; Masterplan centrum Didam – Raadhuisplein, Laneco landschaps & Ecologisch Advies, 31 oktober 2017. Deze rapportage is bijgevoegd in bijlage 3. Hieronder is een beknopte samenvatting van dit nader onderzoek weergegeven.

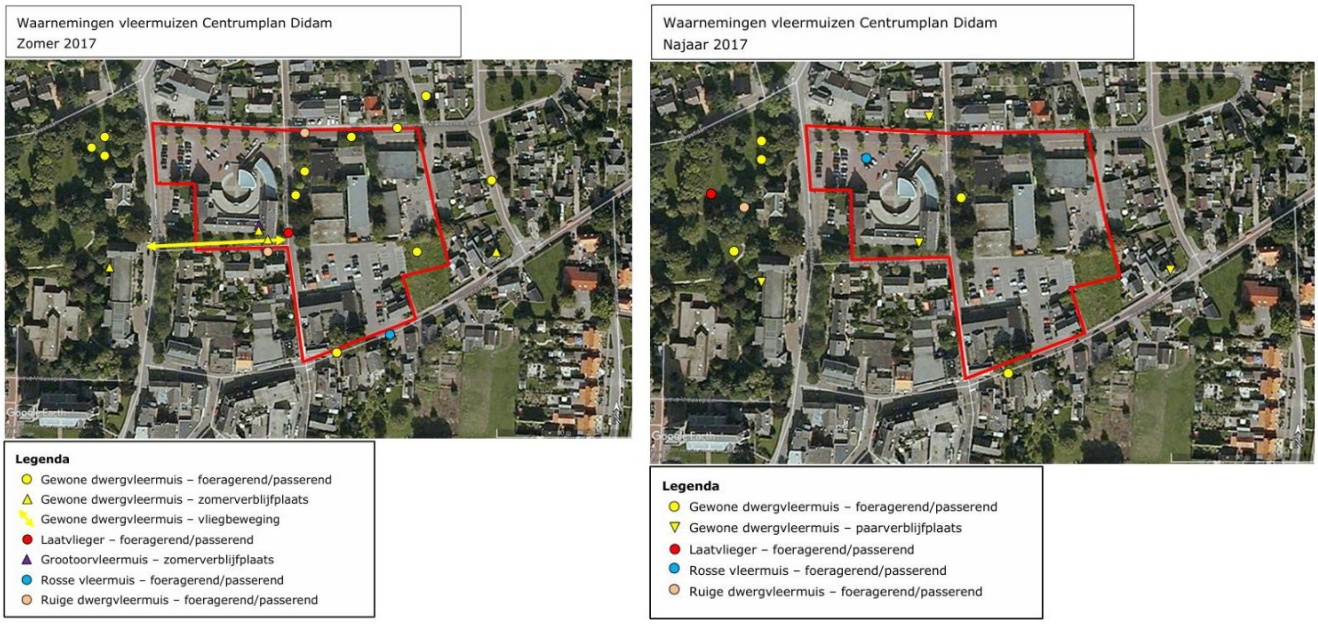
6.1 Resultaten Nader Onderzoek Laneco

Gierzwaluw & huismus

Afbeelding 5. Waarnemingen broedvogels nader onderzoek Laneco.

Vleermuizen

Afbeelding 6. Waarnemingen vleermuizen nader onderzoek Laneco.

Tijdens het nader onderzoek in 2017 zijn 1 zomerverblijf van de gewone dwergvleermuis, 1 zomer/paarverblijf van de gewone dwergvleermuis en 1 zomerverblijf van de gewone grootoorvleermuis binnen het plangebied waargenomen.

Overige soorten

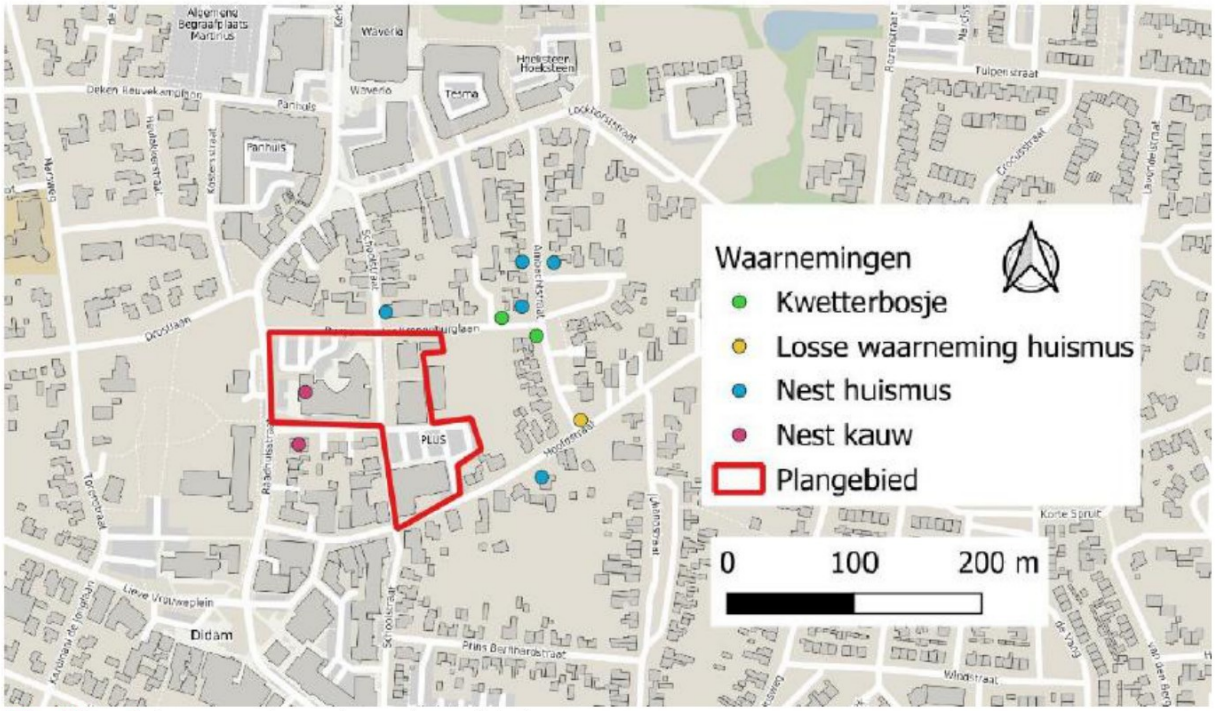
Tijdens het nader onderzoek in 2017 zijn geen andere waarnemingen van beschermde soorten gedaan.

6.2 Samenvatting tussentijdse resultaten

Op moment van schrijven is alleen het onderzoek naar de huismus voltooid:

- Tussentijdse resultaten nader onderzoek Centrumplan Didam, Foreest Groen Consult, 20 april 2026.

Nesten van huismussen zijn niet aanwezig binnen de te slopen bebouwing. In de omgeving zijn wel enkele huismusnesten en een kwetterbosje aanwezig. Op het monumentale deel van het gemeentehuis (blijft behouden) zit een broedpaar kauwen bij de schoorsteen. Zie hieronder een kaart van de waarnemingen:

Afbeelding 7: Samenvatting nader onderzoek huismus.

Conclusie

Door het ontbreken van nesten van de huismus binnen het plangebied zijn geen aanvullende tijdelijke kasten voor de soort benodigd. De Omgevingswet wordt voor wat betreft de huismus niet overtreden. Een vergunning van de Omgevingswet is voor wat betreft de huismus niet noodzakelijk.

7. Effecten

7.1 Effect werkzaamheden: kwaliteit en kwantiteit

7.1.1 Gewone dwergvleermuis

Door de sloop van de huidige bebouwing zijn 2 zomer/paarverblijven niet meer beschikbaar. Ter aanvulling wordt een kraamverblijf meegenomen in de aanvraag. Hiervoor zijn tijdig 12 tijdelijke kraamkasten geplaatst binnen 200 meter van het plangebied. Deze worden geplaatst op de gevels van het monumentale deel gemeentehuis en het Albertushuis van Plavei. Daarnaast worden bij de nieuwbouw 13 permanente verblijfplaatsen gerealiseerd, waaronder 8 zomer/paar verblijfplaatsen, 4 kraamverblijven en 1 massa winterverblijf. De kraam- en winterverblijven zijn vooralsnog extra mitigatie bovenop wat noodzakelijk is. Mitigatie vindt plaats conform het Kennisdocument Gewone dwergvleermuis 2.0 van BIJ12. De permanente voorzieningen worden door gewone dwergvleermuizen gebruikt. Door de nieuwe verblijfsmogelijkheden in verschillende richtingen aan te brengen wordt ingespeeld op verschillende klimatologische omstandigheden. De dieren zullen deze voorzieningen snel vinden en gebruiken. Hierdoor beschikt de plaatselijke populatie over voldoende en diverse mogelijkheden om een verblijfplaats te vinden voor, tijdens en na de werkzaamheden. Hierdoor is geen sprake van negatieve effecten op de lokale populatie van de gewone dwergvleermuis.

7.1.2 Gewone grootoorvleermuis

Door de sloop van de huidige bebouwing is 1 zomerverblijf van de gewone grootoorvleermuis niet meer beschikbaar. Hiervoor zijn tijdig 4 permanente boomkasten geplaatst op bomen langs de straat bij het oude gemeentehuis (binnen 75 meter van het plangebied). Daarnaast worden bij de nieuwbouw 4 permanente verblijfplaatsen gerealiseerd. Mitigatie vindt plaats conform het Kennisdocument Gewone grootoorvleermuis 1.0 van BIJ12. De permanente voorzieningen zullen door gewone grootoorvleermuizen worden gebruikt. De nieuwe verblijven worden op verschillende windrichtingen georiënteerd. In de permanente voorzieningen wordt extra variatie gecreëerd door in 1 van de prefab sierdakranden de holle ruimte van 18 cm te voorzien van compartimenten. De overige 3 verblijven worden te klein wanneer deze in compartimenten worden opgedeeld. De dieren zullen deze voorzieningen snel vinden en gebruiken. Hierdoor beschikt de plaatselijke populatie over voldoende en diverse mogelijkheden om een verblijfplaats te vinden voor, tijdens en na de werkzaamheden. Hierdoor is geen sprake van negatieve effecten op de lokale populatie gewone grootoorvleermuizen.

7.1.3 Gierzwaluw

Voor het mogelijk verdwijnen van een gierzwaluw nest, zijn voor de gierzwaluw voor de terugkomst uit de overwinteringsgebieden tijdelijke kasten geplaatst. Tevens is de oorspronkelijk locatie nog steeds beschikbaar. Met het plaatsen van 6 tijdelijke kasten wordt ruim gecompenseerd in vergelijking met de standaard 3 kasten per verloren nest van de gierzwaluw. Mitigatie vindt plaats conform het Kennisdocument Gierzwaluw 2.0 van BIJ12. Voor de gierzwaluw worden 5 permanente inbouwnestkasten gerealiseerd. De dieren zullen deze voorzieningen snel vinden en gebruiken. Hierdoor beschikt de plaatselijke populatie over voldoende en diverse mogelijkheden om een verblijfplaats te vinden voor, tijdens en na de werkzaamheden. Hierdoor is geen sprake van negatieve effecten op de lokale populatie gierzwaluwen.

7.2 Effect werkzaamheden: monitoren

Van de werkzaamheden wordt een logboek bijgehouden en begeleid door een ecologisch deskundige op het gebied van de gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en gierzwaluw.

Als deskundige zal optreden:
Opdrachtnemer: Foreest Groen Consult
Namens opdrachtnemer: [redacted]
Telefoonnummer: [redacted]
E-mail: [redacted]@foreestgroenconsult.nl

8. Maatregelen en tijdelijke voorzieningen

Tabel 3. Overzicht maatregelen en effecten.

Soort	Vermijden gevoelige perioden	Tijdelijke mitigatie	Ongeschikt maken	Permanente mitigatie
Gewone dwergvleermuis	Ongeschikt maken in de minst kwetsbare periode	Realiseren 12 tijdelijke verblijven binnen 200 meter	September – oktober 2026	Realiseren 13 permanente verblijven (8 zomer/paar, 4 kraam en 1 massawinter) in nieuwbouw
Gewone grootoorvleermuis	Ongeschikt maken in de minst kwetsbare periode	Realiseren 4 tijdelijke verblijven binnen 75 meter	September – oktober 2026	Realiseren 4 permante verblijven in nieuwbouw
Gierzwaluw	Slopen buiten de broedperiode	Realiseren 6 tijdelijke verblijven binnen 100 meter	Niet nodig, valt buiten de broedperiode	Realiseren 5 permanente nestkasten in nieuwbouw of geschikte daken waar mogelijk

8.1 Gewone dwergvleermuis

8.1.1 Planning werkzaamheden

- Plaatsen van 12 alternatieve tijdelijke kraamverblijven is uitgevoerd op 21 april 2026 op de gevels van het Albertushuis en het monumentale deel van het gemeentehuis;
- Na ontvangst van de vergunning van de Omgevingswet ontmoedigen van gebouwen tussen september - eind oktober 2026;
- Controle op aanwezigheid van vleermuizen door een ecoloog minimaal 3 dagen na het ongeschikt maken;
- Afgeven natuurvrijverklaring door ecoloog bij afwezigheid van in- of uitvliegende vleermuizen;
- Na natuurvrijverklaring mag worden gestart met (sloop)werkzaamheden;
- Realiseren van 13 permanente verblijven, waaronder 8 zomerverblijfplaatsen, 4 kraamverblijven en 1 massa winterverblijf;
- Vastleggen bevindingen en werkzaamheden in het logboek.

8.1.2 Tijdelijke voorzieningen

Gekozen is voor het plaatsen van 12 kraamkasten van het type VK MP 10 zodat er ruim voldoende wordt gecompenseerd. Dit is meer dan wordt vereist voor het aantal verblijven waarvoor de vergunning wordt aangevraagd. De locaties van de tijdelijke voorzieningen zijn weergegeven in afbeelding 12. Indien nader onderzoek uitwijst dat de reeds geplaatste tijdelijke voorzieningen onvoldoende zijn aan de situatie worden tijdelijke kasten bijgeplaatst. Hiervoor zal gebruik worden gemaakt van gevelkasten van het type VMTH1a van het merk Unitura.

VK MP 10 gevelkast

De gevelkasten van het type VK MP 10 bestaan uit vier compartimenten. Door de grote afmeting en meerdere compartimenten kan de kast worden ingezet voor mitigatie van kraamkolonies. De scheidingswanden binnen de kast zijn schuin geplaatst waardoor ruimtes met verschillende dieptes en microklimaten beschikbaar zijn. De kast is gemaakt van watervast multiplex en de binnenzijden zijn afgewerkt met kurk waardoor de vleermuizen voldoende grip hebben in de kast. De kast is uitgevoerd in wit, waardoor de temperatuur bij zonnige, warme plaatsen minder snel oploopt. Tot slot heeft de kast een achterplaat die onderaan uitsteekt zodat vleermuizen goed kunnen aanvliegen.

Afbeelding 8. VK MP 10 vleermuis gevelkast (bron: https://vivarapro.nl/).

Vleermuiskast VMTH1a

De gevelkasten van het type VMTH1a van het merk Unitura zijn gemaakt van houtbeton waardoor deze lang meegaan. Deze type kasten worden enkel geplaatst wanneer plaatsing van 12 kraamkasten onvoldoende blijkt te zijn na afronding van het nader onderzoek. De kast kan zowel als zomerverblijfplaats als paarverblijfplaats worden gebruikt door de gewone- en ruige dwergvleermuis. Plaatsing is op minimaal 4 meter hoogte.

Afbeelding 9. Vleermuiskast VMTH1a (bron: https://unitura.nl).

Gewenningsperiode

De plaatsing van de vleermuiskasten op 21 april wijkt weliswaar enkele dagen af van de in het kennisdocument genoemde periode: begin april voor tijdelijke kraamverblijven (1–15 april), maar dit verschil is ecologisch niet relevant. De kasten zijn nog steeds ruim vóór de aanvang van de kraamperiode (circa 15 mei) geplaatst, waardoor voldoende tijd resteert voor gewenning en ontdekking door de gewone dwergvleermuis. Bovendien liggen de nachttemperaturen in april 2026 nog relatief laag (circa 3°C), wat samenhangt met een beperkte activiteit van vleermuizen. Waarneming sites bevestigen dat het aantal actieve individuen momenteel zeer gering is (slechts één gevalideerde waarneming in april in Didam). Dit duidt erop dat de soort zich nog in de aanloopfase naar het actieve seizoen bevindt. Gezien deze omstandigheden is het aannemelijk dat de gewone dwergvleermuis de kasten tijdig zal ontdekken en kan benutten, ook als kraamverblijf. Voor zomer en paarverblijven is dit ruim op tijd (uiterlijk 15 mei).

8.2 Gewone grootoorvleermuis

8.2.1 Planning werkzaamheden

- Plaatsen van 4 alternatieve tijdelijke verblijven in de vorm van boomkasten binnen 75 meter van de oorspronkelijke locatie (uiterlijk 15 mei 2026);
- Na ontvangst van de vergunning van de Omgevingswet ontmoedigen gebouwen tussen september – eind oktober 2026;
- Controle op aanwezigheid van vleermuizen door een ecoloog minimaal 3 dagen na het ongeschikt maken;
- Afgeven natuurvrijverklaring door ecoloog bij afwezigheid van in- of uitvliegende vleermuizen;
- Na natuurvrijverklaring mag worden gestart met (sloop)werkzaamheden;
- Realiseren van 4 permanente verblijven met extra brede ruimte (minimaal 7 cm);
- Vastleggen bevindingen en werkzaamheden in het logboek.

8.2.2 Tijdelijke voorzieningen

Voor het zomerverblijf van de gewone grootoorvleermuis worden uiterlijk 15 mei 2026 4 grote boomkasten geplaatst binnen 75 meter van het plangebied. Deze kasten blijven hangen en zijn dus eigenlijk ook een permanente maatregel. Omdat de afstand tot de oorspronkelijk locatie gering is kunnen gebouw bewonende individuen hiernaar uitwijken. Gekozen is om vleermuiskasten aan bomen in de directe omgeving van de oorspronkelijke verblijfplaats te bevestigen. Hiervoor wordt gebruik gemaakt het type kast 3FS van SCHWEGLER.

Grote vleermuiskast 3FS

Deze vleermuiskast wordt regelmatig gebruikt door gewone grootoorvleermuizen. De binnenruimte is ingericht met hangwanden van SCHWEGLER-lichtbeton die in een rechte hoek t.o.v. het invliegopening vast aan de kast zijn geïntegreerd. De T-vormige invliegopening is tevens gunstig voor de grootoorvleermuis. De boomkasten worden niet weggehaald, deze krijgen meteen een permanente invulling.

Afbeelding 10. Grote vleermuiskast 3FS (bron: https://waveka.nl/product/grote-vleermuiskast-3fs).

De locaties van de tijdelijke voorzieningen zijn weergegeven in §8.4.

8.3 Gierzwaluw

8.3.1 Planning werkzaamheden

- Plaatsen van 6 tijdelijke gierzwaluwkasten binnen 100 meter van het plangebied is uitgevoerd op 21 april 2026;
- Slopen vanaf september wanneer de gierzwaluw is vertrokken naar de overwinteringsgebieden;
- Vastleggen bevindingen en werkzaamheden in het logboek.

8.3.2 Tijdelijke voorzieningen

Ter compensatie van de nestplaats worden voor de start van de werkzaamheden 6 tijdelijke nestkasten voor de gierzwaluw geplaatst. Hiervoor is gekozen voor gevelkasten van het type NK GZ 10 van het merk Vivara Pro. De kasten zijn al in april geplaatst zodat ze de gehele broedperiode aanwezig zijn samen met de oorspronkelijke potentiële nestlocaties. De locaties van de voorzieningen zijn weergegeven in afbeelding 12.

NK GZ 10 Gierzwaluw gevelnestkast

De gierzwaluw kasten van het type NK GZ 10 van het merk Vivara Pro zijn gemaakt van houtbeton waardoor deze lang meegaan. De kast is voor zowel de gierzwaluw als huismus geschikt. Plaatsing van de kast is minimaal 0,5 meter uit elkaar op minimaal 5 meter hoogte. Gevels gericht op het zuiden zijn ongeschikt voor het plaatsen van de kasten door het oplopen van de temperaturen op warme dagen.

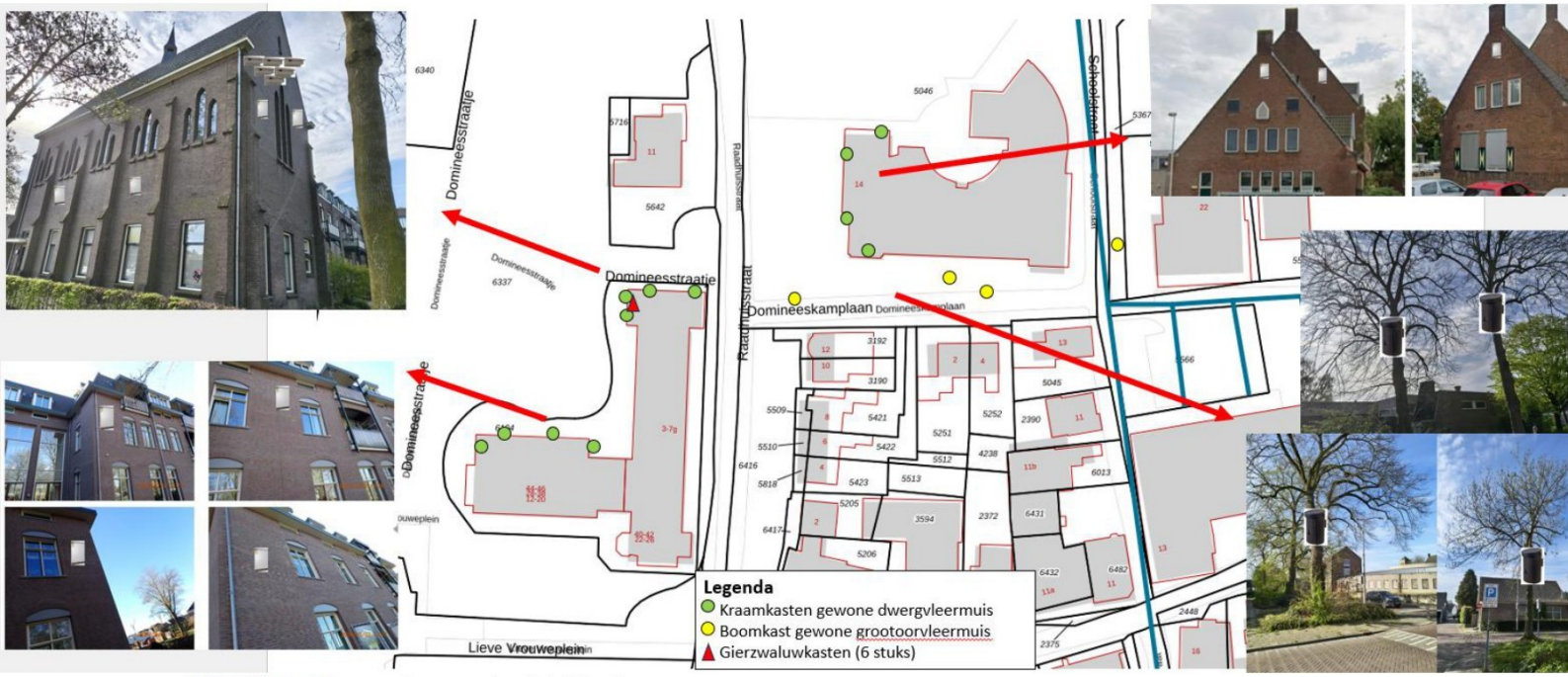

Afbeelding 11. NK GZ 10 gierzwaluw gevelnestkast (bron: https://vivarapro.nl/).

Gewenningsperiode

De nestkasten zijn op 21 april opgehangen. Op dit moment zijn er nog geen gierzwaluwen in Nederland aanwezig. De soort is momenteel onderweg vanuit de overwinteringsgebieden en zal, zodra de windpatronen gunstig zijn, op korte termijn arriveren. Dit betekent dat de kasten tijdig zijn geplaatst, namelijk voorafgaand aan of rond het moment van aankomst. Hierdoor zijn de kasten gedurende de volledige broedperiode beschikbaar. Gezien het gedrag van gierzwaluwen, die direct na aankomst geschikte nestgelegenheid selecteren, kunnen de geplaatste kasten effectief worden benut.

8.4 Locaties tijdelijke kasten

Afbeelding 12. Locaties van de tijdelijke kasten.

Eigenschappen tijdelijke verblijven

De tijdelijke kasten voor vleermuizen en gierzwaluwen zijn op zorgvuldige wijze geplaatst en sluiten aan bij de eisen die de soorten stellen aan hun verblijfplaatsen. De kasten hangen op geschikte hoogtes, met vrije aanvliegroutes en zonder verstorende factoren zoals kunstlicht (waar relevant). Daarnaast is gezorgd voor voldoende spreiding in oriëntatie en ligging nabij geschikt leefgebied, waardoor verschillende microklimaten beschikbaar zijn. Hiermee is geborgd dat de voorzieningen functioneel zijn en goed bruikbaar voor de betreffende soorten.

Gewone dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis

Voor vleermuizen zijn 12 kraamkasten (gewone dwergvleermuis) en 4 boomkasten (gewone grootoorvleermuis) geplaatst. De kasten voor de gewone dwergvleermuis hangen op meer dan 5 meter hoogte en zijn vrij van obstakels, waardoor een goede en veilige aanvliegroute aanwezig is. De kasten zijn onder andere geplaatst aan de zijde van het Dominee Storkpark, waardoor er direct geschikt foerageergebied aanwezig is en sprake is van een relatief beschutte en koele omgeving. Het aanwezige groen belemmert het invliegen niet. Er is daarnaast gekozen voor spreiding in windrichtingen, zodat verschillende microklimaten ontstaan. Dit is belangrijk omdat vleermuizen gedurende het seizoen gebruik maken van verblijfplaatsen met verschillende temperatuurcondities.

De boomkasten voor de gewone grootoorvleermuis hangen op circa 4 meter hoogte. Deze soort is gevoeliger voor verstoring door licht, en daarom zijn de kasten geplaatst op rustige, donkere locaties. De posities komen overeen met locaties die in een eerdere vergunning al als geschikt zijn beoordeeld. De boomkasten blijven hangen en krijgen daarmee een permanente invulling.

Op plekken waar oude kasten aanwezig zijn, worden deze vervangen door nieuwe boomkasten. Dit gebeurt onder begeleiding van een ecoloog en alleen na controle dat de kasten niet in gebruik zijn. De bestaande kasten hangen er al langere tijd en verkeren deels in slechte staat, waardoor de eerder geplaatste kasten weinig meerwaarde bieden voor vleermuizen. Door deze aanpak blijft de functionaliteit behouden en wordt de kwaliteit van de voorzieningen verbeterd. De nieuwe boomkasten zijn van duurzaam materiaal en gaan voor een lange periode mee.

Gierzwaluw

Voor de gierzwaluw zijn 6 nestkasten geplaatst. Deze kasten hangen op meer dan 10 meter hoogte, wat goed aansluit bij de voorkeur van de soort. Er is sprake van een vrije aanvliegroute zonder obstakels. Daarnaast zijn de kasten zo geplaatst dat ze niet langdurig in direct zonlicht hangen, om oververhitting te voorkomen. De kasten hangen in een cluster, wat gebruik van de kasten door kolonie broedende soorten, zoals de gierzwaluw, bevordert.

9. Permante voorzieningen

9.1 Algemeen

Voor vleermuizen in het algemeen, is het van belang dat de permanente verblijven geen materialen bevatten waarin ze vast kunnen komen te zitten, waar scherpe punten aan zitten of waar schadelijke stoffen uitkomen. Voor de permanente voorzieningen wordt het volgende toegepast voor de soorten:

9.1.1 Permanent geschikt maken spouwmuur: gewone dwergvleermuis

Voor de gewone dwergvleermuis wordt het volgende voorgesteld:

- Spouwverblijven;
    - Minimale spouwruimte 3 cm;
    - Fijnmazig gripgaas op isolatiemateriaal of BatSafe dampopen folie;
- 8 x zomer/paarverblijven van minimaal 2 m^2 spouwverblijf (1 toegang);
- 4 x kraamverblijf in geschikte dilatatievoeg van minimaal 10 m^2 (1 toegang met doorkruipneststeen);
- 1 x massawinterverblijf van minimaal 10 m^2 (4 toegangen) bij trapportaal ALDI;
- Toegangen met open stootvoegen 20 x 50 mm/entreesteen.

9.1.2 Permanent geschikt maken muurbanden en dak ruimtes: gewone grootoorvleermuis

Voor de gewone grootoorvleermuis wordt het volgende voorgesteld:

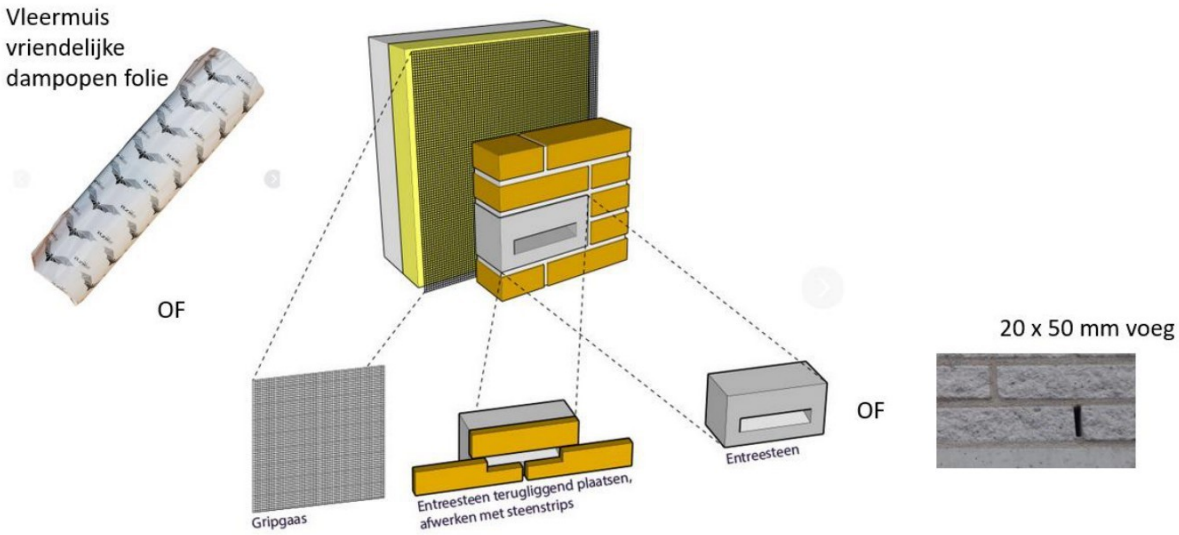
- Aantal verblijven: 4 stuks;
- 1 stuks extra brede meerlaags verblijf (of 2 x 8 cm diep) in prefab betonnen opstaande dakrand.
    - Toegang met entreesteen (type IB VL 09 van Vivara Pro of gelijkwaardig);
    - Beschikbare ruimte is 18 cm minus de dikte van plaat ~ 10-20 mm;
    - Tussenschotten van opgeruwde cementgebonden plaat met doorkruip;
    - Minimaal 2 m^2.
- 3 stuks extra breed spouwverblijf in opstaande gevelbanden (=uitstekende dakrand);
    - Toegang via uitsparing in gevelbekleding 20 x 50 mm);
    - Ruimte van ten minste 8 cm beschikbaar;
    - Cementgebonden plaat aan binnenzijde opruwen en gripgaas op isolatiemateriaal;
    - Minimaal 2 m^2 hangoppervlak.

9.1.3 Permanente nestlocaties gierzwaluw:

- 1 cluster van 5 inbouw nestkasten voor de gierzwaluw;
    - Type IB GZ 05 van Vivara Pro;
    - Invliegopeningen op 0,5 m afstand.

9.1.4 Gewone dwergvleermuis

Voor de gewone dwergvleermuis wordt onderstaande oplossing toegepast. Op 8 plaatsen worden verblijven van minimaal 2 m^2 gerealiseerd en op 4 plaatsen wordt een dilatatievoeg (15 mm breed) toegankelijk gemaakt. De vleermuizen kunnen gebruik maken van de gehele voeg en dit is minimaal 10 m^2. Bij één van de trapportalen wordt de gehele spouw (circa 10 m^2) geschikt gemaakt om een massa winterverblijf te realiseren.

Afbeelding 13. Instructie geschikt spouwverblijf.

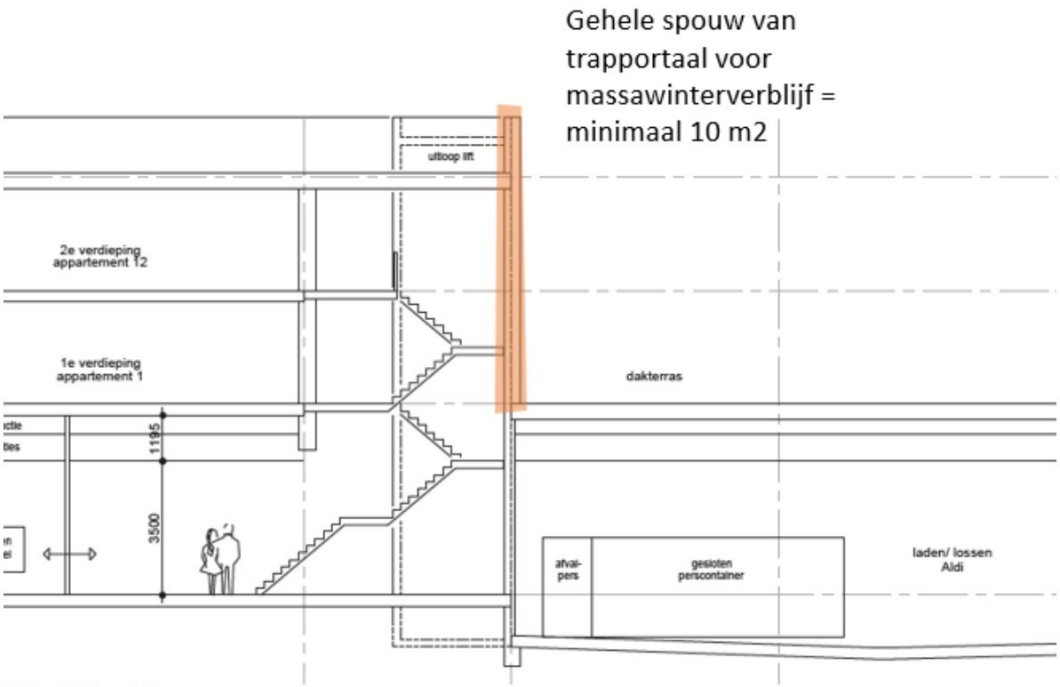
Afbeelding 14. Voorbeeld geschikte dilatatievoeg.

De dilatatievoeg opening kan worden geborgd met een neststeen waarbij de achterwand wordt uitgebroken:

Afbeelding 15. Voorbeeld neststeen geschikt voor waarborgen toegang dilatatievoeg.

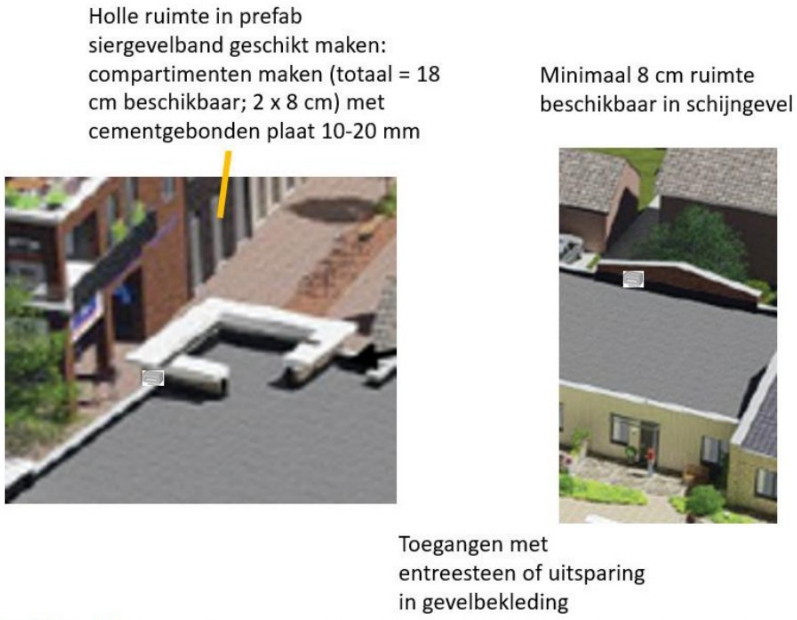
De neststeen nr.27 van Waveka is geschikt voor bovenstaande toepassing. De nest- en inbouwsteen kan op gelijke diepte met de gevel worden geplaatst, worden bepleisterd of met bakstenen worden bekleed, zodat alleen nog het desbetreffende vlieggatinzetstuk zichtbaar is.

Afbeelding 16. Tekening van trapportaal voor massa winterverblijf.

9.1.5 Gewone grootoorvleermuis

Voor de gewone grootoorvleermuis worden op 4 plaatsen holle ruimtes geschikt gemaakt. Dit betreft 1 meerlaags verblijf in een prefab siergevelband (180 mm ruimte). Op 3 andere plekken wordt, op locaties waar een dakrand boven het dak uitsteekt (schijngevel), deze geschikt gemaakt door het isolatiemateriaal te voorzien van gripgaas en de cementgebonden plaat van de gevelbekleding op te ruwen aan de binnenzijde. Hier is een ruimte van 83 mm aanwezig. De toegang wordt gemaakt met een entreesteen of uitsparing in de gevelbekleding en de verblijven zijn minimaal 2 m^2.

Afbeelding 17. Instructie voor verblijven voor gewone grootoorvleermuis.

De entreestenen kunnen terugliggend worden geplaatst en afgewerkt worden met steenstrips of desgewenst worden overgeschilderd met een dampopen verf in dezelfde kleur als het metselwerk.

9.1.6 Gierzwaluw

Voor de gierzwaluw worden 5 nestkasten (type IB GZ 05 van VivaraPro of gelijkwaardig) ingemetseld in gevels vrij obstakels en direct zonlicht.

Afbeelding 18. Nieuwbouw inbouwkast gierzwaluw.

Informatie van VivaraPro:

Deze inbouwnestkast is geschikt als compensatie voor nestplaatsen van gierzwaluwen in de gevel en wordt veelvoudig bij nieuwbouw toegepast. Met zijn 15 cm diepe interne bodemmaat geeft hij de gierzwaluwen de optimale broedruimte. De hoogte van deze inbouwsteen past perfect in 3-lagen waalformaat. De kast kan zowel met de invliegopening links of rechts worden toegepast. Huismussen maken ook graag gebruik van deze inbouwnestkast. Voor het ontdekken van de nestkast door gierzwaluwen is dit gunstig. Als de gierzwaluw de nestkast wilt overnemen van de huismus zullen de mussen zonder pardon naar buiten worden gewerkt. De inbouwnestkast is gemaakt van FSC® houtbeton met een watervast verlijmde multiplex achterwand en voldoet aan alle eisen van het BIJ12 Kennisdocument Gierzwaluw 2.0.

Afbeelding 19. Voorbeeld permanente nestlocaties gierzwaluw.

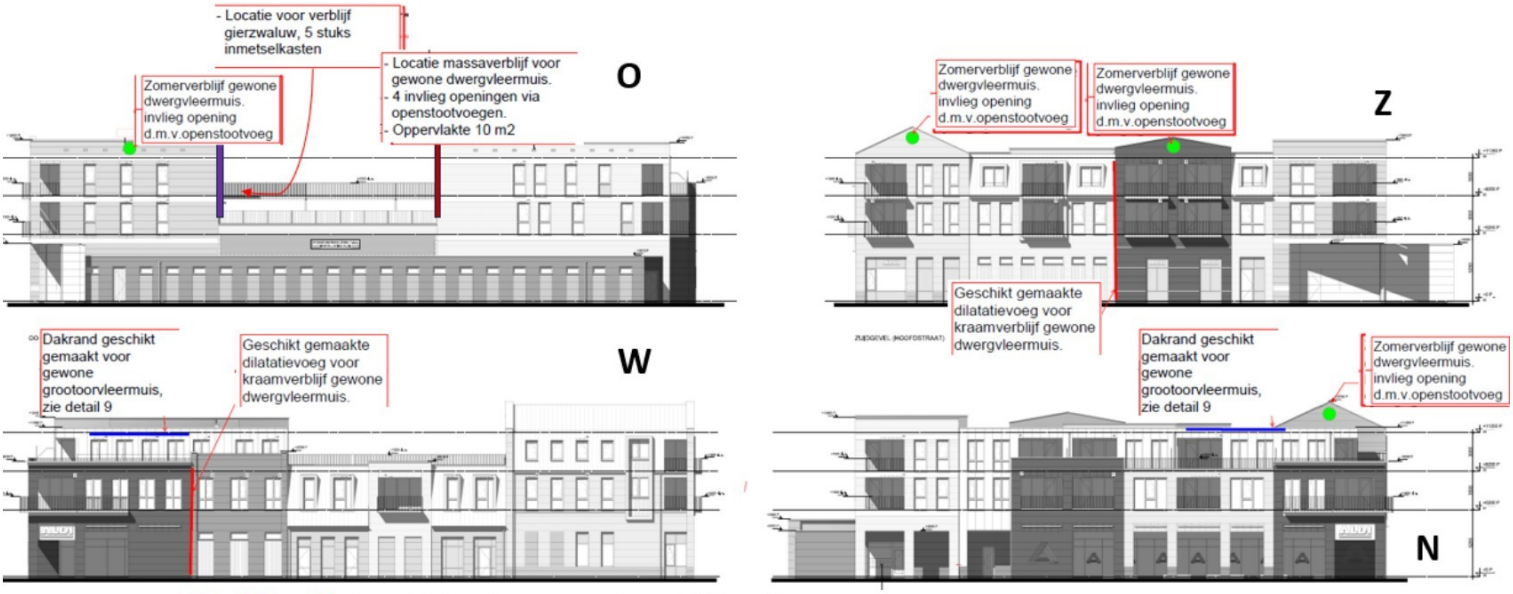
Indien gierzwaluwen niet worden aangetroffen tijdens het nader onderzoek, kunnen de voorzieningen komen te vervallen.

9.2 Locaties permanente verblijven

Hieronder volgt een indicatief overzicht van de permanente verblijven op basis van de beschikbare tekeningen. In het eindontwerp kan de situatie nog wijzigen, maar er wordt wel vastgehouden aan de

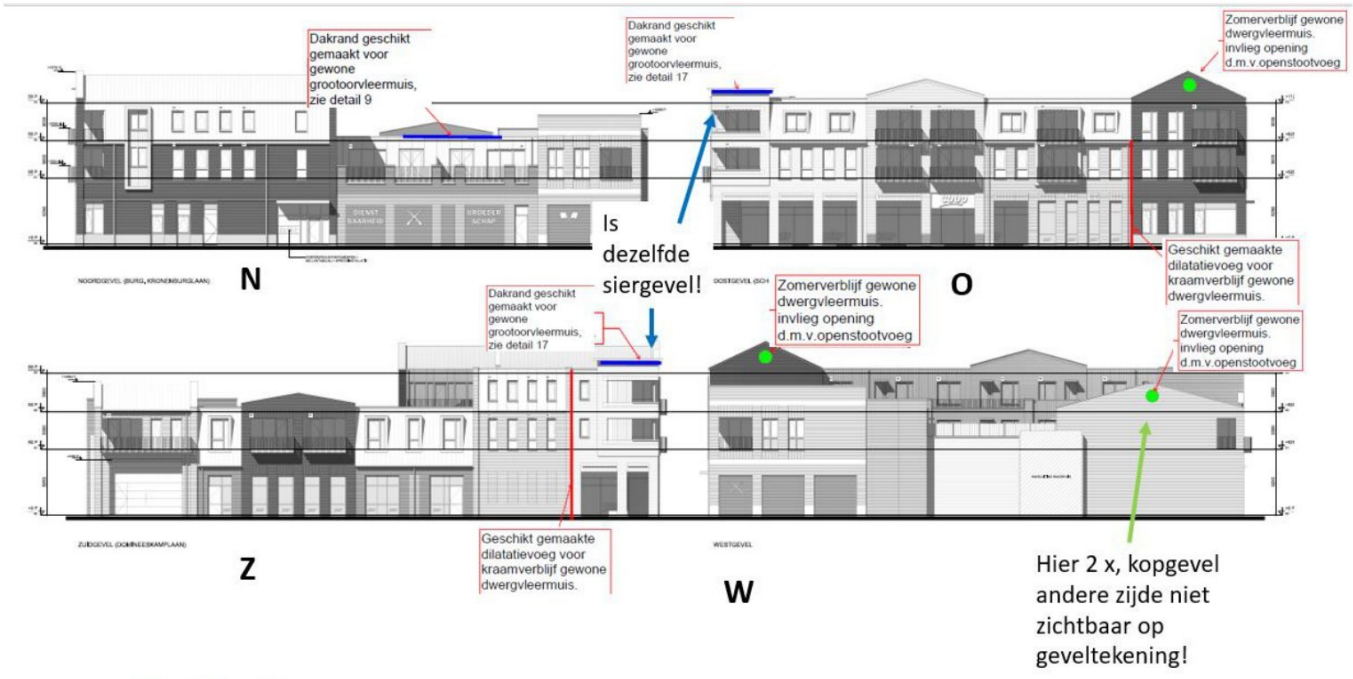
ecologische randvoorwaarden. Eerst volgen de geveloverzichten en daarna de detailprincipes van de schijngevel verblijven voor de gewone grootoorvleermuis (detail 9 en detail 17).

Blok A

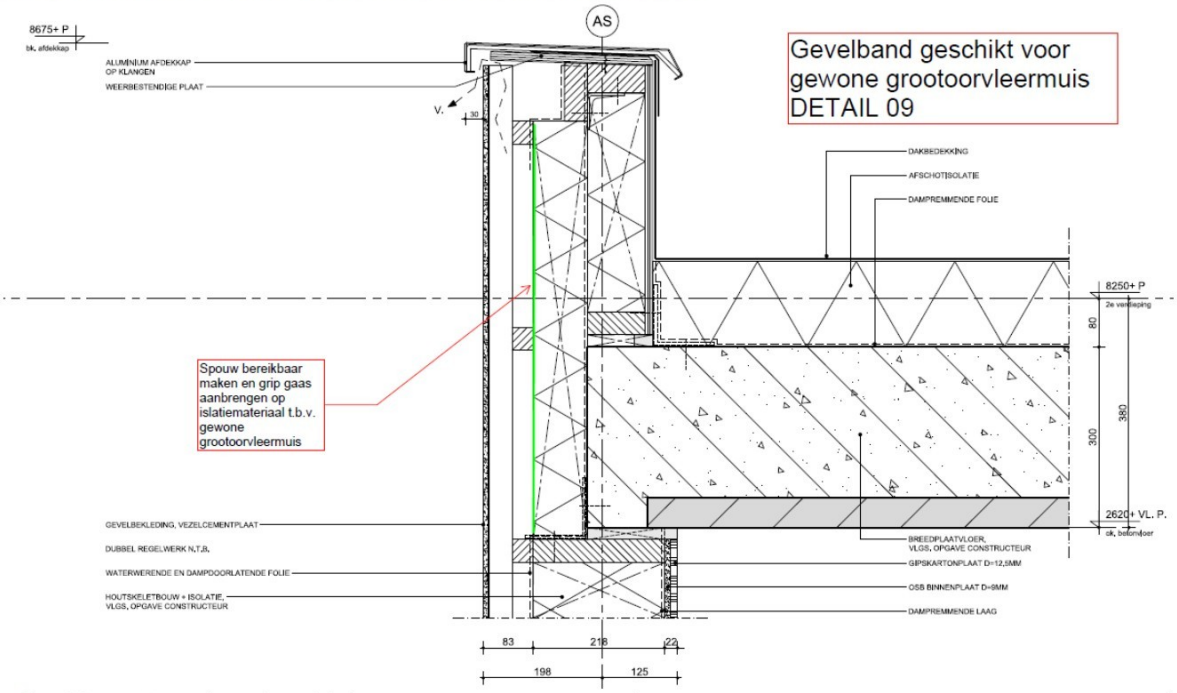
Afbeelding 20. Overzicht met permanente verblijflocaties.

Blok B

Afbeelding 21. Overzicht met permanente verblijflocaties.

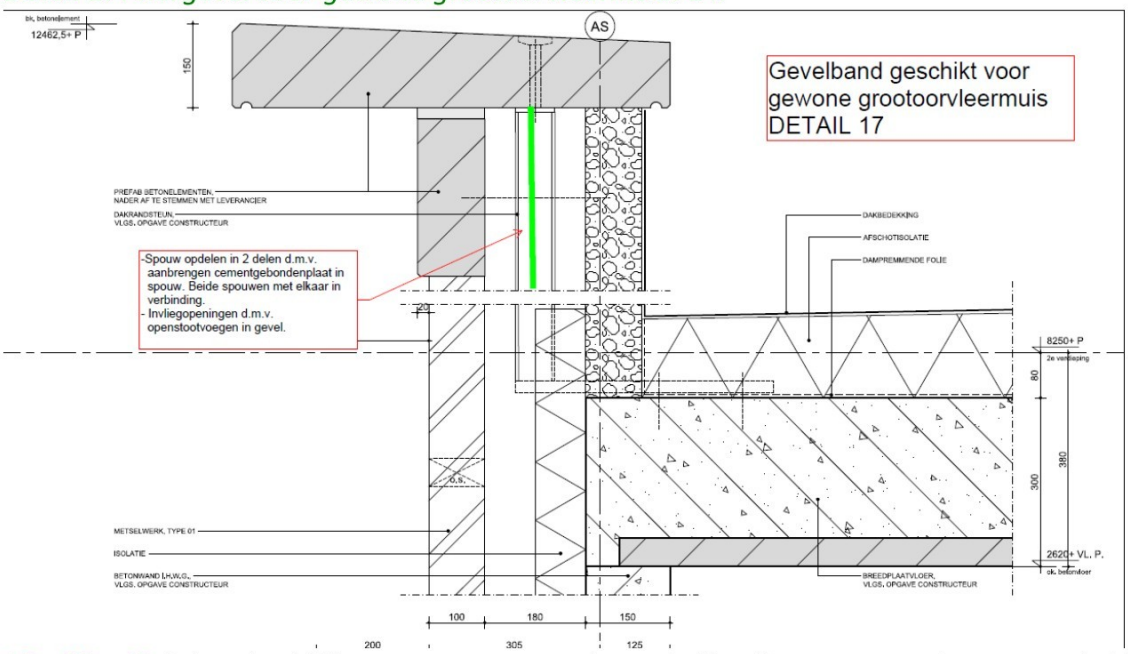
Detail 9: dakrand voor gewone grootoorvleermuis: 3 x

Afbeelding 22. Dakrand verblijf voor gewone grootoorvleermuis. Hier is 83 mm ruimte op gripgaas achter gevelbekleding.

- De hoogte van het verblijf is tenminste 70 cm op het gripgaas, maar de binnenzijde van de opgeruwde gevelplaat is ook te benutten waardoor dit verblijf altijd minimaal 1 m hoog is.

Detail 17: siergevel voor gewone grootoorvleermuis: 1 x

Afbeelding 23. Dakrand verblijf voor gewone grootoorvleermuis. Hier zijn twee compartimenten gescheiden door een opgeruwde cementgebonden plaat met doorkruip van ten minste 80 mm beschikbaar.

- De hoogte van het deel met 2 compartimenten deel is circa 30 cm hoog, maar de binnenzijde van de buitenmuur is ook te benutten waardoor dit verblijf altijd minimaal 1 m hoog is.

9.3 Eigenschappen permanente verblijven

Vleermuizen

De verblijfplaatsen zijn op ruime hoogte (ruim boven 6 meter) gerealiseerd, waardoor ze goed bereikbaar zijn en veilig kunnen worden gebruikt. Door de duidelijke gevelstructuren zijn de locaties ook goed herkenbaar voor vleermuizen. Er is sprake van vrije aanvliegroutes zonder obstakels.
De voorzieningen zijn niet direct belicht. Dit is vooral belangrijk voor de gewone grootoorvleermuis, die gevoelig is voor lichtverstoring. Door het ontbreken van kunstlicht blijven de verblijfplaatsen geschikt en aantrekkelijk.

Er is bewust gekozen voor een mix van verblijfstypen, zoals holle ruimtes in sierdakranden, spouwen en dilatatievoegen. Daarnaast zijn de voorzieningen verdeeld over verschillende windrichtingen. Hierdoor ontstaat variatie in temperatuur en beschutting (microklimaat). Dit is belangrijk omdat vleermuizen gedurende het seizoen verschillende plekken gebruiken, afhankelijk van hun behoefte aan warme of juist koelere omstandigheden. In de directe omgeving zijn groenstructuren en daktuinen aanwezig. Deze zorgen voor geschikt foerageergebied dicht bij de verblijfplaatsen, wat belangrijk is voor het gebruik. Het massa winterverblijf wordt bovenop de mitigatie verplichting aangebracht.

Gierzwaluw

De nestvoorzieningen zijn op grote hoogte aangebracht, wat goed aansluit op het gedrag van gierzwaluwen. De invliegopeningen zijn vrij bereikbaar en er zijn geen obstakels die het aanvliegen belemmeren. De kasten en openingen zijn zo geplaatst dat overmatige opwarming door direct zonlicht wordt voorkomen. Dit zorgt voor een geschikt nestklimaat. De kasten hangen in een cluster zodat hier een kleine kolonie kan broeden. De omgeving met groen en daktuinen draagt bij aan een geschikt leefgebied rondom de nestplaatsen.

9.4 Effectiviteit

De getroffen maatregelen, zowel tijdelijk als permanent, zijn uitgevoerd conform de gangbare voorschriften en de eisen uit de recente kennisdocumenten van BIJ12. De toegepaste voorzieningen sluiten aan bij wat in de praktijk als effectief en bewezen wordt beschouwd voor de gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en gierzwaluw. Het gaat niet om experimentele maatregelen, maar om oplossingen die al veelvoudig worden toegepast en waarvan bekend is dat ze door de soorten worden geaccepteerd.

De effectiviteit wordt versterkt door de juiste plaatsing: op geschikte hoogtes, met vrije aanvliegroutes, zonder verstoring door kunstlicht en met voldoende variatie in oriëntatie en microklimaat. De tijdelijke voorzieningen zijn tijdig gerealiseerd en direct functioneel, zodat er geen onderbreking ontstaat in beschikbare verblijfplaatsen. De permanente voorzieningen zorgen vervolgens voor een duurzame oplossing op de lange termijn. Daarmee kan worden geconcludeerd dat de maatregelen effectief zijn en dat de functionaliteit van de verblijfplaatsen, zowel tijdelijk als permanent, voldoende is geborgd.

9.5 Uitvoering maatregelen: monitoren

De permanente voorzieningen zijn verwerkt in de constructie van het gebouw waardoor de duurzaamheid gelijk gesteld kan worden op de levensduur van de toegepaste materialen. Dit is meer dan 100 jaar, even lang als de leeftijd van het gebouw.

10. Alternatieven

10.1 Alternatieve locatie

Binnen het project is geen alternatieve locatie beschikbaar die een gelijkwaardig resultaat kan bieden. De ontwikkeling is specifiek gericht op het centrum van Didam, waar juist behoefte bestaat aan versterking van voorzieningen en toevoeging van woningen. Deze functies zijn gebonden aan de dorpskern en kunnen niet op een andere locatie worden gerealiseerd zonder het doel van het project te ondermijnen. Daarnaast is sprake van langdurige leegstand in het plangebied, wat een negatieve invloed heeft op de leefbaarheid en sociale veiligheid. Verplaatsing van de ontwikkeling zou deze ongewenste situatie in stand laten. Om deze redenen is een alternatieve locatie niet geschikt en niet reëel. De huidige verblijven bevinden zich in de gebouwen. Deze zijn niet verplaatsbaar.

10.2 Alternatieve inrichting

Renovatie van het bestaande supermarktgebouw en de overige bebouwing is onderzocht, maar blijkt geen reële oplossing. De panden zijn sterk verouderd en bestaan uit meerdere, in de tijd uitgebreide en opgebouwde delen, wat leidt tot een complexe en inefficiënte constructie.
Binnen deze bestaande structuur is het niet mogelijk om te voldoen aan de eisen van een moderne supermarkt. De benodigde maatvoering, logische indeling en gewenste uitstraling zijn niet haalbaar. Ook het inpandig en veilig organiseren van laden en lossen kan niet op een passende manier worden ingepast, terwijl dit een essentieel onderdeel is van een goed functionerende supermarkt. Renovatie is hierbij geen volwaardig alternatief. Sloop en nieuwbouw is noodzakelijk.

10.3 Alternatieve werkwijze

De gekozen werkwijze is gericht op het zoveel mogelijk beperken van negatieve effecten op beschermde soorten. Er wordt gebruik gemaakt van een ontmoedigingsstrategie om vleermuizen uit de bestaande bebouwing te laten vertrekken. Deze methode is gangbaar in de soortenbescherming van gebouwbewoners en is erop gericht om dieren de kans te geven zelfstandig een alternatieve verblijfplaats te zoeken, met zo weinig mogelijk verstoring. Voorafgaand hieraan zijn tijdelijke verblijfplaatsen gerealiseerd en daarnaast worden nieuwe, duurzame verblijven aangebracht. Hiermee wordt continuïteit in beschikbare verblijfplaatsen geborgd. Er zijn geen andere werkmethoden beschikbaar die aantoonbaar minder verstorend zijn en tegelijkertijd effectief zijn in het vrijmaken van de bebouwing voor sloop en herontwikkeling. De gekozen aanpak wordt in de praktijk breed toegepast en sluit aan bij de geldende richtlijnen.

10.4 Alternatieve planning

De werkzaamheden worden uitgevoerd in de periode september–oktober. Dit is een zorgvuldig gekozen moment omdat:

- de gierzwaluw dan afwezig is in verband met overwintering elders;
- vleermuizen nog actief zijn en niet in kraamtijd of winterrust verkeren, waardoor zij de mogelijkheid hebben om uit te wijken naar alternatieve verblijfplaatsen.

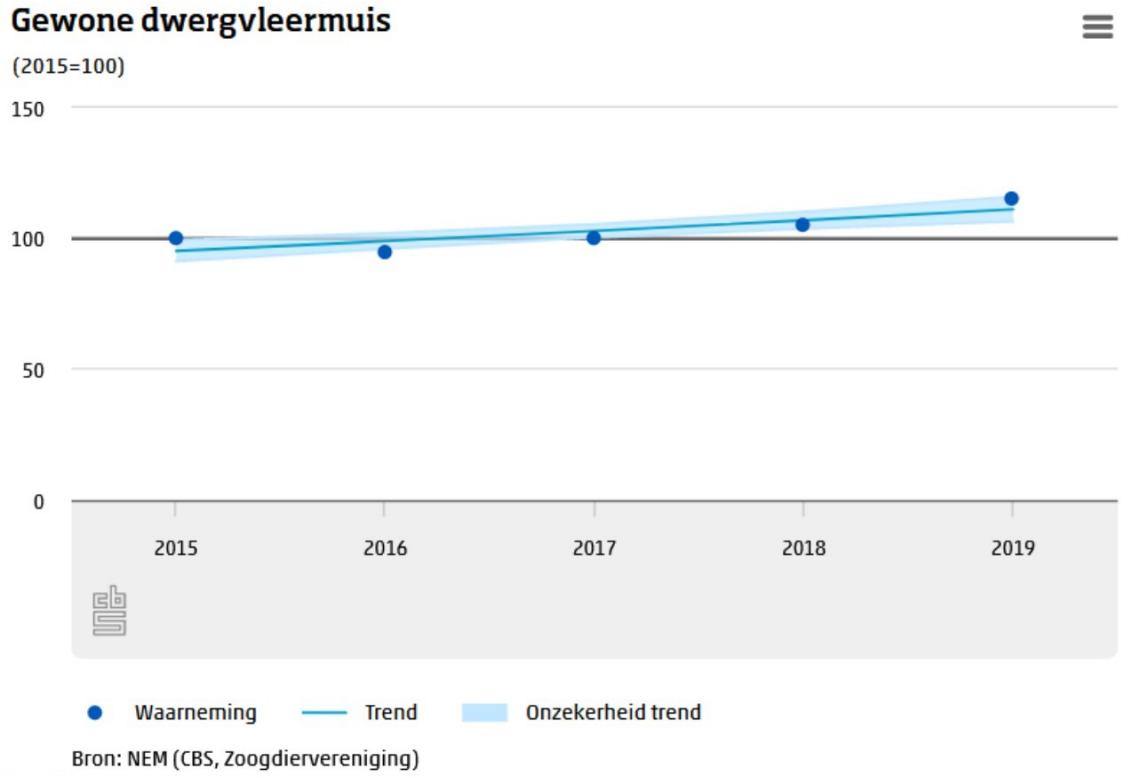
Hiermee wordt voorkomen dat dieren worden verstoord tijdens kwetsbare perioden, zoals de kraamperiode of winterrust. Een andere planning zou leiden tot grotere risico's op verstoring of schade en is daarmee minder geschikt. Dit is de meest optimale planning.

11. Gunstige staat van instandhouding

11.1 Gewone dwergvleermuis

Staat van instandhouding & trend

De gewone dwergvleermuis is de meest algemene vleermuissoort van Nederland (BIJ12, 2024). De gewone dwergvleermuis neemt matig toe in aantallen (CBS, Zoogdiervereniging, 2020). Het project Meetnet Vleermuis Transect Tellingen (NEM VTT) monitort de populatieontwikkeling en concludeert dat er sprake is van een lichte toename. Landelijk en in Gelderland is de staat van instandhouding als gunstig beoordeeld (Arcadis, 2018 & Zoogdiervereniging, 2019) (afbeelding 24).

Afbeelding 24. Trend van de gewone dwergvleermuis in Nederland (bron: CBS & zoogdiervereniging, 2020).

Afbeelding 25. Trend van vleermuizen in Nederland (bron: CBS & zoogdiervereniging, 2020).

Regionaal is weinig informatie beschikbaar over de staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis. Waarnemingen van vleermuizen in het km-hok van het plangebied zijn behoorlijk beperkt. Tijdens het nader onderzoek in het voorjaar zijn in en nabij het plangebied 11 waarnemingen gedaan van de gewone dwergvleermuis (Ecologisch veldonderzoek Masterplan centrum Didam, Laneco 2017), maar dit onderzoek is behoorlijk gedateerd. Foreest Groen Consult heeft ook onderzoek gedaan naar vliegroutes in Didam bij de Ravenstraat en Van Rouwenoortweg, waar in beide gevallen gewone dwergvleermuizen zich verplaatsen vanuit Didam naar het buitengebied, er is dus zeker een populatie gewone dwergvleermuizen aanwezig. De NDFF laat een onderschatting van de populatie zien door beperkte waarnemingen en waarnemingen die niet zijn ingevoerd door andere onderzoeksbureaus bijvoorbeeld. Verdere informatie over de regionale staat van instandhouding is niet bekend. De beste inschatting is dat de lokale staat van instandhouding als gunstig kan worden beschouwd.

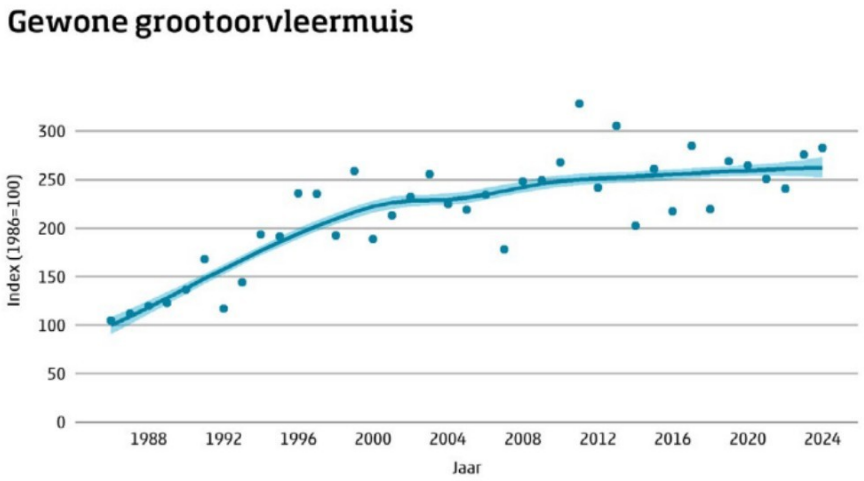
Effecten werkzaamheden op staat van instandhouding

Voor de gewone dwergvleermuis zijn vooraf 12 tijdelijke kraamkasten geplaatst. Voorafgaand aan de sloop worden de gebouwen zorgvuldig ontmoedigd buiten de kwetsbare periodes. In de eindsituatie zullen er zeer veel typen verblijfplaatsen aanwezig zijn. Het massa winterverblijf wordt bovenop de mitigatie verplichting aangebracht. Ook buiten de huidige planvorming voor de herinrichting van het centrum van Didam wordt lokaal veel gedaan voor de soort. Bij het monumentale deel van het gemeentehuis worden voorzieningen geplaatst voor vleermuizen vanuit het NVI Montferland. Dit telt natuurlijk niet mee voor de mitigatie opgave, maar zal de lokale staat van instandhouding wel versterken. Als gevolg van de sloop en nieuwbouw en de grote hoeveelheid te behouden bomen zal de plaatselijke populatie van de gewone dwergvleermuis niet afnemen.

11.2 Gewone grootoorvleermuis

Staat van instandhouding & trend

De populatie van de gewone grootoorvleermuis is over de periode 1986-2024 matig toegenomen. Over de afgelopen 12 jaar wordt de populatie van de gewone grootoorvleermuis als stabiel beschouwd (NEM Wintertelling, 2024). Gegevens over de landelijke staat van instandhouding worden verzameld door de monitoring uitgevoerd door NEM. Dit betreft wintertellingen. Onderstaande grafiek geeft de trend van de Nederlandse populatie weer.

Afbeelding 26. Trend van de gewone grootoorvleermuis in Nederland (bron: NEM, 2024).

Regionaal is weinig informatie beschikbaar over de staat van instandhouding van de gewone grootoorvleermuis. Gezien het kwalitatieve leefgebied in de omgeving van Didam is geen reden om een afwijking op de nationale trend van de gewone grootoorvleermuis te verwachten. Door voldoende en gevarieerde verblijfsplaatsen te realiseren wordt een verbetering verwacht van de lokale populatie.

Effecten werkzaamheden op staat van instandhouding

De gewone grootoorvleermuis zal geen negatieve effecten ondervinden van de werkzaamheden. Nieuwe geschikte boomkasten worden geplaatst die permanent blijven hangen. Voorafgaand aan de sloop worden de gebouwen zorgvuldig ontmoedigd buiten de kwetsbare periodes. Daarnaast zal in de eindsituatie veel meer geschikte verblijfplaatsen en meer variatie aanwezig zijn dan in de uitgangssituatie. In de uitgangssituatie is de spouw kleiner dan voor de gewone grootoorvleermuis optimaal is. Bovendien wordt het monumentale gedeelte van het gemeentehuis ook voorzien van vleermuis verblijven ten behoeve van het NVI Montferland. De staat van instandhouding is voor de gewone grootoorvleermuis geborgd door de continuïteit, variatie in verblijven en het toekomstige aanbod van verblijfplaatsen.

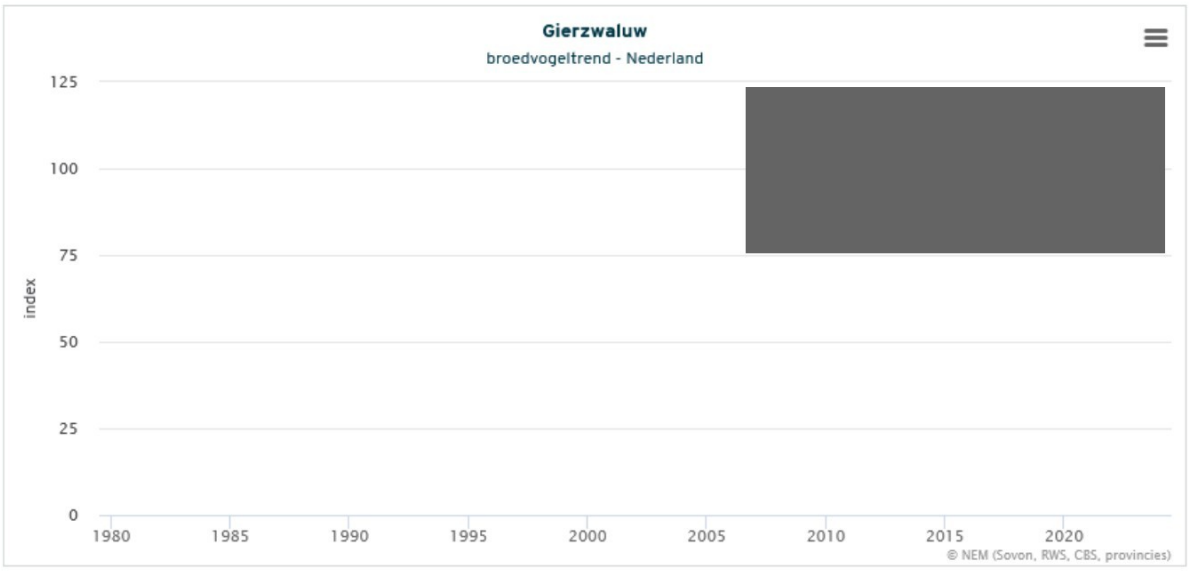
11.3 Gierzwaluw

Staat van instandhouding & trend

De gierzwaluw is een moeilijke soort om te inventariseren. Gegevens over de aantalsontwikkeling in Gelderland zijn hierdoor niet te geven. Wel zijn gegevens bekend voor heel Nederland. Ten opzichte van 2007 (start monitoring) is een significante afname te zien van de soort. Over de afgelopen 12 jaar is echter een significante toename te zien. Afbeelding 27 toont de trend zoals deze bij SOVON voor de gierzwaluw in Nederland is te vinden. De staat van instandhouding van de gierzwaluw als broedvogel in Nederland wordt beoordeeld als gunstig (Sovon, 2023).

Aantalsontwikkeling

broedvogeltrend

Afbeelding 27. Trend van de gierzwaluw in Nederland (bron: SOVON).

Regionaal is weinig informatie beschikbaar over de staat van instandhouding van de gierzwaluw. Met de verkenner van de NDFF blijkt dat in de afgelopen 5 jaar in totaal 127 waarnemingen zijn gedaan van de gierzwaluw in en rondom Didam (kilometerhok 205-435). In 2024 zijn in kilometerhok 205-435 door de SOVON in totaal 89 individuen in de Flora & Fauna verkenner geregistreerd. In 2023 waren dit 44 individuen en in 2022 waren dit er 71. De waarnemingsaantallen liggen binnen dezelfde orde van grootte. Gezien het kwalitatieve leefgebied in de omgeving van Didam is geen reden om een afwijking op de nationale trend van de gierzwaluw te verwachten.

Effecten werkzaamheden op staat van instandhouding

Als gevolg van het project wordt niet verwacht dat de lokale populatie van de gierzwaluw achteruitgaat. De sloop vindt plaats buiten het broedseizoen. Door het tijdig realiseren van tijdelijke en permanente nestplaatsen blijft er continuïteit in het aanbod van geschikte verblijfplaatsen, waardoor de soort voldoende mogelijkheden heeft om binnen het plangebied en directe omgeving te blijven nestelen. Daarnaast zijn in de directe omgeving extra nestvoorzieningen in de vorm van zwaluwtillen gerealiseerd in het kader van een ander project. Hoewel deze niet onderdeel zijn van de mitigatieopgave, dragen zij wel bij aan de totale beschikbaarheid van nestgelegenheid op lokaal niveau. Hierdoor blijft het aanbod van geschikte nestplaatsen minimaal gelijk en neemt dit lokaal zelfs toe. De gunstige staat van instandhouding van de gierzwaluw is daarmee gewaarborgd.

11.4 Zorgvuldig handelen

Werkzaamheden vinden plaats in de meest gunstige periodes voor de vleermuizen en broedvogels (gierzwaluw). De genomen maatregelen worden gecontroleerd zodat kan worden vastgesteld of de maatregelen effectief zijn. Bij het onverwacht aantreffen van (beschermde) soorten wordt direct gestopt met de werkzaamheden en contact opgenomen met de ecologisch deskundige waardoor schade wordt voorkomen.

12. Literatuur

Kennisdocumenten

- Kennisdocument Gewone dwergvleermuis 2.0, april 2024;
- Kennisdocument Gewone grootoorvleermuis 1.0, juli 2017;
- Kennisdocument Gierzwaluw 2.0, juli 2023;

Websites

- www.gelderland.nl
- www.kadastralekaarten.nl
- www.lonreads.cbs.nl/meetprogrammas-flora-en-fauna-2024
- www.unitura.nl
- www.sovon.nl
- www.vivarapro.nl
- www.vleermuiskasten.nl
- www.vleermuizenindestad.nl
- www.vogelbescherming.nl
- www.waveka.nl
- www.zoogdiervereniging.nl

Voorgaand onderzoek

- Quick scan flora en fauna, Masterplan centrum Didam – Raadhuisplein, Laneco Landschaps & Ecologisch Advies, 30 januari 2017;
- Ecologisch veldonderzoek, Masterplan centrum Didam – Raadhuisplein, Laneco Landschaps & Ecologisch Advies, 31 oktober 2017.
- Inventarisatie ratten en nader onderzoek kleine marterachtigen en vliegroute vleermuizen Ravenstraat te Didam, 22 oktober 2024, Foreest Groen Consult
- Nader onderzoek vleermuizen, uilen, das en marterachtigen van landbouwgrond tussen de Heeghstraat en Van Rouwenoortweg te Didam, Foreest Groen Consult BV, 11 juni 2024;
- Tussentijdse resultaten nader onderzoek Centrumplan Didam huis, Foreest Groen Consult, 20 april 2026.

Overig

- Arcadis_De_staat_van_instandhouding,_factsheets_voor_25_soorten_in_Gelderland_(PS2018-372);
- CBS & Zoogdiervereniging (2020). “Vervijfvoudiging vleermuizen sinds 1986”.Geraadpleegd via: https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2020/53/vervijfvoudiging-vleermuizen-sinds-1986;
- Herontwikkeling gebied Schoolstraat E.O. te Didam, voorlopig ontwerp, Hurenkamp Architecten & Adviseurs, 3 juli 2019;
- H. Limpens, K. Mostert & W. Bongers (1997). “Atlas van de Nederlandse Vleermuizen”, KNNV;
- Mitigatiecatalogus_gebouwbewonende_soorten_Centrum_Veilig_Wonen. Notitie na-isoleren vleermuisvriendelijk bouwen, zoogdiervereniging.
- Nationale Databank Flora en Fauna. Waarnemingen NDFF, geraadpleegd op 13-04-2026;
- NEM Meetprogramma Wintertellingen vleermuizen E. Korsten, N. Huizenga, M. & J. van Zweden (CBS), najaar 2024;
- Norren, van E. (red.), 2019. Staat van instandhouding Gelderland. Factsheets voor 24 soorten in Gelderland. Rapport 2019.09. Zoogdiervereniging, Nijmegen;

- Provincie Gelderland (2024). Toelichting voor aanvraag omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit onder de Omgevingswet (Ow) voor verboden genoemd in Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) (versie 27 februari 2024).

13. Werk protocol

De wijze van werken staat weergegeven in de vorige hoofdstukken. In dit hoofdstuk zijn de werkzaamheden per periode weergegeven. Alle werkzaamheden worden vastgelegd in een logboek.

Tabel 4. Werkprotocol.

Fase	Start zonder vergunning?	Datum	Onderdeel
Plaatsen tijdelijke voorzieningen	Ja	Gevelkasten op 21 april 2026 en boomkasten uiterlijk 15 mei 2026	12 kraamkasten gewone dwergvleermuis 4 boomkasten gewone grootoorvleermuis 6 gierzwaluw kasten
Ongeschikt maken	Nee	September – oktober 2026	Ontmoedigen van de bebouwing
		3 dagen na ongeschikt maken	Controle op ongeschikt maken door ecoloog, bij afwezigheid in- of uitvliegende vleermuizen afgifte natuurvrijverklaring
		Na ontvangst natuurvrijverklaring	Start sloop en nieuwbouw
Nieuwbouw	Nee	Tijdens werkzaamheden	Gewone dwergvleermuis: • Realiseren 8 permanente spouwverblijven met zomer/paar functie van 2 m² verblijven en minimaal 1 toegang; • Realiseren 4 toegankelijke dilatatievoegen voor kraamverblijven 10 m² met 1 toegang ; • Spouw geschikt maken trapportaal ALDI met minimaal 4 toegangen 10 m² massawinterverblijf. Gewone grootoorvleermuis: • 1 x holle ruimte in prefab siergevelband (=18 cm) geschikt maken: 2 x 8 cm met cementgebonden plaat met doorkruip minimaal 2 m² • 3 x holle ruimte opstaande dakrand (schijngevel) door weglaten gripgaas op isolatie minimaal 2 m² en toegang uitsparing in gevelbekleding. Gierzwaluw: • 5 nestkasten inmetselen op locatie vrij van obstakels en direct zonlicht (*alleen indien nest aangetroffen bij nader onderzoek).

14. Begeleiding en communicatie

De panden, het oude gemeentehuis en bibliotheek worden overgedragen van de Gemeente Montferland naar Bruil Groenstaete Ontwikkeling. Dit is de opdracht gevende partij. In de aanloop van het traject is de gemeente Montferland wel nauw betrokken geweest.

Opdrachtgever
Opdrachtnemer: Bruil Groenstaete Ontwikkeling
Namens opdrachtnemer [redacted]
Tel.: 06 [redacted]
E-mail: [redacted]@groenstaete.nl

Opdrachtnemer/uitvoering
Opdrachtnemer: *nader te bepalen*
Namens opdrachtnemer: *nader te bepalen*
Telefoonnummer: *nader te bepalen*
E-mail: *nader te bepalen*

Deskundige flora en fauna
Opdrachtnemer: Foreest Groen Consult
Namens opdrachtnemer: [redacted]
Telefoonnummer: [redacted]
E-mail [redacted]@foreestgroenconsult.nl

15. Advies

15.1 Intrinsieke waarde

Alle levende dieren hebben een intrinsieke waarde. Worden dieren bij de werkzaamheden aangetroffen dan moeten deze dieren in veiligheid worden gebracht of de kans krijgen zichzelf in veiligheid te brengen. Het moedwillig doden van dieren is niet toegestaan.
Ontstaan onverwachte situaties met (strikt) beschermde soorten dan zal direct contact gezocht worden met een ter zake zijnde deskundige om naar een oplossing te zoeken.

15.2 Invloed weer

Afhankelijk van het temperatuurverloop in het voorjaar en najaar kunnen de veilige perioden voor vleermuizen vervroegen of vertragen. Hierdoor kunnen projecten mogelijk eerder of later starten. De nachttemperatuur aan het begin van de avond dient rond de 10 ^{o}C te liggen. De vleermuizen moeten actief zijn om te kunnen reageren op veranderingen in de verblijven.

15.3 Broedvogels

Alle vogels zijn in het broedseizoen beschermd. Indien beplanting verwijderd moet worden wordt geadviseerd om tijdig voldoende maatregelen te nemen om het bouwen van nesten tegen te gaan. Verhang tijdig eventuele nestkasten. Verwijder tijdig gevelgroen dat in de weg zit. Hang schriklinten, FireFly bakenkaarten of netten op locaties die risico's vormen. Verwijder de beplanting bij voorkeur buiten de broedperiode. Broedende vogels zijn altijd beschermd totdat het nest (permanent) verlaten is.

Bijlage 1: Artikel 4.144 Besluit bouwwerken leefomgeving

Besluit bouwwerken leefomgeving
Geraadpleegd op 16-01-2024.
Geldend van 01-01-2024 t/m heden

Artikel 4.144. (openingen)

1. Een uitwendige scheidingsconstructie heeft geen openingen die breder zijn dan 0,01 m. Dit is niet van toepassing op een afsluitbare opening en een uitmonding van:

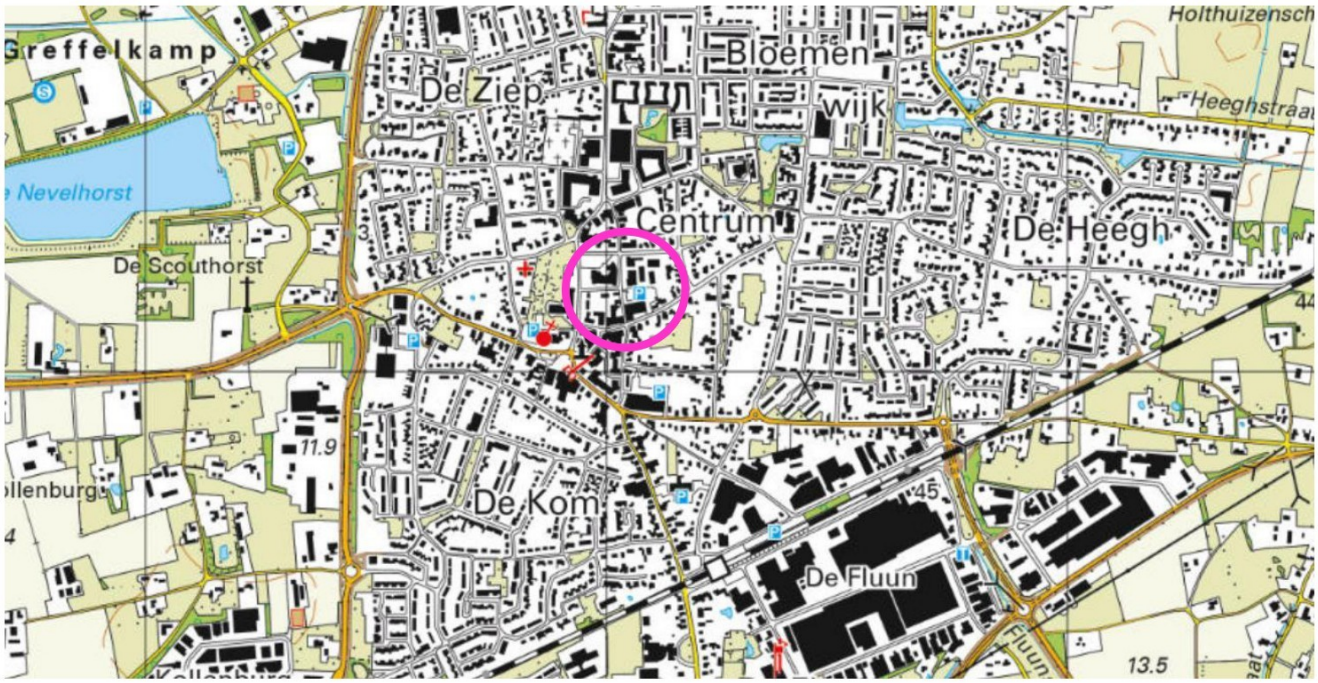
   a. een afvoervoorziening voor luchtverversing;
   b. een afvoervoorziening voor rookgas; en
   c. een ont- en beluchting van een afvoervoorziening voor huishoudelijk afvalwater en hemelwater.

2. In afwijking van het eerste lid is een grotere opening toegestaan voor een nest of een vaste rust- of verblijfplaats voor op grond van afdeling 11.2 van het Besluit activiteiten leefomgeving beschermde diersoorten.

3. Het eerste lid is van overeenkomstige toepassing op een inwendige scheidingsconstructie die de scheiding vormt met een gebruiksfunctie waarop het eerste lid niet van toepassing is.

Bijlage 2: Quickscan natuuronderzoek 2026

Actualisatie Quickscan Centrumplan Didam

Actualisatie Quickscan Centrumplan Didam

Opdrachtgever:	Gemeente Montferland [redacted]
Datum:	3 februari 2026
Status:	**Definitief**
Uitvoering:	Foreest Groen Consult B.V. [redacted] T 0314 642221 E-mai [redacted] foreestgroenconsult.nl Http://www.foreestgroenconsult.com
Veldwerk & Rapportage:	[redacted]
Controle:	[redacted]

Deze quickscan heeft een wettelijke geldigheid van maximaal 3 jaar.

Inhoudsopgave

1. Inleiding 5
2. Beschrijving van het plangebied 6
   2.1 Voorgenomen werkzaamheden 7
   2.2 Beschrijving onderzoek 7
   2.3 Natura 2000 8
   2.4 Gelders Natuurnetwerk 9
3. Resultaten 10
   3.1 Flora 10
   3.2 Zoogdieren 10
   3.3 Amfibieën 10
   3.4 Reptielen 10
   3.5 Ongewervelden 11
   3.6 Broedvogels 11
   3.7 Vissen 11
   3.8 Vleermuizen 11
      3.8.1 Bomen 13
4. Conclusie 14
   4.1 Flora 14
   4.2 Zoogdieren 14
   4.3 Amfibieën 15
   4.4 Reptielen 15
   4.5 Ongewervelden 15
      4.5.1 Vlinders 15
      4.5.2 Libellen 16
      4.5.3 Overige ongewervelden 16
   4.6 Broedvogels 16
      4.6.1 Bescherming tijdens broedseizoen 16
      4.6.2 Bouwers van grote nesten, roofvogels en uilen 16
      4.6.3 Gebouw bewonende soorten 17
      4.6.4 Conclusie 17
   4.7 Vissen 17
   4.8 Vleermuizen 18
      4.8.1 Vaste rust- en verblijfplaatsen 18
      4.8.2 Foerageergebied 19
      4.8.3 Vliegroute 19
   4.9 Samenvatting 20
   4.10 Natura 2000 20
   4.11 Gelders Natuurnetwerk 21
   4.12 Houtopstanden 21
5. Advies zorgplicht 22
6. Literatuurlijst 23
   6.1 Websites 23
   6.2 Verspreidingsatlassen 23
   6.3 Voorgaande stukken 23

6.4 Overige literatuur 23
Bijlage 1: Foto impressie plangebied 24
Bijlage 2: Gegevens NDFF 27

1. Inleiding

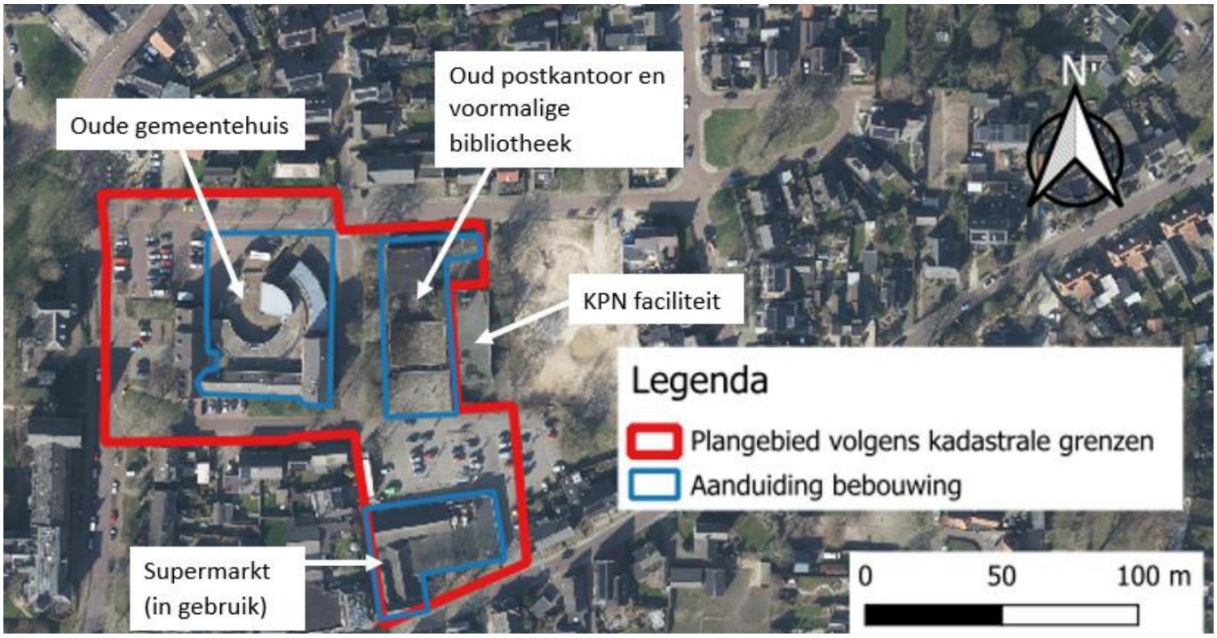
In opdracht van de Gemeente Montferland is op januari 2026 een quickscan natuuronderzoek uitgevoerd bij enkele gebouwcomplexen in het centrum van Didam (Raadhuisstraat en omgeving).

De reden voor deze quickscan is dat de gebouwen gaan plaatsmaken voor nieuwbouw waaronder woningen en openbare voorzieningen. Onderzocht is of de sloopwerkzaamheden gevolgen kunnen hebben voor beschermde dier- en plantensoorten. In een eerder stadium zijn de gebouwen onderzocht en is ook een ontheffing verleend (zaaknummer 2019-011824). Het onderzoek en de ontheffing zijn gedateerd en daarom moeten alle stukken geactualiseerd worden.

Een quickscan is een eerste opname die inzicht geeft in de eventuele aanwezigheid van beschermde dier- en plantensoorten. De quickscan bestaat uit een veldbezoek en wordt aangevuld met gegevens uit openbaar toegankelijke bronnen als verspreidingsatlassen en waarneming sites. Op basis van de resultaten kan nader aanvullend onderzoek naar een of meerdere soorten noodzakelijk zijn.

2. Beschrijving van het plangebied

De te slopen bebouwing is gelegen in het centrum van Didam. Het plangebied is grotendeels bebouwd en verhard. De bebouwing bestaat uit het voormalige gemeentehuis en bibliotheek met oude postkantoor, en een supermarkt met bijbehorende parkeergelegenheid. Aan de oostkant van de oude bibliotheek staat een facilitair gebouw van KPN (buiten plangebied), dit gebouw blijft behouden. Het perceel ten oosten van het plangebied is op het moment van schrijven voorbereid voor bouw. Het gemeentehuis en de supermarkt zijn gedeeltelijk voorzien van hellende daken met dakpannen, de overige bebouwing is voorzien van platte daken afgewerkt met bitumen. Onverharde delen liggen verspreid over het plangebied en bestaan uit gazons, (solitaire) bomen, hagen en heestervakken met hoofdzakelijk gecultiveerde soorten. In verband met de centrumligging bestaat de directe omgeving uit verharding en woningen met plaatselijk openbaar groen.

Afbeelding 1: Ligging van het plangebied (bron: QGIS en PDOK).

2.1 Voorgenomen werkzaamheden

Binnen het plangebied is als onderdeel van het Masterplan Didam de ontwikkeling van het Raadhuisplein en omgeving voorzien. De gemeente heeft het voornemen om het voormalige gemeentehuis, oude bibliotheek en postkantoor en de supermarkt te slopen. Op dezelfde locatie komt ruimte voor twee supermarkten met parkeergelegenheid en woningbouw. Het monumentale gedeelte van het gemeentehuis blijft behouden.

Afbeelding 2: vogelvlucht impressie van de beoogde ontwikkeling (niet bindend; bron: Hurenkamp Architecten).

2.2 Beschrijving onderzoek

Datum veldbezoek:	12 januari 2026
Tijd:	11:00 – 12.20
Temperatuur	3 ˚C
Windkracht:	2 Bft
Omschrijving:	koude winterdag met miezer en bewolking

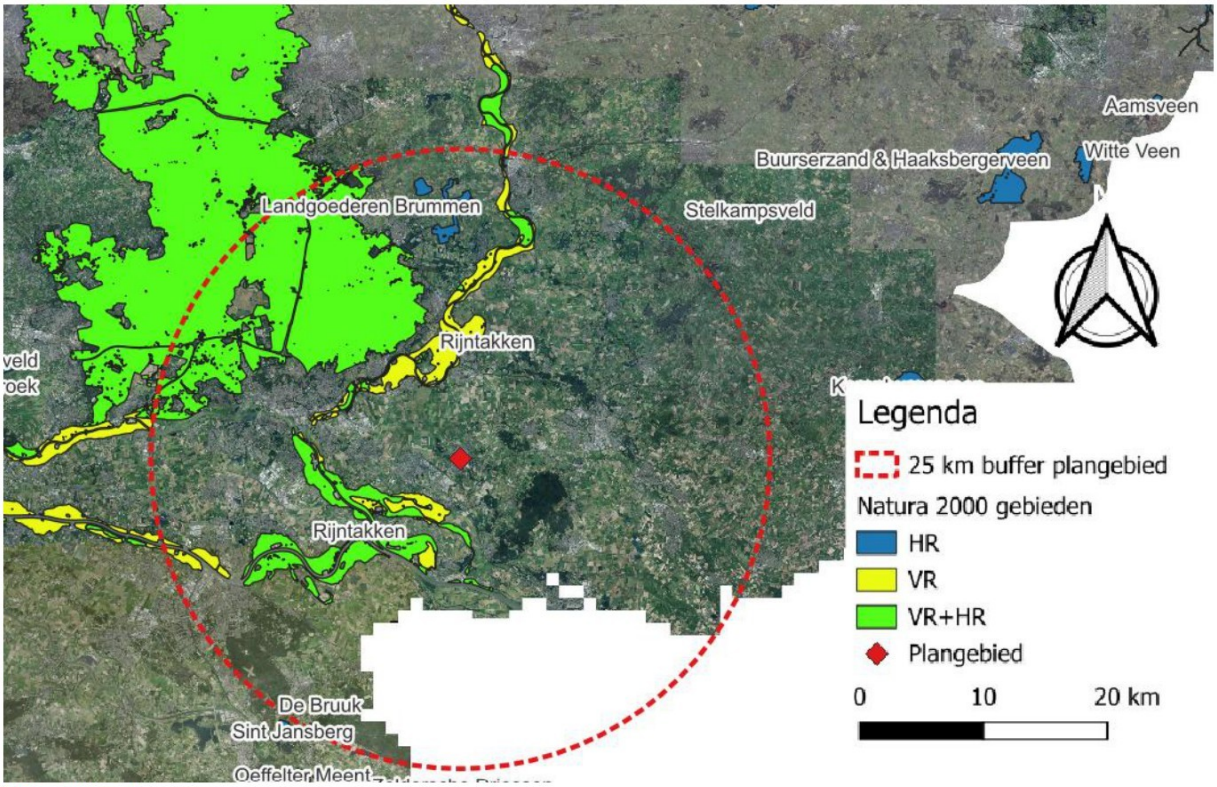
Het terrein is systematisch nagezocht op soorten. Alle soorten zijn genoteerd. Hierbij is gelet op zowel visuele als auditieve aspecten en is indien nodig een verrekijker of zaklamp toegepast. Tijdens het onderzoek zijn foto's gemaakt van het plangebied, de omgeving en belangrijke waarnemingen. Eventuele verdere identificatie van dierensporen of planten wordt op kantoor uitgevoerd met behulp van atlassen en collegiale toetsing. Vervolgens zijn verspreidingsatlassen en openbare bronnen nagezocht op eventuele waarnemingen van beschermde soorten die voor de plannen van belang kunnen zijn. De NDFF is geraadpleegd op 7 januari 2025. Aan de hand van de gegevens van de NDFF zijn diersoorten binnen 1 km en diersoorten in de wijdere omgeving vastgesteld. De resultaten zijn weergegeven in bijlage 2.

2.3 Natura 2000

Het plangebied bevindt zich niet in een Natura 2000 gebied. Natura 2000 gebied Rijntakken is het dichtstbijzijnde op 3,95 km afstand ten zuidwesten. Het dichtstbijzijnde habitat type is van Vochtige alluviale bossen (H91E0A) op 4,90 km afstand ten zuidwesten.

Tabel 1: Natura 2000 gebieden binnen 25 km van het plangebied. De afstand is de minimale afstand tussen het plangebied en het desbetreffende Natura 2000 gebied. HR= habitatrichtlijn, VR= vogelrichtlijngebied.

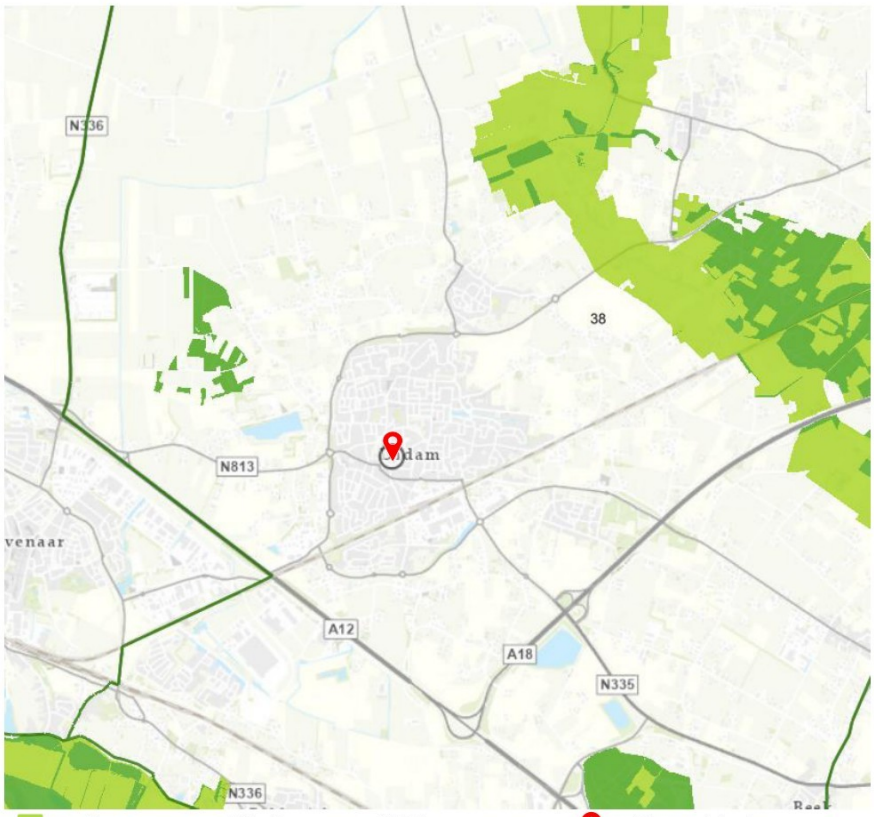
Gebied	Type	Afstand in kilometers	Richting
Rijntakken	VR	3,95	Zuidwest
Rijntakken	VR+HR	4,41	Zuidwest
Veluwe	VR+HR	10,13	Noordwest
Landgoederen Brummen	HR	17,43	Noord
De Bruuk	HR	22,26	Zuidwest

Afbeelding 3: Ligging van het plangebied ten opzichte van Natura 2000 gebieden (PDOK, QGIS).

2.4 Gelders Natuurnetwerk

Het plangebied ligt niet in de GNN of GO gebieden van het Gelders Natuurnetwerk. In de verschillende windrichtingen liggen deelgebieden van het natuurnetwerk. Het deelgebied de Liemers Oost is het dichtstbijzijnd op 1,44 km afstand in de noordwestelijke richting.

Afbeelding 4: Ligging van het plangebied ten opzichte van GNN en GO gebieden (bron: http://gelderland.maps.arcgis.com).

3. Resultaten

3.1 Flora

In het plangebied zijn de volgende plantensoorten aangetroffen:

- Beuk
- Bijvoet
- Canadese fijnstraal
- Gewone brandnetel
- Gewone esdoorn
- Gewone haarmuts
- Gewone hoornbloem
- Gewone melkdistel
- Gewoon muisjesmos
- Hollandse linde
- Kleine veldkers
- Klimop
- Laurierkers
- Longkruid
- Ooievaarsbek
- Paardenbloem
- Plataan
- Rode kornoelje
- Roos
- Ruwe berk
- Schijnaardbei
- Sneeuwbes
- Straatgras
- Struikkamperfoelie
- Veldzuring

3.2 Zoogdieren

In het plangebied zijn geen (sporen van) zoogdieren aangetroffen.

3.3 Amfibieën

In het plangebied zijn geen (sporen van) amfibieën aangetroffen.

3.4 Reptielen

In het plangebied zijn geen (sporen van) reptielen aangetroffen.

3.5 Ongewervelden

In het plangebied zijn geen ongewervelden aangetroffen.

3.6 Broedvogels

In het plangebied zijn de volgende broedvogels aangetroffen:

- Kauw (op dak rustend)
- Houtduif (nest in volwassen boom)
- Merel (schuilen in beplanting)
- Kokmeeuw (rondvliegen plangebied)

3.7 Vissen

In het plangebied zijn geen vissen aangetroffen. Openwater ontbreekt.

3.8 Vleermuizen

Al eerder is voor de sloop van de gebouwen een ontheffing verleend voor het vernielen van verblijven van vleermuizen. De gebouwen zijn nog steeds geschikt voor vleermuizen doordat er aan de gebouwen geen aanpassingen zijn gedaan. Zie hieronder een korte beschrijving van de gebouwen:

Oude gemeentehuis

Het voormalig gemeentehuis bestaat uit meerdere onderling geschakelde bouwdelen met een variërende bouwhoogte. Het gebouw is traditioneel uitgevoerd en bestaat uit een combinatie van platte daken, hellende daken en een bouwdeel met een pannendak. Alle gevels zijn uitgevoerd in spouwconstructie en zijn in het verleden gevuld met isolerende parels. Een deel van de beglazing is verdwenen, hier zijn de kozijnen afgetimmerd met een houten platen. Het loodwerk is niet overal nauwsluitend en ook dakranden kieren plaatselijk.

Oude bibliotheek (en postkantoor)

De oude bibliotheek (links) bestaat uit meerdere deelunits met platte en hellende daken, afgewerkt met een metalen daktrim. De gevels zijn uitgevoerd als spouwmuur in baksteenmetselwerk, deels afgewerkt met Trespa beplating. In de gevels zijn puien met kozijnen en beglazing aanwezig. De afwerking is in degelijke staat, maar het loodwerk van de schoorsteen kiert bij het hellende dakdeel. Het oude postkantoor (rechts) heeft een vergelijkbare opbouw, maar bestaat voor een groot deel uit een betonnen draagconstructie. In dit deel is ook een toegankelijke spouw aanwezig. Bij de entree zit een overkapping waarvan delen van de betimmering zijn verdwenen.

Supermarkt

De supermarkt bestaat uit een oud en nieuw gedeelte. Het nieuwe gedeelte is voor een groot deel bekleed met houten geveldelen. Het dak is plat en is afgewerkt met een daktrim. Een spouwmuur is aanwezig, maar geplaatste bijenbekjes belemmeren de toegang tot de spouw. Het oude gedeelte heeft gestuukte muren en een hellend pannendak. Bij dit deel zijn kieren aanwezig bij de houten daklijst en het loodwerk.

3.8.1 Bomen

Verspreid over het plangebied staan meerdere volwassen bomen. Bij deze bomen zijn geen spleten, holen of loszittende stukken bast aangetroffen. Bij enkele bomen zijn snoeiwonden aangetroffen die niet doorlopen en die naar beneden zijn gericht waardoor ze vol water staan.

4. Conclusie

4.1 Flora

Tijdens de veldinspectie zijn geen beschermde flora aangetroffen en komen volgens de verspreidingsgegevens niet in de nabije omgeving voor. Beschermde vaatplanten komen buiten de bebouwingscontour voor en hebben geen enkele kans om zich uit te zaaien in het plangebied. De locatie is grotendeels verhard en de openbare groenstroken bevinden zich niet in een pioniersstadium. Beschermde vaatplanten komen niet voor in het plangebied.

Conclusie
De Omgevingswet wordt voor de soortgroep flora niet overtreden. Nader onderzoek naar beschermde flora is niet noodzakelijk.

4.2 Zoogdieren

Het plangebied is gelegen midden in het centrum van Didam en bestaat hoofdzakelijk uit bebouwing met kleinschalig openbaar stedelijk groen. Voor grote en ruimte behoevende zoogdiersoorten, zoals das, ree, edelhert, damhert, vos, wolf en otter, ontbreekt geschikt leefgebied. Deze soorten zijn afhankelijk van uitgestrekte, rustige natuurgebieden en ecologische verbindingen, die binnen en direct rondom het plangebied niet aanwezig zijn.

Ook voor boom bewonende soorten, zoals eekhoorn en boommarter, is het plangebied ongeschikt. De aanwezige bomen bevatten geen nesten en holtes die geschikt zijn als rust- of verblijfplaats en het aantal bomen is beperkt en vormt geen leefgebied voor de boommarter en eekhoorn. De aanwezigheid van de eekhoorn en boommarter is uitgesloten. Voor andere marterachtigen (bunzing, wezel en steenmarter) is het gebied niet van belang. Het meest aanzienlijke deel groen op de oostgrens van het plangebied, een strook met struiken en bomen, werd tijdens het uitvoeren van de quickscan gerooid voor de herontwikkeling van het terrein van de voormalige brandweerkazerne. Het resterende groen is niet van belang voor marterachtigen zoals bunzing en wezel. De ligging is te geïsoleerd, het areaal is marginaal en verbinding naar andere groenstructuren met foerageermogelijkheden ontbreekt. De steenmarter kan het plangebied incidenteel benutten om te schuilen, maar gezien de beperkte omvang ten opzichte van het totale leefgebied van een steenmarter vormt dit geen essentieel onderdeel van een territorium. Bovendien zijn de gebouwen niet toegankelijk voor de steenmarter.

Het aanwezige groen, bestaande uit heestervakken en plaatselijk groen, kan in beperkte mate van betekenis zijn voor enkele algemene kleine zoogdieren, waaronder muizensoorten en de egel. Deze soorten zijn echter vrijgesteld bij ruimtelijke ontwikkelingen. Op basis van de ligging, het karakter van het gebied en het ontbreken van aansluiting naar groter geschikt leefgebied wordt geconcludeerd dat het plangebied geen essentieel leefgebied vormt voor beschermde zoogdiersoorten en dat negatieve effecten op zoogdieren zijn uitgesloten.

Conclusie
De Omgevingswet wordt voor de soortgroep zoogdieren niet overtreden. Nader onderzoek naar de beschermde zoogdieren is niet noodzakelijk.

4.3 Amfibieën

De locatie is volledig ongeschikt voor amfibieën. Voortplantingswater en landhabitat van beschermde amfibieën is niet aanwezig. De gebouwen liggen in een drukke omgeving met bebouwing en infrastructuur, wat ongunstig is voor amfibieën.

Conclusie
De Omgevingswet wordt voor de soortgroep amfibieën niet overtreden. Nader onderzoek naar amfibieën is niet noodzakelijk.

4.4 Reptielen

Geschikt habitat voor reptielen ontbreekt in het plangebied. Het ontbreekt volledig aan natuurlijke leefomstandigheden, dekking en voedsel. De natuurlijke schakering van zand, bos en lage vegetatie ontbreekt. De gebouwen liggen in een drukke omgeving met bebouwing en infrastructuur, wat ongunstig is voor reptielen. De aanwezigheid van reptielen in het plangebied is uitgesloten.

Conclusie
De Omgevingswet wordt voor de soortgroep reptielen niet overtreden. Nader onderzoek naar reptielen is niet noodzakelijk.

4.5 Ongewervelden

4.5.1 Vlinders

Tijdens de veldinspectie zijn geen beschermde vlindersoorten aangetroffen. In de wijdere omgeving zijn de volgende beschermde vlindersoorten aangetroffen: grote vos, iepenpage, sleedoornpage, kleine ijsvogelvlinder en teunisbloempijlstaart. Voor het voorkomen van vlindersoorten is het van belang dat hun waardplanten op de locatie groeien. Van deze soorten uitgezonderd de kleine ijsvogelvlinder ontbreken waardplanten volledig in het plangebied.

De kleine ijsvogelvlinder
De kleine ijsvogelvlinder gebruikt sneeuwbes en soms gecultiveerde kamperfoelie soorten als waardplant. Een kleine strook met sneeuwbes is aanwezig, alleen het plangebied is zeker geen leefgebied van de kleine ijsvogelvlinder. Het ontbreekt namelijk aan bosstructuren zoals randen, paden en aansluiting naar grotere arealen (loof)bos. De aanwezigheid van de kleine ijsvogelvlinder is uitgesloten.

Conclusie
De Omgevingswet wordt voor de soortgroep vlinders niet overtreden. Nader onderzoek is niet noodzakelijk.

4.5.2 Libellen
Het plangebied heeft een stedelijk karakter met bebouwing en verhardingen en ontbreekt aan voortplantingswater voor libellen. De aanwezigheid van beschermde libellen is uitgesloten.

Conclusie
De Omgevingswet wordt voor de soortgroep libellen niet overtreden. Nader onderzoek naar libellen is niet noodzakelijk.

4.5.3 Overige ongewervelden

Tijdens de veldinspectie zijn geen beschermde overige ongewervelden waargenomen. In de wijdere omgeving komt de platte schijfhoren voor. Het is een soort die leeft in sloten. In het plangebied zijn geen waterpartijen aanwezig. Hierdoor is de aanwezigheid van de platte schijfhoorn in het plangebied uitgesloten.

Conclusie
De Omgevingswet wordt voor de soortgroep overige ongewervelden niet overtreden. Nader onderzoek naar overige ongewervelden is niet noodzakelijk.

4.6 Broedvogels

4.6.1 Bescherming tijdens broedseizoen

Alle inheemse vogels zijn in het broedseizoen beschermd, ook veelvoorkomende vogelsoorten. In de groenstroken langs de gebouwen zitten mogelijk broedvogels. Indien deze beplanting verwijderd moet worden, dient dit te gebeuren buiten het broedseizoen of is vooraf een controle door een ecoloog op broedende vogels noodzakelijk. In de bomen zijn geen holtes aangetroffen die benut kunnen worden door holenbroeders. In één van de bomen langs de rand van het oude gemeentehuis is een duivennest aangetroffen. Indien noodzakelijk, mag de boom met het duivennest worden verwijderd buiten het broedseizoen.

4.6.2 Bouwers van grote nesten, roofvogels en uilen
Tijdens het veldbezoek zijn geen (grote) nesten, braakballen of krijtsporen aangetroffen. De locatie is te veel verstoord door mensen waardoor het voor roofvogels geen geschikt leefgebied vormt. De aanwezigheid van roofvogels zoals de boomvalk, buizerd, havik, oehoe, ransuil, slechtvalk, sperwer, wespendief en zwarte wouw is uitgesloten. Ook nesten van andere soorten die grote nesten maken zoals de ekster, ooievaar, roek en zwarte kraai zijn niet aanwezig in het plangebied. Voor de ransuil, steenuil en kerkuil ontbreekt geschikt leefgebied en nestgelegenheid door de ligging midden in het centrum. De aanwezigheid van beschermde uilen is uitgesloten.

4.6.3 Gebouw bewonende soorten

Huismus

De huismus heeft een categorie 1 jaarrond beschermd nest in Gelderland. De huismus broedt onder dakpannen, in gaten en kieren van gebouwen en in mussenkasten. Hiernaast dient binnen 200 meter van de nestplek voldoende voedsel en schuilmogelijkheid, water en mogelijkheid tot stofbaden aanwezig te zijn. Het pannendak van het oude gemeentehuis en van de supermarkt zijn in potentie geschikt voor de huismus. Het oude postkantoor heeft ook een toegankelijke holle ruimte door ontbreken van planken bij de entreeoverkapping. In de buurt zijn ruim voldoende woningen met tuinen aanwezig, waardoor in de omgeving ook voedsel en schuilmogelijkheid te vinden is. De aanwezigheid van de huismus is niet op voorhand uitgesloten. Nader onderzoek naar de huismus is noodzakelijk.

Zwaluwen

In het plangebied zijn geen nesten van de huiszwaluw of boerenzwaluw aangetroffen. De boerenzwaluw komt voor langs de randen van het dorp en maakt hier gebruik van veestallen of kapschuren en soms andere gebouwen. De binnenstedelijke ligging maakt het plangebied ongeschikt voor de boerenzwaluw. De huiszwaluw maakt nestkommetjes aan gebouwen en foerageert bij waterpartijen. Door het ontbreken van waarnemingen van nestkommetjes is een nestlocatie van zowel boerenzwaluw als huiszwaluw uitgesloten. Bovendien is de bebouwing voor de huiszwaluw door ruim voldoende alternatieve bebouwing in de directe omgeving niet van essentieel belang. De gierzwaluw heeft mogelijk wel belang bij het oude gemeentehuis en de supermarkt. Bij beide gebouwen zijn kantpannen aanwezig die voldoende ruimte verschaffen om potentiële nestplekken te vinden. De aanwezigheid van de gierzwaluw is niet uitgesloten. Nader onderzoek naar de gierzwaluw is noodzakelijk.

Overige gebouw bewonende soorten

Onder het dak en andere holle ruimten kunnen ook enkele andere soorten broeden, zoals de spreeuw, merel en holenduif. Deze soorten hebben een categorie 2 nest en zijn enkel jaarrond beschermd bij onvoldoende beschikbare alternatieven, of zijn alleen tijdens de broedperiode beschermd. In de omgeving zijn tal van (ook oudere) gebouwen aanwezig. Verblijfsmogelijkheden binnen het plangebied zijn niet essentieel. Alle soorten zijn in het broedseizoen beschermd. Wanneer broedende vogels gebruik maken van het gebouw, dan mogen deze broedgevallen niet worden verstoord.

4.6.4 Conclusie

De Omgevingswet wordt voor de soortgroep broedvogels mogelijk overtreden. Nader onderzoek naar de huismus en gierzwaluw is noodzakelijk. Als de beplanting en bebouwing in het plangebied wordt verwijderd in het broedseizoen is vooraf een controle op de aanwezigheid van broedvogels in de beplanting en bebouwing noodzakelijk.

4.7 Vissen

Niet van toepassing. Open water ontbreekt. De soortgroep is zeker niet aanwezig.

Conclusie
De Omgevingswet wordt voor wat betreft vissen niet overtreden. Nader onderzoek naar vissen is niet noodzakelijk.

4.8 Vleermuizen

Volgens de verspreidingsgegevens zijn binnen 0-1 km de volgende soorten aangetroffen: gewone/ruige/kleine dwergvleermuis en gewone/grijze grootoorvleermuis. Hiernaast zijn binnen de wijdere omgeving van het plangebied de volgende soorten aangetroffen: rosse vleermuis, meervleermuis en laatvlieger.

4.8.1 Vaste rust- en verblijfplaatsen

Al eerder is aangetoond dat de bebouwing (toegankelijke spouw, kierende geveldelen en overhangende kantpannen) in het plangebied mogelijk van belang is voor vleermuizen en ook zijn tijdens het nader onderzoek verblijven aangetroffen van de gewone dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis (Ecologisch veldonderzoek Masterplan centrum Didam – Raadhuisplein, Laneco, 31 oktober 2017). Het vleermuisonderzoek moet worden geactualiseerd.

Sinds 24 maart 2025 is het vleermuisprotocol aangescherpt ten behoeve van vaste rust- en verblijfplaatsen van de meervleermuis. Het protocol maakt hierbij een onderscheid tussen mogelijke kraamverblijven, mannenverblijven en paarverblijven. Locaties binnen de bufferzone van een bekend meervleermuis verblijf dienen conform protocol onderzocht te worden op mogelijke satelliet verblijven. Het plangebied bevindt zich binnen een bufferzone van een mannenverblijf van de meervleermuis. Het plangebied bevindt zich niet nabij een bekende migratieroute van de meervleermuis. De supermarkt heeft een maatschappelijke functie en in dit geval is nader onderzoek naar paarverblijven van de meervleermuis niet noodzakelijk. Het oude gemeentehuis en bibliotheek zijn verlaten en bij deze gebouwen is onderzoek naar paarverblijven van de meervleermuis wel noodzakelijk. Tot slot kan de aanwezigheid van massa winterverblijven ook niet worden uitgesloten.

Bomen
De bomen zijn gecontroleerd op holten, spleten en loszittende stukken bast. Bij de volwassen bomen bij het plangebied zijn geen verblijfsmogelijkheden voor vleermuizen aanwezig.

Conclusie
De Omgevingswet wordt voor wat betreft de vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen mogelijk overtreden. Nader onderzoek naar vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen is noodzakelijk.

4.8.2 Foerageergebied

Foerageergebieden zijn uitsluitend beschermd als deze een essentieel onderdeel vormen bij een vaste rust- en verblijfplaats. Vleermuizen kunnen foerageren binnen het plangebied en tijdens het eerdere nader onderzoek zijn diverse soorten vleermuizen foeragerend aangetroffen (Ecologisch veldonderzoek Masterplan centrum Didam –Raadhuisplein, Laneco, 31 oktober 2017). De kenmerken van het plangebied zijn niet uniek voor de omgeving en met het tijdelijk verdwijnen van de bebouwing verandert er niets aan de kwaliteit van het foerageergebied. In de directe omgeving is voldoende vergelijkbaar of meer kwalitatief foerageergebied aanwezig. Het plangebied is geen essentieel foerageergebied van vleermuizen.

Conclusie

De Omgevingswet wordt voor wat betreft de foerageergebieden van vleermuizen niet overtreden. Nader onderzoek naar foerageergebied van vleermuizen is niet noodzakelijk.

4.8.3 Vliegroute

Het plangebied ligt in het centrum van Didam en de sloop leidt niet tot een verandering in lijnvormige landschapselementen die gebieden met elkaar verbinden. Vleermuizen zullen in de directe omgeving diffuus bewegen langs gevels en tuinen. Vliegroutes zijn niet aanwezig.

Conclusie

De Omgevingswet wordt voor wat betreft vliegrouten van vleermuizen niet overtreden. Nader onderzoek naar vliegrouten van vleermuizen is niet noodzakelijk.

4.9 Samenvatting

Tabel 2: Samenvatting van voorgaande paragrafen, naar welke soorten nader onderzoek noodzakelijk is, de periode en eventuele mitigatie mogelijkheden.

Onderdeel	Overtreding Omgevingswet	Nader onderzoek	Periode	Mitigatie
Flora	Nee	Nee		
Zoogdieren	Nee	Nee		
Amfibieën	Nee	Nee		
Reptielen	Nee	Nee		
Ongewervelden	Nee	Nee		
Broedvogels	Mogelijk	Ja, naar huismus en gierzwaluw	- Conform kennisdocument huismus Versie 2.1 - Conform kennisdocument gierzwaluw Versie 2.0	
		Indien bomen of bebouwing in de broedperiode worden verwijderd, controle door ecoloog op broedvogels	Broedperiode: half maart-half juli.	Bomenkap en sloop bebouwing buiten broedperiode.
Vissen	Nee	Nee		
Vleermuizen	Mogelijk	Ja, vaste- rust en verblijfplaatsen	Conform vleermuis-protocol 2021 geactualiseerd voor meervleermuis	

4.10 Natura 2000

Directe effecten

Mogelijke directe effecten van sloop en nieuwbouw op Natura 2000-gebieden zijn onder meer oppervlakteverlies, versnippering, verontreiniging, verdroging en verstoring door geluid, licht, trillingen, optische en mechanische effecten. Het plangebied ligt buiten Natura 2000-gebieden en is gesitueerd midden in de bebouwde kom. De afstand tot het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied bedraagt circa 3,95 kilometer. Gezien deze afstand en de ligging tussen de bebouwing in alle windrichtingen zijn directe effecten op Natura 2000-gebieden uitgesloten.

Indirecte effecten

Stikstof kan wel een invloed hebben. Met het vervallen van de bouwvrijstelling in oktober 2022 zijn stikstofberekeningen voor de bouwfase weer noodzakelijk. Tot een afstand van 25 km tot Natura 2000 gebieden moet het effect van stikstof inzichtelijk worden gemaakt. Een Aerius berekening is noodzakelijk.

4.11 Gelders Natuurnetwerk

Het plangebied ligt buiten de GNN en GO zones. De kernkwaliteiten zijn niet van toepassing op dit gebied. De werkzaamheden hebben geen enkele invloed op ecologische waarden in het natuurnetwerk.

4.12 Houtopstanden

In het plangebied zijn geen houtopstanden aanwezig die onder de Omgevingswet beschermd zijn. Wel staat er een grote plataan (kruising Domineeskamplaan en Raadhuisstraat) en Hollandse linde (Schoolstraat) die zijn aangewezen door de gemeente Montferland als beschermwaardige bomen.

5. Advies zorgplicht

Omgevingswet

Onder de Omgevingswet worden inheemse planten- en diersoorten beschermd die zijn opgenomen in de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn of als Nationaal Beschermde soorten in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). In deze Quickscan is onderzocht of binnen het plangebied deze beschermde soorten aanwezig (kunnen) zijn en of de voorgenomen werkzaamheden negatieve effecten kunnen hebben op hun essentiële leefgebieden.

Rode Lijst soorten

Naast de soorten beschermd onder de Omgevingswet zijn er ook soorten die voorkomen op de nationale Rode Lijsten van het ministerie van LVVN. De Rode lijsten omvatten inheemse soorten met een ongunstige staat van instandhouding (kwetsbaar, bedreigd, of ernstig bedreigd). Deze soorten zijn beschermd op grond van de Specifieke zorgplicht (art. 11.27, Bal). Dit houdt in dat voor deze soorten dient te worden nagegaan of ze voorkomen in of nabij het plangebied. In geval aanwezigheid niet uitgesloten kan worden dienen maatregelen getroffen te worden om verstoring zoveel mogelijk te voorkomen of beperken. In de nabije omgeving zijn waarnemingen gedaan van wilde selderij, blauwe metselbij en kleine parelmoervlinder. Wilde selderij is niet aangetroffen tijdens het veldbezoek. De blauwe metselbij is een generalist wat betreft stuifmeel en maakt ondergrondse gangen. De te slopen gebouwen staan op verhardingen en er gaan geen essentiële leef elementen van blauwe metselbijen verloren. De kleine parelmoervlinder gebruikt viooltjes voor de ei-afzet en komt voornamelijk voor op schrale graslanden en akkerranden. Het plangebied is niet van belang voor de kleine parelmoervlinder. De werkzaamheden hebben geen schadelijke gevolgen voor soorten van de rode lijst.

Intrinsieke waarde

De intrinsieke waarde is van kracht bij flora-en fauna activiteiten als de werkzaamheden/ actie gevolgen hebben voor minimaal één inheems dier of plant. Nadelige gevolgen op dieren en planten dienen zoveel mogelijk te worden voorkomen of van te worden afgezien. Direct voorafgaande aan de werkzaamheden dient het plangebied en de directe omgeving gecontroleerd te worden op de aanwezigheid van (beschermde) dieren en planten. Tijdens de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met aanwezigheid van (beschermde) dieren en planten. Indien dieren worden aangetroffen, moeten deze de kans krijgen om zich zelfstandig in veiligheid te brengen, of – indien nodig – door een deskundige in veiligheid worden gebracht. Indien onverhoopt wettelijk beschermde soorten worden aangetroffen, dan moeten de werkzaamheden worden gestaakt en dient een passende oplossing te worden gezocht. Eventueel aanvullende maatregelen dienen te worden vastgesteld in een werkprotocol.

6. Literatuurlijst

6.1 Websites

- www.bij12.nl
- www.determineren.nederlandsesoorten.nl
- www.gelderland.nl
- www.kenniscentruminsecten.nl
- www.maps.google.nl
- www.natura2000.eea.europa.eu/expertviewer
- www.ndff.nl
- www.ravon.nl
- www.sovon.nl
- www.topotijdreis.nl
- www.vlinderstichting.nl
- www.vogelbescherming.nl
- www.zoogdiervereniging.nl

6.2 Verspreidingsatlassen

- Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF), Flora en fauna verkenner, geraadpleegd via: https://florafaunaverkenner.nl/

6.3 Voorgaande stukken

- Quick scan flora en fauna Masterplan Centrum Didam. Laneco, 2016;
- Ecologisch veldonderzoek Masterplan centrum Didam –Raadhuisplein, Laneco, 31 oktober 2017;
- Ontheffing Wet natuurbescherming 11 maart 2020 kenmerk 2019-011824.

6.4 Overige literatuur

- Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (versie 2.0, april 2024) van BIJ12
- Kennisdocument Gierzwaluw (versie 2.0, juli 2023) van BIJ12
- Kennisdocument Huismus (versie 2.1, februari 2023) van BIJ12
- Vleermuisprotocol 2021 (geactualiseerd voor meervleermuis) van Netwerk Groene Bureaus

Bijlage 1: Foto impressie plangebied

Foto 1: links, aanzicht oude gemeentehuis Burg. Kronenburglaan.
Foto 2: rechts, aanzicht oude gemeentehuis Schoolstraat.

Foto 3: links, hoogbouw deel oude gemeentehuis.
Foto 4: rechts, groenstrook langs het oude gemeentehuis.

Foto 5: links, groenstrook bij oude bibliotheek en aanzicht Schoolstraat.
Foto 6: rechts, bestrating en kleine groenstrook tussen oude bibliotheek en postkantoor.

Foto 7: links, aanzicht bij oude bibliotheek en postkantoor.
Foto 8: rechts, voormalige toegang bibliotheek.

Foto 9: links, gevel van de supermarkt.
Foto 10: rechts, oude gedeelte van de supermarkt.

supermarkt.
Foto 12: rechts, kantpannen op overgang daken.

Foto 13: links, dit is een vleermuiskast geplaatst in het kader van de verlopen ontheffing.
Foto 14: rechts, dit is het monumentale deel van het oude gemeentehuis.

rplaats oude gemeentehuis.
Foto 16: rechts, parkeerplaats bij oude gemeentehuis.

Bijlage 2: Gegevens NDFF

Op 7 januari is de NDFF geraadpleegd. De volgende km-hokken zijn geraadpleegd:

- 205-435
- 205-440
- 200-440
- 200-435

Tabel 1: alle soorten binnen 1 km van het plangebied.

Soortgroep	Naam soort	Beleidsstatus	Nestcategorie (indien van toepassing)
Amfibieën	Gewone pad	Ow - Andere soorten	
Amfibieën	Bruine kikker	Ow - Andere soorten	
Amfibieën	Groene kikker (Onb.)	Ow - Andere soorten	
Amfibieën	Kamsalamander	Ow - Habitatrichtlijn|Rode Lijst: kwetsbaar	
Nachtvlinders	Teunisbloempijlstaart	Ow - Habitatrichtlijn	
Vleermuizen	Gewone grootoorvleermuis	Ow - Habitatrichtlijn	
Vleermuizen	Gewone/Grijze grootoorvleermuis	Ow - Habitatrichtlijn	
Vleermuizen	Gewone/Kleine/Ruige dwergvleermuis	Ow - Habitatrichtlijn	
Vogels	Blauwe reiger	Ow - Vogelrichtlijn	2
Vogels	Boerenzwaluw	Ow - Vogelrichtlijn|Rode Lijst: gevoelig	2
Vogels	Boomklever	Ow - Vogelrichtlijn	2
Vogels	Boomvalk	Ow - Vogelrichtlijn|Rode Lijst: kwetsbaar	1
Vogels	Buizerd	Ow - Vogelrichtlijn	1
Vogels	Draaihals	Ow - Vogelrichtlijn|Rode Lijst: ernstig bedreigd	2
Vogels	Gierzwaluw	Ow - Vogelrichtlijn	1
Vogels	Groene specht	Ow - Vogelrichtlijn	2
Vogels	Grote bonte specht	Ow - Vogelrichtlijn	2
Vogels	Havik	Ow - Vogelrichtlijn	1
Vogels	Huiszwaluw	Ow - Vogelrichtlijn|Rode Lijst: gevoelig	2
Vogels	Kerkuil	Ow - Vogelrichtlijn	1
Vogels	Oeverzwaluw	Ow - Vogelrichtlijn	2
Vogels	Ransuil	Ow - Vogelrichtlijn|Rode Lijst: kwetsbaar	1
Vogels	Slechtvalk	Ow - Vogelrichtlijn	1
Vogels	Sperwer	Ow - Vogelrichtlijn	1
Vogels	Steenuil	Ow - Vogelrichtlijn|Rode Lijst: kwetsbaar	1
Vogels	Torenvalk	Ow - Vogelrichtlijn|Rode Lijst: kwetsbaar	2
Vogels	Velduil	Ow - Vogelrichtlijn|Rode Lijst: ernstig bedreigd	2
Vogels	Wespendief	Ow - Vogelrichtlijn	1
Vogels	Zeearend	Ow - Vogelrichtlijn|Rode Lijst: gevoelig	2
Vogels	Zwarte kraai	Ow - Vogelrichtlijn	2
Vogels	Zwarte specht	Ow - Vogelrichtlijn	2
Vogels	Zwarte wouw	Ow - Vogelrichtlijn	1
Vogels	Kleine vliegenvanger	Ow - Vogelrichtlijn	2
Vogels	Oehoe	Ow - Vogelrichtlijn|Rode Lijst: gevoelig	1
Vogels	Bonte vliegenvanger	Ow - Vogelrichtlijn	2
Vogels	Boomkruiper	Ow - Vogelrichtlijn	2
Vogels	Gekraagde roodstaart	Ow - Vogelrichtlijn	2

Vogels	Grote gele kwikstaart	Ow - Vogelrichtlijn	1
Vogels	Huismus	Ow - Vogelrichtlijn|Rode Lijst: gevoelig	1
Vogels	Kleine bonte specht	Ow - Vogelrichtlijn	2
Vogels	Ooievaar	Ow - Vogelrichtlijn	1
Vogels	Patrijs	Ow - Vogelrichtlijn|Rode Lijst: kwetsbaar	2
Vogels	Roek	Ow - Vogelrichtlijn	1
Vogels	Spreeuw	Ow - Vogelrichtlijn	2
Vogels	Zwarte roodstaart	Ow - Vogelrichtlijn	2
Vogels	Raaf	Ow - Vogelrichtlijn|Rode Lijst: gevoelig	2
Zoogdieren (overig)	Haas	Ow - Andere soorten|Rode Lijst: gevoelig	
Zoogdieren (overig)	Steenmarter	Ow - Andere soorten	
Zoogdieren (overig)	Aardmuis	Ow - Andere soorten	
Zoogdieren (overig)	Bosmuis	Ow - Andere soorten	
Zoogdieren (overig)	Dwergspitsmuis	Ow - Andere soorten	
Zoogdieren (overig)	Huisspitsmuis	Ow - Andere soorten	
Zoogdieren (overig)	Veldmuis	Ow - Andere soorten	
Zoogdieren (overig)	Wolf	Ow - Habitatrichtlijn	
Zoogdieren (overig)	Eekhoorn	Ow - Andere soorten	
Zoogdieren (overig)	Egel	Ow - Andere soorten	
Zoogdieren (overig)	Konijn	Ow - Andere soorten|Rode Lijst: gevoelig	

Tabel 2: alle soorten in de wijdere omgeving van het plangebied.

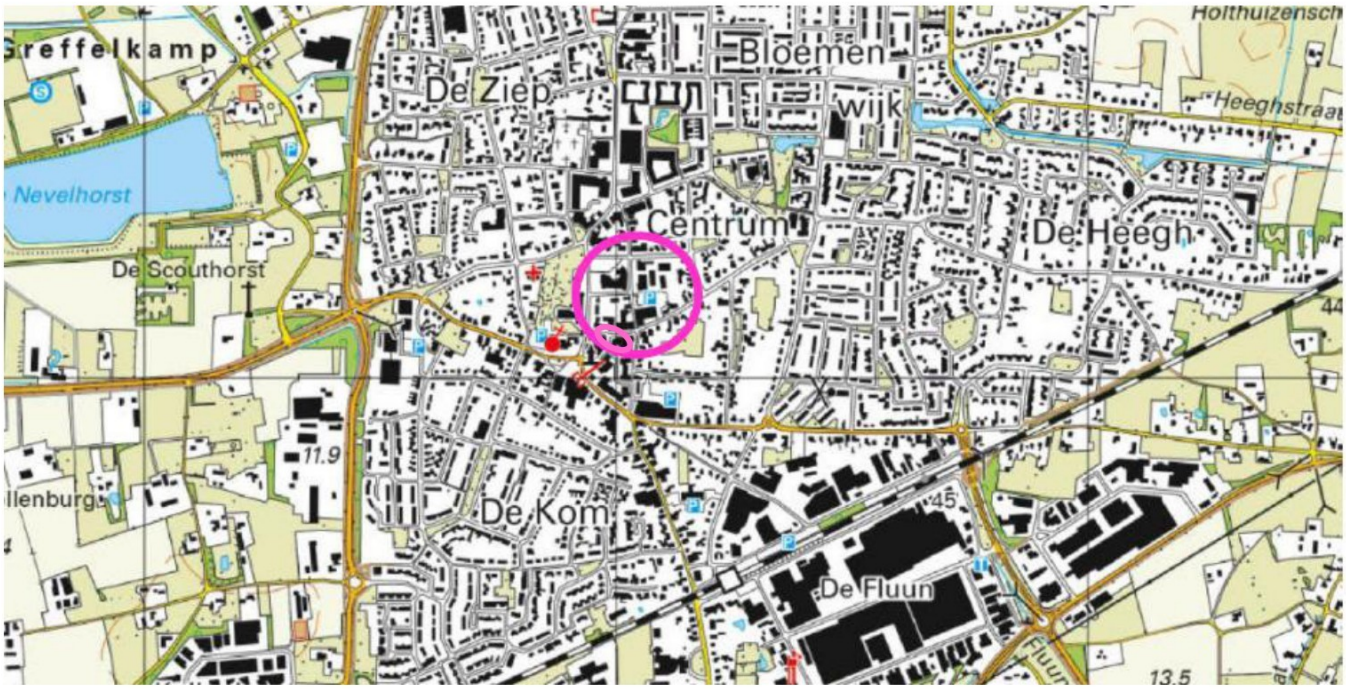
Soortgroep	Naam soort	Beleidsstatus	Nestcategorie (indien van toepassing)
Amfibieën	Bastaardkikker	Ow - Andere soorten	
Amfibieën	Bruine kikker	Ow - Andere soorten	
Amfibieën	Gewone pad	Ow - Andere soorten	
Amfibieën	Groene kikker (Onb.)	Ow - Andere soorten	
Amfibieën	Kamsalamander	Ow - Habitatrichtlijn|Rode Lijst: kwetsbaar	
Amfibieën	Kleine watersalamander	Ow - Andere soorten	
Amfibieën	Poelkikker	Ow - Habitatrichtlijn	
Amfibieën	Rugstreeppad	Ow - Habitatrichtlijn	
Dagvlinders	Grote vos	Ow - Andere soorten|Rode Lijst: kwetsbaar	
Dagvlinders	Iepenpage	Ow - Andere soorten	
Dagvlinders	Sleedoornpage	Ow - Andere soorten|Rode Lijst: bedreigd	
Dagvlinders	Kleine ijsvogelvlinder	Ow - Andere soorten|Rode Lijst: kwetsbaar	
Libellen	Bosbeekjuffer	Ow - Andere soorten|Rode Lijst: bedreigd	
Nachtvlinders	Teunisbloempijlstaart	Ow - Habitatrichtlijn	
Reptielen	Ringslang	Ow - Andere soorten|Rode Lijst: kwetsbaar	
Reptielen	Hazelworm	Ow - Andere soorten	
Reptielen	Levendbarende hagedis	Ow - Andere soorten|Rode Lijst: gevoelig	
Reptielen	Zandhagedis	Ow - Habitatrichtlijn	
Vaatplanten	Brave hendrik	Ow - Andere soorten|Rode Lijst: ernstig bedreigd	
Vaatplanten	Groot spiegelklokje	Ow - Andere soorten|Rode Lijst: bedreigd	

Vaatplanten	Kartuizer anjer	Ow - Andere soorten|Rode Lijst: bedreigd	
Vaatplanten	Ruw parelzaad	Ow - Andere soorten|Rode Lijst: bedreigd	
Vissen	Grote modderkruiper	Ow - Andere soorten|Rode Lijst: kwetsbaar	
Vleermuizen	Gewone dwergvleermuis	Ow - Habitatrichtlijn	
Vleermuizen	Gewone grootoorvleermuis	Ow - Habitatrichtlijn	
Vleermuizen	Laatvlieger	Ow - Habitatrichtlijn|Rode Lijst: kwetsbaar	
Vleermuizen	Meervleermuis	Ow - Habitatrichtlijn	
Vleermuizen	Rosse vleermuis	Ow - Habitatrichtlijn	
Vleermuizen	Gewone/Grijze grootoorvleermuis	Ow - Habitatrichtlijn	
Vleermuizen	Gewone/Kleine/Ruige dwergvleermuis	Ow - Habitatrichtlijn	
Vogels	Blauwe reiger	Ow - Vogelrichtlijn	2
Vogels	Boerenzwaluw	Ow - Vogelrichtlijn|Rode Lijst: gevoelig	2
Vogels	Bonte vliegenvanger	Ow - Vogelrichtlijn	2
Vogels	Boomklever	Ow - Vogelrichtlijn	2
Vogels	Boomkruiper	Ow - Vogelrichtlijn	2
Vogels	Boomvalk	Ow - Vogelrichtlijn|Rode Lijst: kwetsbaar	1
Vogels	Bosuil	Ow - Vogelrichtlijn	2
Vogels	Buizerd	Ow - Vogelrichtlijn	1
Vogels	Draaihals	Ow - Vogelrichtlijn|Rode Lijst: ernstig bedreigd	2
Vogels	Gekraagde roodstaart	Ow - Vogelrichtlijn	2
Vogels	Gierzwaluw	Ow - Vogelrichtlijn	1
Vogels	Grauwe vliegenvanger	Ow - Vogelrichtlijn|Rode Lijst: gevoelig	2
Vogels	Groene specht	Ow - Vogelrichtlijn	2
Vogels	Grote bonte specht	Ow - Vogelrichtlijn	2
Vogels	Grote gele kwikstaart	Ow - Vogelrichtlijn	1
Vogels	Grutto	Ow - Vogelrichtlijn|Rode Lijst: gevoelig	2
Vogels	Havik	Ow - Vogelrichtlijn	1
Vogels	Huismus	Ow - Vogelrichtlijn|Rode Lijst: gevoelig	1
Vogels	Huiszwaluw	Ow - Vogelrichtlijn|Rode Lijst: gevoelig	2
Vogels	Kerkuil	Ow - Vogelrichtlijn	1
Vogels	Kleine bonte specht	Ow - Vogelrichtlijn	2
Vogels	Kwartel	Ow - Vogelrichtlijn	2
Vogels	Middelste bonte specht	Ow - Vogelrichtlijn	2
Vogels	Oeverzwaluw	Ow - Vogelrichtlijn	2
Vogels	Ooievaar	Ow - Vogelrichtlijn	1
Vogels	Patrijs	Ow - Vogelrichtlijn|Rode Lijst: kwetsbaar	2
Vogels	Raaf	Ow - Vogelrichtlijn|Rode Lijst: gevoelig	2
Vogels	Ransuil	Ow - Vogelrichtlijn|Rode Lijst: kwetsbaar	1
Vogels	Roek	Ow - Vogelrichtlijn	1
Vogels	Slechtvalk	Ow - Vogelrichtlijn	1
Vogels	Sperwer	Ow - Vogelrichtlijn	1
Vogels	Spreeuw	Ow - Vogelrichtlijn	2
Vogels	Steenuil	Ow - Vogelrichtlijn|Rode Lijst: kwetsbaar	1
Vogels	Tapuit	Ow - Vogelrichtlijn|Rode Lijst: bedreigd	2
Vogels	Torenvalk	Ow - Vogelrichtlijn|Rode Lijst: kwetsbaar	2
Vogels	Tureluur	Ow - Vogelrichtlijn|Rode Lijst: gevoelig	2
Vogels	Veldleeuwerik	Ow - Vogelrichtlijn|Rode Lijst: gevoelig	2
Vogels	Velduil	Ow - Vogelrichtlijn|Rode Lijst: ernstig bedreigd	2
Vogels	Wespendief	Ow - Vogelrichtlijn	1

Vogels	Wulp	Ow - Vogelrichtlijn|Rode Lijst: kwetsbaar	2
Vogels	Zeearend	Ow - Vogelrichtlijn|Rode Lijst: gevoelig	2
Vogels	Zwarte kraai	Ow - Vogelrichtlijn	2
Vogels	Zwarte mees	Ow - Vogelrichtlijn|Rode Lijst: gevoelig	2
Vogels	Zwarte roodstaart	Ow - Vogelrichtlijn	2
Vogels	Zwarte specht	Ow - Vogelrichtlijn	2
Vogels	Zwarte wouw	Ow - Vogelrichtlijn	1
Vogels	Kleine vliegenvanger	Ow - Vogelrichtlijn	2
Vogels	Oehoe	Ow - Vogelrichtlijn|Rode Lijst: gevoelig	1
Vogels	Glanskop	Ow - Vogelrichtlijn	2
Weekdieren	Platte schijfhoren	Ow - Habitatrichtlijn|Rode Lijst: kwetsbaar	
Zoogdieren (overig)	Bever	Ow - Habitatrichtlijn	
Zoogdieren (overig)	Bosmuis	Ow - Andere soorten	
Zoogdieren (overig)	Bunzing	Ow - Andere soorten|Rode Lijst: kwetsbaar	
Zoogdieren (overig)	Das	Ow - Andere soorten	
Zoogdieren (overig)	Dwergmuis	Ow - Andere soorten	
Zoogdieren (overig)	Eekhoorn	Ow - Andere soorten	
Zoogdieren (overig)	Egel	Ow - Andere soorten	
Zoogdieren (overig)	Haas	Ow - Andere soorten|Rode Lijst: gevoelig	
Zoogdieren (overig)	Huisspitsmuis	Ow - Andere soorten	
Zoogdieren (overig)	Konijn	Ow - Andere soorten|Rode Lijst: gevoelig	
Zoogdieren (overig)	Ree	Ow - Andere soorten	
Zoogdieren (overig)	Steenmarter	Ow - Andere soorten	
Zoogdieren (overig)	Veldmuis	Ow - Andere soorten	
Zoogdieren (overig)	Wezel	Ow - Andere soorten|Rode Lijst: gevoelig	
Zoogdieren (overig)	Aardmuis	Ow - Andere soorten	
Zoogdieren (overig)	Dwergspitsmuis	Ow - Andere soorten	
Zoogdieren (overig)	Otter	Ow - Habitatrichtlijn	
Zoogdieren (overig)	Wolf	Ow - Habitatrichtlijn	
Zoogdieren (overig)	Boommarter	Ow - Andere soorten	
Zoogdieren (overig)	Damhert	Ow - Andere soorten	
Zoogdieren (overig)	Vos	Ow - Andere soorten	
Zoogdieren (overig)	Edelhert	Ow - Andere soorten	

Bijlage 3: Nader onderzoek tussentijds 2026

Tussentijdse resultaten nader onderzoek Centrumplan Didam: huismus

Foreest Groen Consult BV

Tussentijdse resultaten nader onderzoek Centrumplan Didam: huismus

Opdrachtgever: Gemeente Montferland
[redacted]

Datum: 20 april 2026

Status: **Definitief**

Uitvoering: Foreest Groen Consult B.V.
[redacted]
T [redacted]
E-mail [redacted] foreestgroenconsult.nl
Http://www.foreestgroenconsult.com

Veldwerk: Ecologen in dienst bij Foreest Groen Consult
Rapportage: [redacted]
Controle: [redacted]

Dit nader onderzoek heeft een wettelijke geldigheid van maximaal 3 jaar.

Inhoudsopgave

1. INLEIDING 4

2. BESCHRIJVING VAN HET PLANGEBIED 5

2.1 HUISMUS 6
2.2 INTEGRAAL ONDERZOEK 6

3. RESULTATEN 7

4. CONCLUSIE 9

4.1 HUISMUS 9
4.2 KAUW 9
4.3 OVERIGE WAARNEMINGEN 9

5. SAMENVATTING TUSSENTIJDSE RESULTATEN 10

6. ALGEMENE ZORGPLICHT 11

7. LITERATUUR 12

1. Inleiding

Dit is een tussentijdse rapportage van het aanvullende soortenonderzoek voor Centrumplan Didam. Centrumplan Didam betreft de herontwikkeling van het terrein met het voormalige gemeentehuis, bibliotheek + postkantoor en de supermarkt PLUS.

Vooruitlopend op het nader onderzoek naar de huismus, gierzwaluw en vleermuizen zijn tijdelijke kasten voor de gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en kasten zowel geschikt voor de huismus als gierzwaluw geplaatst. Zoals afgesproken met de Provincie worden de tussentijdse resultaten gedeeld en wordt geëvalueerd of de mitigatie voldoende is om een vergunning in het najaar te kunnen verlenen.

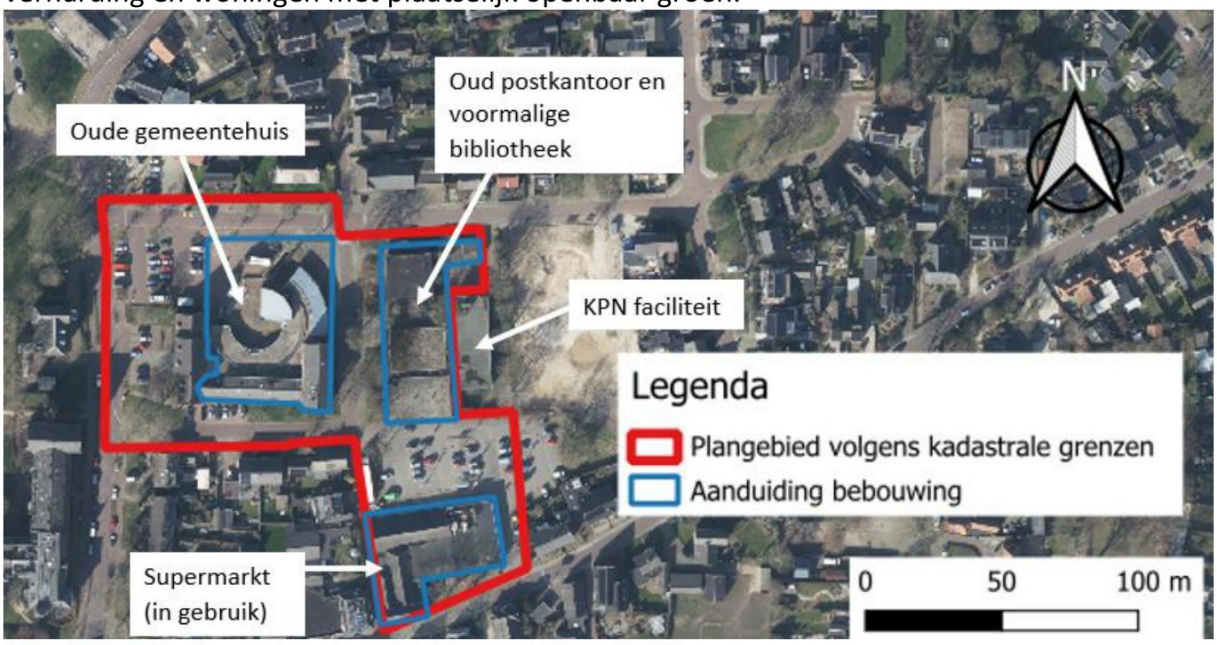
Uit de geactualiseerde quickscan: ''Actualisatie quickscan Centrumplan Didam, 3 februari 2026, Foreest Groen Consult'' blijkt dat de plannen nadelig kunnen uitvallen voor de volgende soort(groep)en:

- Gierzwaluw;
- Huismus;
- Vleermuizen (vaste rust- en verblijfplaatsen en vliegroute).

In deze rapportage worden alleen de resultaten van het huismus onderzoek besproken. Dit onderzoek heeft plaatsgevonden in april 2026.

2. Beschrijving van het plangebied

De te slopen bebouwing is gelegen in het centrum van Didam. Het plangebied is grotendeels bebouwd en verhard. De bebouwing bestaat uit het voormalige gemeentehuis en bibliotheek met oude postkantoor, en een supermarkt met bijbehorende parkeergelegenheid. Aan de oostkant van de oude bibliotheek staat een facilitair gebouw van KPN (buiten plangebied), dit gebouw blijft behouden. Het perceel ten oosten van het plangebied is op het moment van schrijven voorbereid voor bouw. Het gemeentehuis en de supermarkt zijn gedeeltelijk voorzien van hellende daken met dakpannen, de overige bebouwing is voorzien van platte daken afgewerkt met bitumen. Onverharde delen liggen verspreid over het plangebied en bestaan uit gazons, (solitaire) bomen, hagen en heestervakken met hoofdzakelijk gecultiveerde soorten. In verband met de centrumligging bestaat de directe omgeving uit verharding en woningen met plaatselijk openbaar groen.

Afbeelding 1: Ligging van het plangebied (bron: QGIS en PDOK).

Onderzoeksgebied

De omgeving is tot ongeveer 200 meter vanaf het plangebied onderzocht op nestlocaties van huismussen.

2.1 Huismus

Voor de huismus zijn twee veldbezoeken afgelegd in de periode tussen 1 april – 15 mei 2026. Dit onderzoek is in de ochtend uitgevoerd (1 uur na zonsopkomst – 11.00) onder gunstige weersomstandigheden. Hiermee wordt voldaan aan de onderzoeksinspanning die is voorgeschreven in het kennisdocument Huismus 2.1 van BIJ12 en de toelichting voor aanvraag Omgevingsvergunning van de provincie Gelderland (versie 27 februari 2024).

Tabel 1. Data en duur van de huismus bezoeken.

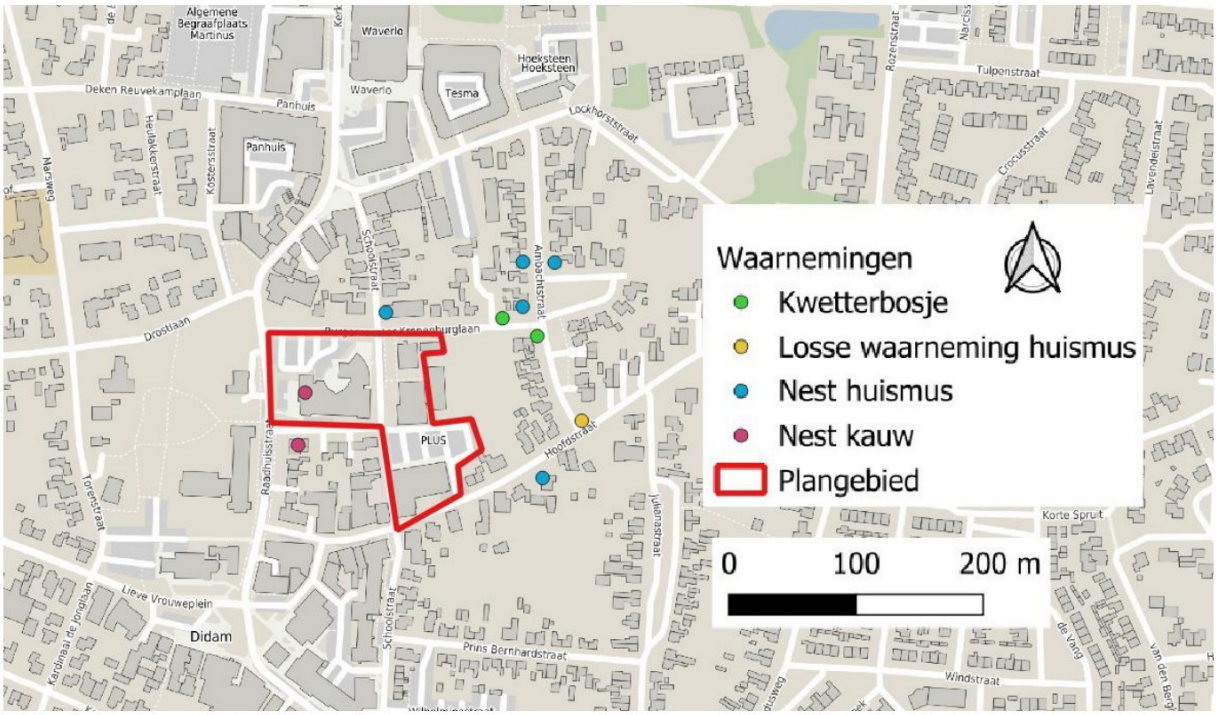
Bezoek	Datum	Omstandigheden	Tijd
1	1 april 2026	6 °C, 0/8, 0 Bft zonnig en helder weer	9:30 – 11:00
2	16 april 2026	10 °C, 1/8, 1 Bft zonnig en licht bewolkt	9:15 – 10:40

2.2 Integraal onderzoek

Tijdens het onderzoek naar een soort(groep) wordt altijd gelet op de mogelijke aanwezigheid van andere soorten. Bij elk bezoek aan de locatie worden alle waarnemingen genoteerd en in de resultaten opgenomen. Hierdoor wordt een completer beeld vergaard van de onderzoeklocatie.

3. Resultaten

Bij het nader onderzoek naar de huismus zijn binnen het plangebied geen nesten van de huismus aangetroffen. In de nabije omgeving zijn enkele woningen met zingende mannetjes en twee kwetterbosjes waargenomen. Op het monumentale gedeelte van het gemeentehuis, welk behouden blijft in de plannen, zijn waarnemingen gedaan van kauwen met nestmateriaal bij de schoorsteen. Hieronder staat een overzicht van de waarnemingen en enkele foto's:

Afbeelding 2: Overzicht waarnemingen nesten broedvogels: huismus en kauw.

Afbeelding 3: Waarnemingen huismus Ambachtstraat 15 (links) en Burg. Kronenburglaan 24 (rechts).

Overige waarnemingen

Tijdens het nader onderzoek zijn in de omgeving waarnemingen gedaan van: koolmees, pimpelmees, merel, roodborst, turkse tortel, houtduif, tjiftjaf, scholekster, groene specht, klein koolwitje en citroenvlinder.

4. Conclusie

4.1 Huismus

Binnen het plangebied zijn geen nesten van de huismus en geen kwetterbosjes aangetroffen.

Conclusie
Voor de huismus is geen aanvulling nodig op het aantal tijdelijke kasten. De Omgevingswet wordt voor wat betreft de huismus niet overtreden. Een vergunning van de Omgevingswet is voor wat betreft de huismus niet noodzakelijk.

4.2 Kauw

Een broedend paar kauwen is waargenomen bij de schoorsteen van het monumentale deel van het gemeentehuis. Dit deel blijft behouden en de kauw heeft geen enkele hinder van de sloop die plaatsvindt buiten het broedseizoen. Hier is geen sprake van een overtreding van de Omgevingswet.

4.3 Overige waarnemingen

Verspreid in de wijk zijn vogels aangetroffen die wijdverspreid zijn en typerend voor een stedelijke en parkachtige omgeving. Deze vogels (koolmees, pimpelmees, merel, roodborst, turkse tortel, houtduif, tjiftjaf, scholekster, groene specht) toonden geen binding met het plangebied. Mogelijk maken sommige van deze vogels nesten in de beplanting binnen het plangebied of de daken van de bebouwing binnen het plangebied. Indien slopen en verwijderen van beplanting buiten het broedseizoen plaatsvinden, of vooraf een controle op broedende vogels door een ecoloog wordt uitgevoerd, is er geen overtreding van de Omgevingswet. Tot slot zijn er verspreid door de wijk dagvlinders, namelijk klein koolwitje en citroenvlinder, waargenomen. Deze dagvlinders hebben geen enkel belang bij het plangebied. Aanvullende maatregelen zijn niet noodzakelijk.

5. Samenvatting tussentijdse resultaten

Tabel 2. Samenvatting van de resultaten van het nader onderzoek.

Onderzochte soort of soortgroep	Overtreding Omgevingswet	Aantal	Verdere maatregelen
Huismus	Nee	-	-
Overige waarnemingen (koolmees, pimpelmees, merel, roodborst, turkse tortel, houtduif, tjiftjaf, scholekster, groene specht, klein koolwitje en citroenvlinder).	Mogelijk voor algemene broedvogels, indien sloop en/of verwijderen van beplanting in de broedperiode plaatsvindt.	n.v.t.	Beplanting verwijderen of slopen buiten het broedseizoen Of vooraf controle laten uitvoeren door een ecoloog

6. Algemene zorgplicht

Iedereen draagt vanuit de Omgevingswet een zorg voor zijn leefomgeving inclusief de natuur. Nadelige gevolgen moeten voorkomen worden als dit redelijkerwijs gevraagd kan worden. Ondanks de ecologische begeleiding en de getroffen maatregelen kunnen dieren aanwezig zijn binnen het plangebied vlak voor of tijdens de werkzaamheden. Alle dieren, ongeacht de beschermingsstatus, moeten de kans krijgen zich zelfstandig in veiligheid te kunnen brengen. Indien onverhoopt nog beschermde soorten in het plangebied aanwezig zijn waar op voorhand geen rekening mee is gehouden, moeten de werkzaamheden worden gestaakt en dient een passende oplossing met de betrokken ecoloog te worden gezocht.

7. Literatuur

Gebruikte protocollen

- Kennisdocument Huismus 2.1 van BIJ12;
- Toelichting voor aanvraag omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit onder de Omgevingswet (Ow) voor verboden genoemd in Besluit activiteiten leefomgeving (Bal), Provincie Gelderland (27 februari 2024);

Voorgaand onderzoek

- Actualisatie quickscan Centrumplan Didam, 3 februari 2026, Foreest Groen Consult

Bijlage 4: Voorgaand besluit

Ontwerpbesluit
Verlenen ontheffing

Datum
11 maart 2020

Zaaknummer
2019-011824

Onderwerp
Wet natuurbescherming - soortenbescherming

Inlichtingen bij
Provincieloket
026 359 99 99
post@gelderland.nl

Blad
1 van 14

Bruil Groenstaete Projectontwikkeling
T.a.v. [redacted]
[redacted]
[redacted]

Locatie
Raadhuisplein e.o. te Didam

Gemeente
Montferland

Activiteit
Herinrichting centrum: sloop en nieuwbouw

Beste [redacted]

Hierbij ontvangt u een ontwerpbesluit over bovengenoemde aanvraag. Wij zijn van plan u deze ontheffing te verlenen.

De bijlagen zijn onderdeel van dit besluit
Bijlage 1 bevat een toelichting op ons besluit. Ook zijn de voorschriften van deze vergunning beschreven in bijlage 1. In bijlage 2 is een kaart van het projectgebied opgenomen en in bijlage 3 een kaart met tijdelijke mitigerende maatregelen. Neem alle bijlagen goed door.

Ontwerpbesluit
U ontvangt nu het ontwerpbesluit. U mag pas met de activiteiten beginnen als u het definitieve besluit heeft ontvangen.
Wij publiceren dit ontwerpbesluit www.overheid.nl. Belanghebbenden kunnen op dit besluit reageren door middel van het indienen van een zienswijze. Als wij reacties ontvangen, krijgt u hierover bericht.
Wilt u een zienswijze indienen? Dat kan schriftelijk via Gedeputeerde Staten van Gelderland, Postbus 9090, 6800 GX Arnhem of digitaal via post@gelderland.nl.

[redacted] rnhem
[redacted] Arnhem

[redacted]
[redacted]@gelderland.nl
www.gelderland.nl

[redacted]
[redacted]
[redacted]

Btw-nummer: [redacted]
KvK-nummer [redacted]

provincie Gelderland

Meer informatie
Heeft u nog vragen? Kijk daarvoor op gelderland.nl. U kunt ook contact opnemen met het Provincieloket via telefoonnummer 026 359 99 99. Houdt u het zaaknummer van deze brief bij de hand. We kunnen u dan sneller helpen.

Met vriendelijke groet,

[redacted]

Teammanager Vergunningverlening

Documentnummers inzagestukken:
03137148, 03137154, 03137159, 03137160, 03214347, 03214350, 03214351, 03214355, 03214358, 03214359, 03214362

Bijlagen
- Bijlage 1 – Toelichting besluit
- Bijlage 2 – Kaart projectgebied
- Bijlage 3 – Mitigerende maatregelen

BIJLAGE 1

Beslissing van GEDEPUTEERDE STATEN VAN GELDERLAND op het verzoek van Bruil Groenstaete Projectontwikkeling, Zijpendaalseweg 51, 6814 CD te Arnhem, hierna te noemen de aanvrager, van 9 oktober 2019 om een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming, hierna de Wnb.

De opbouw van deze beslissing is als volgt:
- Allereerst worden de ingediende *aanvraag en het procesverloop* toegelicht;
- Daarna volgt het *besluit* met inbegrip van de voorschriften;
- Onder het kopje '*beoordeling'* wordt de onderbouwing van het besluit gegeven;
- De beslissing wordt afgesloten met enkele algemene bepalingen en een toelichting op het verdere procesverloop ('*overige verplichtingen' en 'zienswijzen'*).

AANVRAAG EN PROCESVERLOOP

Op 9 oktober 2019 ontvingen wij een aanvraag van Bruil Groenstaete Projectontwikkeling voor een ontheffing in het kader van hoofdstuk 3 van de Wnb op grond van artikel 3.5 lid 2 en lid 4 voor het opzettelijk beschadigen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de gewone grootoorvleermuis en het opzettelijk verstoren van vleermuizen.

De ontheffing wordt aangevraagd in het kader van het in de wet genoemde belang 'van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten'.

De aanvraag maakt deel uit van deze ontheffing.

Er is voor het aangevraagde project niet eerder een ontheffing verleend.

Er wordt geen gebruik gemaakt van een gedragscode.

Op 28 en 29 januari, 6 en 24 februari en 2 maart 2020 hebben wij van de aanvrager aanvullende stukken ontvangen waarom wij per e-mail van 13 december 2019 en 2 maart 2020 hebben verzocht.

Er heeft een toets plaatsgevonden naar de effecten van het project op Natura 2000-gebieden. Er is aangegeven dat er geen negatieve effecten zijn. Er is een stikstofnotitie aangeleverd met 2 Aerius-berekeningen (zie aanvulling 24 februari 2020) waaruit blijkt dat het project niet leidt tot een verhoogde stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden zoals Rijntakken.

Op deze aanvraag is afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing verklaard.

BESLUIT

Gedeputeerde Staten van Gelderland

HEBBEN BESLOTEN

gelet op artikel 3.3 lid 1, lid 4 en lid 5, en artikel 3.8 lid 1 en lid 5, van de Wet natuurbescherming

ONTHEFFING TE VERLENEN

aan Bruil Groenstaete Projectontwikkeling, Zijpendaalseweg 51, 6814 CD te Arnhem;

voor de soorten, verbodsbepalingen en belangen zoals weergegeven in tabel 1

Tabel 1 Soorten, verboden en belangen

Soort	Verbod		Belang
Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*)	Artikel 3.5 lid 2 Artikel 3.5 lid 4	Het opzettelijk verstoren Het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen	A
Gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*)	Artikel 3.5 lid 2 Artikel 3.5 lid 4	Het opzettelijk verstoren Het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen	A

Belang:

A. Artikel 3.8 lid 5b onder 3 van de Wnb: in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Aan deze ontheffing zijn op grond van artikel 5.3 van de Wet natuurbescherming de volgende voorschriften verbonden:

Algemene voorschriften

1. De ontheffing geldt voor het Raadhuisplein en omgeving in Didam, het gebied begrensd door de Burgemeester Kronenburgerlaan de noordkant, de Ambachtstraat aan de oostkant, de Hoofdstraat en de Domineeskamplaan aan de zuidkant en de Schoolstraat en de Raadhuisstraat aan de westkant. Dit is visueel aangegeven in figuur 1 van bijlage 2.

2. De geldigheidsduur van de ontheffing eindigt op 1 juni 2025.

3. De ontheffing geldt uitsluitend voor de soorten, de verboden en het belang zoals weergegeven in tabel 1.

4. De ontheffinghouder dient contact op te nemen met de provincie Gelderland indien er verbodsbepalingen worden overtreden, waarvoor geen ontheffing is verleend. Dit kan het geval zijn als er negatieve effecten optreden op soorten waarvoor geen ontheffing is verleend of als er onverwachte negatieve effecten van de activiteiten optreden. Dit kan via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2019-011824.

5. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder blijft verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.

6. De in voorschrift 5 genoemde (rechts)personen beschikken op de plaats waar de activiteiten van de ontheffing worden uitgevoerd over een (digitale) kopie van deze ontheffing, en tonen deze op verzoek aan de daartoe bevoegde toezichthouders en opsporingsambtenaren.

7. De in voorschrift 5 genoemde (rechts)personen zijn op de hoogte van de inhoud en het doel van deze ontheffing en de daaraan verbonden voorschriften, zodanig dat zij daar ook invulling en uitvoering aan kunnen geven.

8. Indien de ontheffinghouder de ontheffing in zijn geheel wil overdragen dan dient voor deze naamswijziging toestemming te worden gevraagd bij de provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2019-011824.

9. Minimaal twee weken voor aanvang van de werkzaamheden waarvoor de ontheffing is verleend moet melding worden gedaan van de datum van start van de werkzaamheden bij de provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2019-011824.

10. De voorgenomen werkzaamheden dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige[1] op het gebied van de gewone dwergvleermuis en de gewone grootoorvleermuis.

[1] De provincie Gelderland verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie, habitats en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en ((soort)specifieke) ecologische kennis heeft. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:
- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus.

Met betrekking tot soorten of specifieke soorten kan als deskundige ook iemand worden aangemerkt die:
- op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdiervereniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming

11. Minimaal twee weken voor aanvang van de werkzaamheden waarvoor de ontheffing is verleend, dient door de ontheffinghouder een ondertekende opdrachtbevestiging van de ecologische begeleiding te worden verstrekt aan de provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2019-011824. In de opdrachtbevestiging dient een omschrijving van de ecologische begeleiding, de naam en het telefoonnummer van de ecologisch deskundige te worden vermeld.

12. De ontheffinghouder is ervoor verantwoordelijk dat de ecologisch deskundige tijdens het aanbrengen van de mitigerende maatregelen en de ecologische begeleiding alle bevindingen bijhoudt in een logboek. In het logboek wordt vermeld op welke data de deskundige aanwezig was, welke werkzaamheden zijn uitgevoerd en begeleid, en hoeveel exemplaren en verblijfplaatsen van welke beschermde soorten op welke locatie zijn waargenomen. Tevens dienen er duidelijke foto's van de werkzaamheden en de geplaatste voorzieningen te worden opgenomen in het logboek. Het logboek moet altijd aanwezig zijn op de projectlocatie en dient door de ontheffinghouder op verzoek van een toezichthouder direct te worden overhandigd.

13. Het logboek dient door de ontheffinghouder uiterlijk twee weken na afronding van de ecologische begeleiding/werkzaamheden aan de provincie Gelderland te worden verstrekt via post@gelderland.nl, onder vermelding van zaaknummer 2019-011824.

Soortspecifieke voorschriften

14. Alle mitigerende maatregelen zoals genoemd in tabel 2 van deze ontheffing dienen te worden uitgevoerd.

15. De deskundige zoals genoemd in voorschrift 10 begeleidt in elke geval het plaatsen of aanbrengen van mitigerende maatregelen en het ongeschikt maken van verblijfplaatsen.

16. Uiterlijk 2 weken voor aanvang van de werkzaamheden dient via post@gelderland.nl onder vermelding van het zaaknummer 2019-011824 op kaart de exacte locaties te worden aangeleverd van de 12 open stootvoegen die voor vleermuizen toegang bieden tot de spouwruimte in de nieuwbouw.

17. De te slopen gebouwen dienen ten minste 3 dagen voorafgaand aan de werkzaamheden en als de avondtemperatuur minimaal 10°C is ongeschikt gemaakt te worden voor vleermuizen. Dit dient te gebeuren binnen de periode 1 september tot en met 31 oktober. Een deskundige op het gebied van vleermuizen dient binnen de gestelde kaders de geschikte methode en het geschikte moment van ongeschikt maken te bepalen. Na het ongeschikt maken dient nogmaals een controle uitgevoerd te worden of de vleermuizen echt vertrokken zijn, dat is met een vleermuisonderzoek in de avond.

18. Indien tijdens de werkzaamheden toch vleermuizen worden aangetroffen, dient het werk ter plaatse stopgezet te worden totdat de vleermuizen uit zichzelf vertrokken zijn. Een deskundige op het gebied van vleermuizen dient hierbij geraadpleegd te worden. Indien de vleermuizen niet uit zichzelf vertrekken, dient contact opgenomen te worden met de provincie Gelderland om toestemming te vragen voor aanvullende maatregelen.

19. Als permanente mitigatie worden op minimaal 12 locaties toegangen van elk minimaal 3 centimeter breed tot de spouwruimte gerealiseerd. De spouwruimte dient ingericht te worden op een voor vleermuizen geschikte wijze: er mogen geen voor vleermuizen schadelijke

---

Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

materialen (waarin ze vast kunnen komen te zitten, waar scherpe punten aan zitten of waar schadelijke stoffen uitkomen) worden gebruikt, zoals glaswol en dampdoorlatende folie. Bovendien is er per open stootvoeg een vrije ruimte van minimaal 1 vierkante meter beschikbaar waar de ruimte minimaal 2,5 centimeter is.

20. De tijdelijk aangebrachte vleermuiskasten dienen te blijven hangen tot de permanente verblijfplaatsen zijn gerealiseerd en beschikbaar zijn, waarbij rekening dient te worden gehouden met de gewenningsperiode. Daarnaast mogen de tijdelijke vleermuiskasten pas verwijderd worden op het moment dat deze niet in gebruik zijn door vleermuizen en buiten de meest kwetsbare periodes zijnde de kraamperiode (half mei tot half juli) en de winterperiode (1 november tot 1 april). De kasten mogen enkel verwijderd worden onder begeleiding van een ecologisch deskundige.

BEOORDELING VAN DE AANVRAAG

Project
In de aanvraag beschreven project
Het centrum van Didam wordt heringericht. De bebouwing binnen het plangebied wordt gesloopt en hier komt nieuwbouw voor in de plaats. De te slopen bebouwing bestaat uit een deel van een voormalig gemeentehuis, een postkantoor, een brandweerkazerne en een supermarkt. De nieuwbouw bestaat uit twee supermarkten met parkeergelegenheid, woningen en een uitbreiding van het Dominee Storkpark.

Onderzoek
In de aanvraag beschreven wijze van uitvoering van het onderzoek
Het uitgevoerde onderzoek naar beschermde soorten is beschreven in hoofdstuk 4 van de bij de aanvraag gevoegde rapportage 'Ecologisch veldonderzoek Masterplan centrum Didam – Raadhuisplein. In opdracht van Bureau Dwarsstraat. 31 oktober 2017. Laneco'. Als vooronderzoek heeft literatuuronderzoek plaatsgevonden (NDFF/verspreidingsatlassen). Het nader onderzoek naar huismus en vleermuizen heeft plaatsgevonden in 2017 op basis van het Vleermuisprotocol 2017 en de kennisdocumenten van BIJ12. Het onderzoek naar gierzwaluw voldeed niet aan het Kennisdocument Gierzwaluw. De aanvrager geeft aan dit onderzoek in het veldseizoen van 2020 af te willen maken, maar dit buiten de beoordeling van deze ontheffing te willen plaatsen.

In de aanvraag beschreven ecologische waarden
Tijdens de onderzoeken zijn aangetroffen:
- 1 zomerverblijfplaats en 1 gecombineerde zomer- en paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis;
- 1 zomerverblijfplaats van de gewone grootoorvleermuis

Niet aangetroffen zijn:
- reptielen, amfibieën, jaarrond beschermde nesten van vogels anders dan gierzwaluw, overige zoogdieren, beschermde planten, vissen, vlinders en ongewervelden.

In de aanvraag beschreven effecten van het project op de ecologische waarden
Door de sloopwerkzaamheden worden:
- 2 zomer/paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuizen beschadigd en vernield;
- 1 zomerverblijfplaats van de gewone grootoorvleermuis beschadigd en vernield;
- vleermuizen verstoord;

De mogelijke aanwezigheid van nesten van gierzwaluw valt expliciet buiten de beoordeling van deze ontheffing.

In de aanvraag beschreven preventieve maatregelen om effecten te voorkomen
In de aanvraag worden geen preventieve maatregelen voorgesteld.

In de aanvraag beschreven gedragscode
Uit de aanvraag blijkt dat geen gebruik gemaakt wordt van een gedragscode.

Nu preventieve maatregelen, ter voorkoming van overtreding van de in hoofdstuk 3 van de Wnb vermelde verboden, niet voldoende in deze aanvraag zijn opgenomen en er geen gedragscode van toepassing is, is voor het uitvoeren van de aangevraagde activiteit een ontheffing nodig.

In de aanvraag beschreven mitigerende maatregelen
Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de gewone dwergvleermuis en de gewone grootoorvleermuis te beperken worden maatregelen voorgesteld. De mitigerende maatregelen zijn

beschreven in hoofdstuk 4 van de bij de aanvraag gevoegde rapportage 'Projectplan flora en fauna Masterplan centrum Didam – Raadhuisplein In opdracht van: Bureau Dwarsstraat. 8 oktober 2019. Laneco' en in de aanvullingen.
De maatregelen die de aanvrager dient uit te voeren zijn per soort uitgewerkt in tabel 2 onder het kopje *Beoordeling* in deze ontheffing. In figuur 2 van bijlage 3 van deze ontheffing zijn de locaties van de voorzieningen opgenomen.

Beoordeling
Beoordeling ecologisch onderzoek en de mitigerende maatregelen
Wij hebben het ecologisch onderzoek beoordeeld en wij oordelen dat het onderzoek naar huismus en vleermuizen op de juiste wijze is uitgevoerd en compleet is. Het onderzoek naar gierzwaluwen voldoet niet aan de vereisten uit het Kennisdocument gierzwaluw. De voorgestelde mitigerende maatregelen zijn met enkele aanvullingen voldoende.

Naar aanleiding van bovenstaande zijn alle uit te voeren mitigerende maatregelen in onderstaande tabel opgenomen.

Tabel 2 Overzicht van de mitigerende maatregelen.

Soorten waarop negatief effect wordt verwacht	Vermijden gevoelige periodes	Tijdelijke mitigatie	Ongeschikt maken of verjagen ruim vóór de ingreep	Permanente mitigatie
Gewone dwergvleermuis **Gewone grootoorvleermuis**	Het ongeschikt maken voor vleermuizen vindt plaats binnen de periode 15 augustus tot en met 31 oktober.	Binnen 200 meter van de huidige verblijfplaatsen, maar buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden, worden 12 tijdelijke vleermuiskasten opgehangen van het type B-veld 1 of vergelijkbaar. Hierbij wordt de gewenningstijd in acht genomen. Voor 8 van de 12 kasten bedraagt deze 3 maanden. Voor de overige 4 van de 12 kasten geldt dat deze uiterlijk 15 februari voorafgaand aan de paarperiode waarin het ongeschikt maken plaatsvindt aanwezig moeten zijn.	Voorafgaand aan de sloop wordt alle bebouwing binnen het plangebied ongeschikt gemaakt voor vleermuizen door de dakbedekking te verwijderen, door gaten in de hoeken van de spouwmuur te maken van minimaal 1 vierkante meter per stuk, en door balken, randen, kozijnen, regenpijpen en dakranden te verwijderen. Na ongeschikt maken vindt een nadere controle plaats of de vleermuizen echt vertrokken zijn. Dit is met een vleermuisonderzoek in de avond. Tussen ongeschikt maken en aanvang van de sloop dienen minimaal 3 nachten te verstrijken met een nachttemperatuur van minimaal 10 graden Celsius.	In de nieuwbouw worden op 12 locaties toegangen tot de spouwruimte gerealiseerd. Dit gebeurt door open stootvoegen op meer dan 3 meter hoogte van minimaal 3 centimeter breed. De spouwruimte is ook minimaal 2,5 centimeter breed en bevat geen voor vleermuizen schadelijke oppervlakten zoals dampdoorlatende folie en glaswol.

Andere bevredigende oplossing
Andere bevredigende oplossingen van het project zijn beschreven in paragraaf 3.1 van de bij de aanvraag gevoegde rapportage 'Projectplan flora en fauna Masterplan centrum Didam – Raadhuisplein In opdracht van: Bureau Dwarsstraat. 8 oktober 2019. Laneco'.

Beoordeling van de andere bevredigende oplossingen
De sloop van de huidige bebouwing is locatiespecifiek. Voor de nieuwbouw is dit de meest logische locatie, om zo het centrum van Didam sociaal-economisch te versterken. De huidige bebouwing is ongeschikt om langer te gebruiken en voldoet niet aan moderne duurzaamheidseisen. De constructie is bovendien te complex om de beoogde functies hierin te integreren. Ook is er asbest aanwezig dat verwijderd dient te worden. Ook een ingrijpende renovatie zou overigens niet gunstiger uitpakken voor de betreffende soorten. Al met al is het niet mogelijk om het doel te bereiken met een andere wijze van inrichting zonder dat de beschermde nesten en verblijfplaatsen verloren gaan. De werkwijze en de planning zijn aangepast aan de ecologie van de betreffende soorten.

Wij concluderen dat er geen andere bevredigende oplossing bestaat.

Belang
In paragraaf 3.3 van de bij de aanvraag gevoegde rapportage 'Projectplan flora en fauna Masterplan centrum Didam – Raadhuisplein In opdracht van: Bureau Dwarsstraat. 8 oktober 2019. Laneco' is beschreven welke wettelijke belangen op het project van toepassing zijn.

Beoordeling van belangen
In de bebouwing is asbest aanwezig. Dit is aangetoond door middel van twee asbestrapportages (aanvulling 29 januari). Het is gunstig voor de volksgezondheid om dit asbest te verwijderen. Daarnaast is het project belangrijk om leegstand en verval op termijn te voorkomen, aangezien de huidige bebouwing niet meer aan de gewenste doelstelling voldoet, wat een sociaal-economisch belang is.

Wij kunnen instemmen met de in de aanvraag beschreven belangen. Het betreft de belangen die zijn weergegeven in tabel 1.

Gunstige staat van instandhouding
In paragraaf 3.2 van de bij de aanvraag gevoegde rapportage 'Projectplan flora en fauna Masterplan centrum Didam – Raadhuisplein In opdracht van: Bureau Dwarsstraat. 8 oktober 2019. Laneco' is beschreven in hoeverre de staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis en de gewone grootoorvleermuis in het geding is door het geplande project.

Beoordeling van de effecten op de staat van instandhouding van de desbetreffende soorten
Door het vermijden van de kwetsbare perioden, door de verblijfplaatsen vooraf ongeschikt te maken en door voldoende zowel tijdelijke als permanente alternatieven te realiseren, conform het voorgestelde projectplan en de opgelegde voorschriften, komt de staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis en de gewone grootoorvleermuis niet in het geding.

Het uitvoeren van de maatregelen als bedoeld in de aanvraag leidt niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis en de gewone grootoorvleermuis. Wij kunnen hiermee instemmen.

Op basis van het voorgaande hebben wij bepaald voor welke (aangevraagde) soort(en) welke verbodsbepalingen worden overtreden. Deze zijn weergegeven in tabel 1. Voor deze soorten en verboden wordt de ontheffing verleend. Dit komt overeen met de aangevraagde soorten, verboden en belangen.

Conclusie
Gelet op het voorgaande kan de gevraagde ontheffing worden verleend.

OVERIGE VERPLICHTINGEN

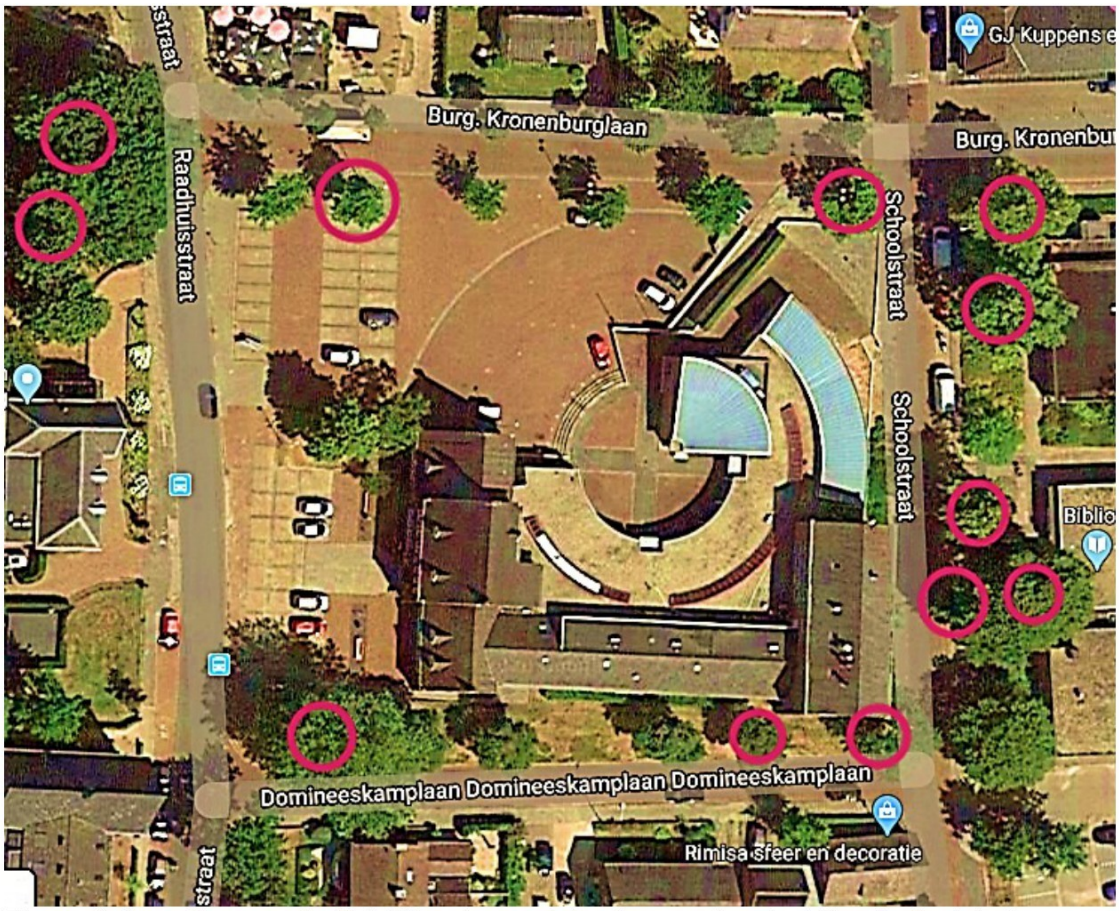
Wij wijzen u erop dat u zelf verantwoordelijk bent voor het verkrijgen van eventueel benodigde ontheffingen, vergunningen of toestemmingen op grond van andere wet- en regelgeving.

BIJLAGE 2

Figuur 1: Plangebied Raadhuisplein e.o. te Didam

BIJLAGE 3

Figuur 2: Locaties van de tijdelijke vleermuiskasten rondom het Raadhuisplein te Didam